

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.2.2017
COM(2016) 861 final

2016/0379 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse elektrienergia siseturgu

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 411 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Poliitiline taust

Euroopa kodanikud kulutavad märkimisväärse osa oma sissetulekust energiale ja energia on Euroopa tööstuse jaoks oluline sisend. Samal ajal on energeetikasektoril võtmeroll kohustuses vähendada kasvuhoonegaaside heidet Euroopa Liidus aastaks 2030 vähemalt 40 % ja saavutada aastaks 2030 taastuvate energiaallikate oodatavaks osakaaluks 50 %.

Elektrienergia siseturu ühiseeskirju käsitleva direktiivi, elektriturgu käsitleva määruse ja Euroopa Liidu Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööameti loomist käsitleva määruse uuesti sõnastamise ettepanekud on osa komisjoni laiemast algatuste paketist („Puhas energia kõigile eurooplastele“). Pakett sisaldab komisjoni peamisi ettepanekuid energialiidu rakendamiseks, nagu on ette nähtud energialiidu tegevuskavas¹. See hõlmab nii seadusandlikke ettepanekuid kui ka muid kui seadusandlikke algatusi soodsa tugiraamistiku loomiseks, et pakkuda käegakatsutavat kasu kodanikele, töökohti, majanduskasvu ja investeringuid, andes ühtlasi panuse energialiidu kõigile viiele mõõtmele. Seega on paketi põhiprioriteedid kõigepealt energiatõhusus, ELi üleilmne juhtpositsioon taastuvate energiaallikate vallas ja õiglane tehing energiatarbijate jaoks.

Nii Euroopa Ülemkogu² kui ka Euroopa Parlament³ on korduvalt rõhutanud, et hästi toimiv lõimitud energiaturg on parim vahend selleks, et tagada taskukohased energiahinnad, kindlustada energiavarustus ning võimaldada kulutõhusalt kasutusele võtta ja arendada taastuvatest energiaallikatest toodetud suuremaid elektrikoguseid. Konkurentsivõimelised hinnad on Euroopa Liidus majanduskasvu ja tarbijate heaolu saavutamisel võtmetähtsusega ning seega ELi energiapoliitika keskmeks. Praegune elektrituru korraldus põhineb 2009. aastal vastu võetud kolmanda energiapaketi⁴ eeskirjadel. Neid eeskirju on seejärel täiendatud turu kuritarvitamise vastaste õigusnormide⁵ ning elektriga kauplemise ja elektrivõrkude toimimise

¹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeermispangale: „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“, COM(2015) 080 (final).

² Nõukogu istungi tulemused 14632/15, Euroopa Liidu Nõukogu 26. novembri 2015. aasta 3429. istung (transport, telekommunikatsioon ja energeetika), nõukogu istungi tulemused 9736/16, Euroopa Liidu Nõukogu 6. juuni 2016. aasta 3472. istung (transport, telekommunikatsioon ja energeetika).

³ Euroopa Parlamendi 13. septembri 2016. aasta resolutsioon „Energiaturu uue korralduse suunas“ (P8_T A(2016) 0333).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55–93) (edaspidi „elektridirektiiv“); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15–35) (edaspidi „elektrimäärus“); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 713/2009, millega luuakse Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ELT L 211, 14.8.2009, lk 1–14).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 8.12.2011, lk 1–16); komisjoni 17. detsembri 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1348/2014, milles käsitletakse andmete esitamist ja millega rakendatakse energia hulgimüügituru terviklikkust ja läbipaistvust käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011 artikli 8 lõikeid 2 ja 6 (ELT L 363, 18.12.2014, lk 121–142).

eeskirju käsitlevate rakendusaktidega⁶. ELi energia siseturu aluseks on väljakujunenud põhimõtted, näiteks kolmandate isikute juurdepääsuõigus elektrivõrkudele, tarbijate vaba tarnijate valik, karmid lahtisidumiseeskirjad, piiriülese kaubanduse tõkete kõrvaldamine, sõltumatute energeetikasektori reguleerivate asutuste tehtav turujärelevalve ning reguleerivate asutuste ja võrguettevõtjate kogu ELi hõlmav koostöö Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööamet (koostööamet) ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku (ENTSO) raames.

Kolmas energiapakett on pakkunud tarbijatele silmanähtavat arengut. Selle tulemusena on suurenenud Euroopa elektriturgude likviidsus ja märkimisväärselt kasvanud piiriülene kaubandus. Paljude liikmesriikide tarbijad saavad nüüd kasutada suuremaid valikuvõimalusi. Suurem konkurents, eriti hulgimüügiturgudel, on aidanud hulgihindu kontrolli all hoida. Kolmanda energiapaketi kehtestatud uued tarbijate õigused on selgelt parandanud tarbijate positsiooni energiaturgudel.

Uued arengusuunad on Euroopa elektriturgudel kaasa toonud põhjalikud muutused. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri (RES-E) osakaal on järsult kasvanud. Üleminek taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrile jätkub, sest see on Euroopa Liidu Pariisi kliimakokkuleppe kohaste kohustuste täitmise põhitingimus. Taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri füüsikaline olemus – vahelduvam, vähem prognoositav ja detsentraliseeritud võrreldes tavapärasel viisil toodetud elektriga – eeldab turu- ja võrkude toimimise eeskirjade kohandamist turu paindlikuma olemusega. Samal ajal on sageli kooskõlastamata viisil kavandatud riigi sekkumine kaasa toonud elektri hulgituru moonutusi, mis on avaldanud negatiivset mõju investeringutele ja piiriülesele kaubandusele⁷. Olulised muutused toimuvad ka tehnoloogia poolel. Elektriga kaubeldakse peaaegu üleeuroopaliselt nn turgude liitmise kaudu, mida korraldavad ühiselt elektribörsi korraldajad ja põhivõrguettevõtjad. Digiteerumine ning internetipõhiste mõõtmis- ja kauplemislahenduste kiire areng võimaldavad tööstusharul, ettevõtetel ja koguni majapidamistel elektrit toota ja salvestada ning osaleda elektriturgudel nn tarbimiskaja lahenduste kaudu. Järgmise kümnendi elektriturgu iseloomustavad vahelduvam ja detsentraliseeritud elektrienergia tootmine, liikmesriikide suurem omavaheline seotus ning tarbijatele mõeldud uued tehnilised lahendused arvete vähendamiseks ja aktiivselt elektriturgudel osalemiseks tarbimiskaja, omatarbimise ja salvestamise kaudu.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 8.12.2011, lk 1–16); komisjoni 14. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 543/2013, mis käsitleb elektriturgudel andmete esitamist ja avaldamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa (ELT L 163, 15.6.2013, lk 1–12); komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24–72); komisjoni 14. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/631, millega kehtestatakse võrgueeskiri elektritootmisüksuste võrku ühendamise nõuete kohta (ELT L 112, 27.4.2016, lk 1–68); komisjoni 17. augusti 2016. aasta määrus (EL) 2016/1388, millega kehtestatakse võrgueeskiri tarbimise ühendamise kohta (ELT L 223, 18.8.2016, lk 10–54); komisjoni 26. augusti 2016. aasta määrus (EL) 2016/1447, millega kehtestatakse võrgueeskiri alalisvooluülekandesüsteemide ja alalisvooluühendusega energiapargimoodulite võrguühenduse nõuete kohta (ELT L 241, 8.9.2016, lk 1–65); komisjoni 26. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1719, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri (ELT L 259, 27.9.2016, lk 42–68); muud suunised ja võrgueeskirjad on saanud liikmesriikide heakskiidu ja ootavad vastuvõtmist.

⁷ Vt komisjoni 5. novembri 2013. aasta teatis „Elektrienergia siseturu saavutamine ning riigi sekkumise parim kasutamine“ (C(2013) 7243 (final)).

Seega on praeguse elektrituru korralduse algatuse eesmärk kohandada kehtivaid turueeskirju uute turuolukordadega, võimaldades elektril vabalt liikuda sinna, kus ja millal seda kõige enam vajatakse, moonutusteta hinnasignaale kaudu, suurendades samal ajal tarbijate mõjukust, lõigates ühiskonna jaoks maksimaalset kasu piiriülesest konkurentsist ning pakkudes õigeid signaale ja stiimuleid, et meelitada ligi vajalikke investeeringuid meie energiasüsteemi süsinikuheite vähendamiseks. Samuti seab see esikohale energiatõhusad lahendused ning aitab saavutada eesmärki saada maailma juhtivaks taastuvatest energiaallikatest energia tootjaks, aidates seeläbi kaasa liidu eesmärgile luua töökohti ja majanduskasvu ning meelitada ligi investeeringuid.

Turueeskirjade kohandamine

Kehtivad turueeskirjad põhinevad viimase kümnendi valdavatel tootmistehnoloogiatel, s.t tehnoloogiatel tsentraliseeritud, suurte fossiilkütustel põhinevate elektrijaamade jaoks, kus tarbijate osalus on piiratud. Kuna taastuvallikatest toodetud kõikuva tasemega elektrienergiat on tulevikus üha suurem roll elektritootmisstruktuuris ja tarbijatel tuleks võimaldada osaleda turgudel siis, kui nad seda soovivad, peab eeskirju kohandama. Lühiajalised elektriturud, mis võimaldavad taastuvallikatest toodetud elektrienergiaga piiriülevalt kaubelda, on taastuvallikatest toodetud elektrienergia eduka turule lõimimise alus. Seda seetõttu, et suuremat osa taastuvallikatest tootmisest saab prognoosida üksnes lühikest aega enne tegelikku tootmist (heitlike ilmastikuolude tõttu). Selliste turgude loomine, mis võimaldavad osaleda lühikese ettevõtmisega enne tegelikku tarnimist (nn päevasisesed või reguleeritud), on oluline etapp, mis võimaldab taastuvallikatest elektrienergia tootjatel müüa oma energiat õiglastel tingimustel ja ühtlasi suurendada likviidsust turul. Lühiajalised turud pakuvad osalejatele uusi ettevõtlusvõimalusi nn varuenergia lahenduste pakkumiseks suure nõudluse ja taastuenergia vähesel tootmise ajal. See hõlmab võimalust, et tarbijad saavad muuta oma nõudlust (tarbimiskaja), energiasalvestusseadmete haldureid või paindlikke tootjaid. Kuna toimetulek väikeste piirkondade muutlike oludega võib olla väga kulukas, võib erinevate tootmisviiside koondamine laiematel aladel aidata tarbijatel säästa suuri rahasummasid. Siiski puuduvad endiselt lõimitud lühiajalised turud.

Praeguse turukorralduse puudused vähendavad energeetikasektori atraktiivsust uutele investeeringutele. Omavahel piisavalt ühendatud turupõhine energiasüsteem, mille puhul hinnad järgivad turusignaale, ergutab tõhusal viisil vajalike investeeringute tegemist tootmisesse ja edastamisesse ning tagab, et neid tehakse siis, kui turg neid kõige enam vajab, vähendades seeläbi vajadust riiklikult kavandatud investeeringute järele.

Praegu takistavad riiklikud turueeskirjad (nt hinnalaed) ja riiklikud sekkumised hindadel selle kajastamist, millal elektrit napib. Peale selle ei kajasta hinnavööndid alati tegelikku nappust, kui need on halvasti konfigureeritud või järgivad hoopis poliitilisi piire. Uue turukorralduse eesmärk on parandada hinnasignaale investeeringute ligimeelitamiseks sinna, kus seda kõige enam vajatakse, kajastades pigem võrgupiiranguid ja nõudluskeskusi kui riigipiire. Hinnasignaaliid peaksid alati võimaldama paindlikke ressursse (sealhulgas tarbimiskaja ja salvestamine) piisavalt tasustada, sest need ressursid tuginevad lühemate perioodide tasudele (nt moodsad gaasijõujaamad, mida kasutatakse üksnes tippkoormuse ajal või tippnõudluse või süsteemistressi korral tööstusnõudluse vähendamiseks). Samuti tagavad tegelikud hinnasignaaliid olemasolevate toodetud võimsuste tõhusa edastamise. Seetõttu on nõudluse pakutava paindlikkuspotentsiaali aktiveerimiseks ja täielikuks ärakasutamiseks ülioluline vaadata üle kõik olemasolevad eeskirjad, mis moonutavad hinnakujundust (nt eeskirjad, millega eelistatakse võimsuse edastamist teatud seadmete osas).

Tarbijate seadmine energiaturul kesksele kohale

Tööstus-, äri- ja kodutarbijate täielik integreerimine energiasüsteemi võib aidata vältida varuenergia tootmise märkimisväärsed kulusid; kulusid, mida muidu maksavad lõpuks tarbijad. See võimaldab tarbijatel koguni saada kasu hinnakõikumistest ja teenida raha turul osalemise kaudu. Tarbijate osalemise aktiveerimine on seega energiasüsteemi eduka ja kulutõhusa ümberkujundamise eeltingimus.

Energiatarbijatele uute võimaluste pakkumine on energialiidu peamine kohustus. Ent sageli ei võimalda praegused turueeskirjad tarbijatel neist uutest võimalustest kasu saada. Kuigi tarbijad võivad elektrit toota ja salvestada ning ka oma energiatarbimist varasemast hõlpsamalt hallata, ei lase jaeturu praegune korraldus neil sellistest võimalustest täielikult kasu saada.

Enamikus liikmesriikides on tarbijatel vähe või ei ole üldse stiimuleid oma tarbimise muutmiseks vastavalt muutuvatele turuhindadele, sest lõpptarbijatele ei edastata reaajas hinnasignaale. Turukorralduse pakett on võimalus selle kohustuse täitmiseks. Läbipaistvamad reaalajalised hinnasignaalid ergutavad tarbijaid osalema kas üksi või energiavahendaja kaudu ning muutama elektrisüsteemi paindlikumaks, hõlbustades taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri kasutusele võtmist. Lisaks kodumajapidamistele suure energiasäästu võimaluse pakkumisele võimaldab tehnika areng seda, et seadmed ja süsteemid (nt nutikas valge elektroonika, elektrisõidukid, elektriküte, kliimaseadmed ja soojuspumbad soojustatud hoonetes ning kaugküte ja -jahutus) saavad automaatselt jälgida hinnakõikumisi ning pakkuda laiemas perspektiivis olulist ja paindlikku panust elektrivõrgule. Et tarbijatel oleks võimalik neist võimalustest rahaliselt kasu saada, peab neil olema juurdepääs eesmärgipärastele nutikatele süsteemidele ja hetketuruga seotud dünaamiliste hindadega elektritarnelepingutele. Lisaks sellele, et tarbijad kohandavad oma tarbimist hinnasignaalide järgi, on praegu esile kerkimas uued tarbimisteenused, mille puhul uued turuosalisel pakuvad tarbijate rühma elektritarbimise haldamist, makstes neile nende paindlikkuse eest hüvitist. Kuigi selliseid teenuseid soodustatakse ka praegustes ELi õigusaktides, nähtub tõenditest, et need sätted ei ole kõrvaldanud tõhusalt peamisi turutõkkeid, et kõnealused teenuseosutajad saaksid turule siseneda. Selliste uute teenuste suuremaks soodustamiseks on vaja neid sätteid täpsustada.

Paljudes liikmesriikides ei järgi elektrihinnad nõudlust ja pakkumist, vaid neid reguleerivad avaliku sektori asutused. Hinna reguleerimine võib piirata tõhusa konkurentsi arengut, pärssida investeringuid ja uute turuosaliste teket. Seepärast võttis komisjon endale oma uues energialiidu raamstrateegias⁸ kohustuse kaotada järk-järgult kulusid mittekatvad reguleeritud hinnad ja innustada liikmesriike looma oma tegevuskava kõikide reguleeritud hindade järkjärguliseks kaotamiseks. Uue turukorralduse eesmärk on tagada tarnehinnad, millesse avalik sektor pole sekkunud, v.a üksnes nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Kiiresti langevad tehnoloogiakulud tähendavad seda, et üha rohkem tarbijaid on võimalised vähendada oma energiakulusid selliste tehniliste lahenduste abil nagu katusel paiknevad päikesepaneelid ja -patareid. Ent oma tarbeks tootmist takistab endiselt tootvate tarbijate suhtes kohaldatavate ühiseeskirjade puudumine. Asjakohased eeskirjad suudaksid kõrvaldada need tõkked, nt tagades tarbijatele õiguse toota energiat oma tarbeks ja müüa ülejääk võrku, võttes ühtlasi arvesse süsteemi kui terviku kulusid ja eeliseid (nt asjakohane osalus võrgukuludes).

Kohalikud energiaühendused on tõhus viis energia haldamiseks ühenduse tasandil, tarbides enda toodetud elektrit otseselt elektrina või (kaug-)kütteks või jahutuseks, jaotussüsteemi ühendusega või ilma. Et oleks võimalik selliseid algatusi vabalt välja töötada, nõuab uus

⁸ Vt teatis „Vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegia“, COM(2015) 080.

turukorraldus, et liikmesriigid kehtestaksid asjakohased õigusraamistikud selliste toimingute võimaldamiseks.

Praegu on üle 90 % vahelduvatest taastuvatest energiaallikatest ühendatud jaotusvõrku. Kohaliku tootmise ühendamine on tegelikult märkimisväärselt suurendanud kodutarbijate võrgutasusid. Lisaks on järsult tõusnud maksud ja tasud võrgu laiendamise ja taastuvate energiaallikate investeeringute rahastamiseks. Uus turukorraldus ja taastuenergia direktiivi läbivaatamine annavad võimaluse tegeleda nende puudustega, mis võivad mõjutada ebaproportsionaalselt teatud kodutarbijaid.

Võrgukulusid võiks märgatavalt vähendada see, kui jaotusvõrguettevõtjatel võimaldatakse hallata teatud kõikuva tasemega tootmisega seotud probleeme rohkem kohalikul tasandil (nt hallates kohalikke paindlikkusvahendeid). Ent kuna paljud jaotusvõrguettevõtjad on osa vertikaalselt ühendatud ettevõtetest, mis osalevad ka tarnetegevuses, on vaja reguleerivaid kaitsemeetmeid, et tagada jaotusvõrguettevõtjate neutraalsus nende uutes ülesannetes, nt andmehaldust silmas pidades ja paindlikkuse kasutamisel kohaliku ülekoormusega toimetulemisel.

Veel üks konkurentsi ja tarbijate kaasamise põhitegur on teave. Komisjoni varasemad konsultatsioonid ja uuringud on näidanud, et tarbijad kaebavad elektriturgude läbipaistvuse puudumise üle, sest see vähendab nende võimet saada konkurentsist kasu ning osaleda aktiivselt turgudel. Tarbijate arvates ei ole neil piisavalt teavet alternatiivsete tarnijate ega uute energiateenuste kättesaadavuse kohta ning nad kaebavad pakkumiste ja tarnijate vahetamise menetluse keerukuse üle. Uuendusega tagatakse ka andmekaitse, sest uue tehnika (eelkõige nutiarvestite) üha suurem kasutamine loob mitmesuguseid suure ärilise väärtusega energiaandmeid.

Tarbijate seadmisel energiaturul keskele kohale on uue turukorralduse oluline kaalutlus see, kuidas tagada, et ühiskonna kõige haavatavamad liikmed oleksid kaitstud ja et kütteostuvõimetute kodumajapidamiste üldarv rohkem ei suureneks. Üha suureneva kütteostuvõimetuse ning kõige sobivamate tarbijate haavatavuse ja kütteostuvõimetusega tegelemise vahendite kohta selguse puudumise tõttu nõutakse uue turukorralduse ettepanekus, et liikmesriigid hindaksid nõuetekohaselt ja jälgiksid korrapäraselt energiavajadust ELi tasandil kindlaksmääratud põhimõtete alusel. Läbivaadatud energiatõhususe ja hoonete energiatõhususe direktiivides sätestatakse kütteostuvõimetusega võitlemise edasised meetmed.

Elektrienergia varustuskindlus

Elektrienergia varustuskindlus on möödapääsmatu tänapäevastes ühiskondades, mis sõltuvad suuresti elektrist ja internetipõhistest süsteemidest. Seega on vaja hinnata Euroopa elektrisüsteemi võimet pakkuda piisavat tootmist ja paindlikkust, et tagada kogu aeg usaldusväärne elektrivarustus (ressursside piisavus). Elektrienergia varustuskindluse tagamine ei ole ainult riigi kohustus, vaid Euroopa energiapoliitika⁹ põhisammas. Seepärast saab hästi toimivate turgudega omavahel täielikult ühendatud ja sünkroonitud võrgus korraldada energiavarustuskindlust palju tõhusamalt ja konkurentsivõimelisemalt kui ainult riiklikul tasandil. Üksikutes liikmesriikides sõltub võrgu stabiilsus sageli suuresti naaberriikidest tulevatest võimsusvoogudest ja seega on potentsiaalsetel varustuskindluse probleemidel piirkondlik mõju. Seepärast on ühes riigis tekkiva võimsuspuuduse kõige tõhusamad heastamisvahendid sageli piirkondlikud lahendused, mis võimaldavad liikmesriikidel kasutada võimsuse ülejääke teistest riikidest. Seetõttu tuleks kasutusele võtta kooskõlastatud

⁹ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 194 lõike 1 punkt b.

Euroopa tootmise piisavuse hindamine, mis järgib ühiselt kokku lepitud metoodikat, et saada võimalikest tootmisvajadustest realistlik ülevaade, võttes arvesse elektriturgude integreerimist ja võimalikke vooge teistest riikidest. Kui kooskõlastatud piisavuse hindamisest nähtub, et teatud riikides või piirkondades on võimsuse tagamise mehhanismid vajalikud, tuleks kavandada sellised mehhanismid siseturu moonutuste vähendamiseks. Seega tuleks piiriülese kaubanduse moonutuste vähendamiseks, tarbimiskaja kasutamise suurendamiseks ning et vähendada mõju, mis takistab süsihappegaasiheite vähendamist, määrata selged ja läbipaistvad kriteeriumid kindlaks viisil, millega välditakse ohtu, et killustatud riiklikud võimsuse tagamise mehhanismid loovad uued turutõkked ja kahjustavad konkurentsi¹⁰.

Piirkondliku koostöö tugevdamine

ELi liikmesriikide vaheline tihe süsteemidevaheline ühendus ühtse üleeuroopalise võrgu kaudu on maailmas ainulaadne ja suureks abiks energiasüsteemi tõhusal ümberkujundamisel. Kui ei oleks võimalik tugineda teiste liikmesriikide tootmis- või tarbimisressurssidele, kasvaksid energiasüsteemi ümberkujundamise kulud tarbijate jaoks märkimisväärselt. Praegu on süsteem varasemaga võrreldes palju rohkem seotud piiriülese toimimisega. See on tingitud muutlikust ja detsentraliseeritud elektritootmisest ning turgude tihedamast integreerimisest, eriti lühemates turuajavahemikes. Samuti tähendab see, et reguleerivate asutuste või võrguettevõtjate riiklikel meetmetel võib olla vahetu mõju teistele ELi liikmesriikidele. Kogemustest nähtub, et kooskõlastamata riiklike otsustega võivad kaasned märkimisväärsed kulud Euroopa tarbijatele.

Asjaolu, et mõne võrkudevahelise ühenduse võimsusest kasutatakse üksnes 25 %, sageli kooskõlastamata riiklike piirangute tõttu, ning liikmesriigid ei ole suutnud kokku leppida sobivates hinnavööndites, näitab seda, et vaja läheb suuremat kooskõlastatust põhivõrguettevõtjate ja reguleerivate asutuste vahel. Põhivõrguettevõtjate, reguleerivate asutuste ja valitsuste vahelise vabatahtliku ja kohustusliku koostöö edukad näited võivad parandada turu toimimist ning vähendada kulusid märkimisväärselt. Teatud valdkondades (nt üleeuroopalise turgude liitmise mehhanismi puhul) on põhivõrguettevõtjaga tehtav koostöö muutunud juba kohustuslikuks ning teatud küsimustes on enamushääletussüsteem osutunud edukaks valdkondades, kus vabatahtlik koostöö (jättes igale põhivõrguettevõtjale vetoõiguse) ei ole andnud tõhusaid tulemusi piirkondlikes probleemides. Selle eduka näite järel tuleks kohustuslikku koostööd laiendada õigusraamistiku muudesse valdkondadesse. Seetõttu võiksid põhivõrguettevõtjad piirkondlikes talitluskeskustes otsustada nende küsimuste üle, kus killustatud ja kooskõlastamata riiklikud meetmed võiksid turgu ja tarbijaid kahjulikult mõjutada (nt süsteemi toimimise, võrkudevaheliste ühenduste võimsuse arvutamise, varustuskindluse ja ohuvalmiduse valdkonnas).

Regulatiivse järelevalve kohandamine piirkondlike turgude jaoks

On asjakohane kohandada regulatiivset järelevalvet ka uute turuolukordade jaoks. Praegu teevad riiklikud reguleerivad asutused kõik peamised reguleerivad otsused, isegi siis, kui on vaja ühist piirkondlikku lahendust. Kuna koostööametil on õnnestunud olla lahknemise huvidena riiklike reguleerivate asutuste kooskõlastusfoorumiks, piirdub selle põhiroll praegu kooskõlastamise, nõustamise ja järelevalvega. Kuna turuosalised teevad piiriüleselt üha rohkem koostööd ning otsustavad teatud võrgu toimimist ja elektrienergiaga kauplemist puudutavaid küsimusi kvalifitseeritud häälteenamusega piirkondlikul või isegi liidu tasandil¹¹,

¹⁰ Vt selles kontekstis ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu elektrisektori ohuvalmidust käsitleva määruse ettepanek, mis hõlmab elektrikriisi olukordadega toimetulekuga seotud varustuskindluse riske.

¹¹ Vt nt komisjoni 24. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1222 (millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24–72)) artikkel 9.

puudub neile piirkondlikele otsustusmenetlustele võrdväärne menetlus reguleerival tasandil. Seega jääb regulatiivne järelevalve killustatuks, tuues kaasa lahknevate otsuste ja tarbetute viivituste riski. Koostööameti volituste suurendamine kõnealuste piiriüleste küsimuste puhul, mis nõuavad kooskõlastatud piirkondlikku otsust, aitaks kaasa kiiremale ja tõhusamale otsustamisele piiriülestes küsimustes. Riiklikud reguleerivad asutused, kes otsustavad koostööametis kõnealuste küsimuste üle enamushääletuse teel, kaasataks jätkuvalt täielikult protsessi.

Samuti näib asjakohane määratleda paremini Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku (ENTSO-E) roll, et tugevdada selle koostöörolli ja muuta selle otsustamisprotsess läbipaistvamaks.

Teksti selgitused

Uuesti sõnastatud elektrimääruses, koostööameti määruses ja elektridirektiivis esitatakse teatavad toimetaja selgitused mõne praeguse eeskirja kohta ning tehakse eeskirjades ümberkorraldusi, et muuta kolme õigusakti ülimalt tehnilised eeskirjad arusaadavamaks ilma sätete sisu käsitlemata.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Turukorralduse algatus on tugevalt seotud muude samal ajal esitatud energeetika- ja kliimaalaste seadusandlike ettepanekutega. Nende hulka kuuluvad eelkõige Euroopa energiatõhususe parandamiseks mõeldud algatused, taastuvenergia pakett ning energialiidu juhtimis- ja aruandluskorda käsitlev üldalgatus. Kõigi nende algatuste eesmärk on rakendada vajalikke meetmeid konkurentsivõimelise, turvalise ja jätkusuutliku energialiidu eesmärgi saavutamiseks. Erinevate algatuste koondamisega ühte paketti, mis sisaldab mitmeid seadusandlikke ja muid kui seadusandlikke vahendeid, kavatakse tagada erinevate, kuid omavahel tihedalt seotud poliitikaettepanekute ülim sidusus.

Seega, kuigi praegune ettepanek keskendub turueeskirjade ajakohastamisele, et muuta puhtale energiale üleminek majanduslikult otstarbekaks, toimivad need sätted kooskõlas ELi kliima- ja energiapoliitika laiemas raamistikuga. Neid seoseid on täpsemalt selgitatud komisjoni mõjuhindangus¹².

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud läbivaadatud taastuvenergia direktiivi ettepanekuga, millega luuakse raamistik 2030. aastaks seatud taastuvenergia eesmärgi saavutamiseks, mis hõlmab ka taastuvate energiaallikate toetuskavadega seotud põhimõtteid, mis muudaksid need toetuskavad turule orienteeritumaks, kulutõhusamaks ja piirkondlikumaks juhul, kui liikmesriigid otsustavad need alles jätta. Sellised taastuvate energiaallikate turule kaasamisele suunatud meetmed (nt tarneid, turuga seotud tõkkeid omatarbimisele ja muid turulepääsu eeskirju käsitlevad sätted, mis varem sisaldasid taastuvenergia direktiivis) on nüüd lisatud elektrimäärusesse ja elektridirektiivi.

Energialiidu juhtimist käsitleva määruse ettepanek aitab kaasa poliitilise sidususe tagamisele, rõhutades liikmesriikide kavandamis- ja aruandekohustusi, et paremini toetada lähenemist ELi tasandil seatud energia- ja kliimaeesmärkide suunas. Uue kavandamis-, aruande- ja järelevalvevahendina esitab see temperatuuri näidiku liikmesriigi hetkeseisu kohta olemasolevate õigusaktidega kehtestatud üleeuroopaliste turunõuete rakendamisel.

¹² [OP: Please insert Link to Impact Assessment]

Elektrisektori ohuvalmidust käsitleva määruse ettepanek täiendab käesolevat ettepanekut, keskendudes eelkõige meetmetele, mida valitsus võtab elektrikriisi olukordadega toimetulekuks ning elektrisüsteemi lühiajaliste riskide vältimiseks.

Käesolev ettepanek on viidud tihedalt kooskõlla komisjoni konkurentsipoliitikaga energeetika valdkonnas. See sisaldab eelkõige komisjoni võimsuse tagamise mehhanisme käsitleva sektoriuuringu tulemusi, tagades täieliku sidususe komisjoni energeetikaalase riigiabi jõustamispoliitikaga.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanekuga püütakse saavutada energialiidu põhieesmärke, nagu on määratletud vastupidava energialiidu ja tulevikku suunatud kliimamuutuste poliitika raamstrateegias. Nagu juba eespool märgitud, on ka paketi üksikasjad kooskõlas liidu hiljutise tegevusega üleilmsel tasandil Pariisis ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 21. konverentsil (COP21) sõlmitud kokkuleppe kohaste suurejooneliste kliimaeesmärkide saavutamiseks. Käesolev ettepanek ning 2015. aasta juulis tehtud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamise ettepanek on vastastikku tugevdavad ja täiendavad.

Lisaks, niivõrd, kui võrd elektrituru korralduse läbivaatamise eesmärk on muuta Euroopa energiaturg konkurentsivõimelisemaks ja ligipääsetavamaks uutele energiatehnoloogiatele, aitab ettepanek saavutada ka liidu eesmärke, milleks on töökohtade ja majanduskasvu loomine. Uutele tehnoloogiatele turustamisvõimaluste pakkumisega ergutab ettepanek mitmete selliste teenuste ja toodete kasutuselevõttu, mis annaksid Euroopa ettevõtetele esimese turuletulija eelise, sest puhtale energiale üleminek toimub üleilmselt.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Väljapakutud meetmete õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 194, milles konsolideeritakse ja täpsustatakse ELi pädevusi energeetika valdkonnas. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 194 kohaselt on ELi energiapoliitika peamised eesmärgid: tagada energiaturu toimimine; tagada energiaga varustamise kindlus liidus; edendada energia tõhusat kasutamist ja säästmist ning uute ja taastuvate energiaallikate väljaarendamist ning edendada energiavõrkude sidumist.

Ka käesolev algatus tugineb viimase kahe aastakümne jooksul vastuvõetud ja ajakohastatud õigusaktide ulatuslikule kogumile. Energia siseturu loomise eesmärgil võttis EL ajavahemikus 1996–2009 vastu kolm järjestikust õigusaktide paketti, mille üldeesmärk on lõimida turud ning liberaliseerida riiklikud elektri- ja gaasiturud. Nimetatud sätted hõlmavad mitmesuguseid aspekte, näiteks alates turulepääsust kuni läbipaistvuse, tarbijaõiguste ja reguleerivate asutuste sõltumatuseni.

Olemasolevaid õigusakte ja energiaturu üha suurema lõimimise üldist kurssi silmas pidades tuleks käesolevat algatust vaadelda seega Euroopa energiaturgude lõimimise ja tõhusa toimimise tagamiseks tehtava jätkuva jõupingutuse osana.

Euroopa Ülemkogu¹³ ja Euroopa Parlamendi hiljutised üleskutsed ELi tasandil meetmete võtmiseks Euroopa energiaturu väljakujundamise lõpuleviimiseks olid samuti täiendavaks meetmete võtmise põhjuseks.

- **Subsidiaarsus**

Elektriturge käsitleva määruse, elektrienergia siseturu ühiseeskirju käsitleva direktiivi ja Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööameti loomist käsitleva määruse sätete muutmise ettepanekud on vajalikud ELi lõimitud elektrituru eesmärgi saavutamiseks ning seda ei ole võimalik riiklikul tasandil sama tõhusalt saavutada. Nagu on uuesti sõnastatud õigusaktide hinnangus¹⁴ üksikasjalikult kirjeldatud, on tõendid näidanud seda, et eraldiseisvad riiklikud lähenemisviisid on põhjustanud viivitusi energia siseturu rakendamises, tuues kaasa mitteoptimaalseid ja kokkusobimatuid reguleerivaid meetmeid, sekkumiste tarbetu kordamise ning viivitused turu ebatõhususe korrigeerimisel. Kõikidele konkurentsivõimelist ja jätkusuutlikku energiat pakkuva energia siseturu loomist ei ole võimalik saavutada killustatud riiklike eeskirjade alusel, kui need puudutavad energiaga kauplemist, jagatud võrgu toimimist ja toodete teataval määral standardimist.

ELi elektriturgude üha suurem vastastikune sidumine eeldab tihedamat koostööd riiklike osapoolte vahel. Liikmesriikide poliitilistel sekkumistel elektrisektoris on vahetu mõju naaberliikmesriikidele energiaalase vastastikuse sõltuvuse ja süsteemidevaheliste ühenduste tõttu. Üha raskem on tagada võrgu stabiilsust ja selle tõhusat toimimist ainult riigi tasandil, sest kasvav piiriülene kaubandus, detsentraliseeritud elektritootmise kasutuselevõtmine ja tarbijate suurem osalemine suurendavad mõju ülekandumise võimalust. Ükski riik ei suuda üksi tõhusalt tegutseda ja ühepoolsete meetmete tagajärjed on aja jooksul üha selgemalt esile tulnud. Seda üldpõhimõtet kohaldatakse mitmete käesolevas ettepanekus kehtestatud meetmete suhtes, olenemata sellest, kas need puudutavad energiaga kauplemist, võrgu toimimist ja tarbijate tegelikku osalemist.

Kuna ühistel piirkondlikel probleemidel, mis vajavad kooskõlastatud otsust, on sageli märkimisväärne majanduslik mõju üksikutele liikmesriikidele, on varasemad kogemused näidanud, et vabatahtliku koostööga, mis on kasulik paljudes liikmesriikide vahelise koostöö valdkondades, ei suudeta tihti ületada tehniliselt keerukaid probleeme, millel on märkimisväärne mõju jaotamisele liikmesriikide vahel¹⁵. Olemasolevad vabatahtlikud algatused (nt viiepoolne energiafoorum) on samuti geograafiliselt piiratud, sest nad hõlmavad vaid osa ELi elektriturust ega ühenda tingimata kõiki riike, mis on omavahel füüsiliselt kõige tihedamalt seotud.

Konkreetne näide selle illustreerimiseks: omavahel kooskõlastamata riiklikud poliitilised meetmed, mis käsitlevad ülekandetasude kehtestamise põhimõtteid, võivad moonutada siseturgu niivõrd, et jaotatud elektritootmise või energia salvestamise teenuste turul osalemise stiimulid osutuvad väga erinevateks. Tänu üha rohkem piiriüleselt kaubeldavate uute tehnoloogiate ja energiateenuste kasutuselevõtule on ELi meetmel märkimisväärne väärtus võrdsete võimaluste ja tõhusamate turutulemuste tagamisel kõikidele asjaosalistele.

¹³ 2011. aasta veebruaris seadis Euroopa Ülemkogu eesmärgiks kujundada 2014. aastaks välja energia siseturg ja arendada välja energiaühendused, et kaotada 2015. aastaks teatud liikmesriikide eraldatus võrkudest. 2016. aasta juunis nõudis Euroopa Ülemkogu ka seda, et komisjon pakuks välja ühtse turu strateegia energeetika valdkonnas koos tegevuskavade ja et seda rakendataks 2018. aastaks.

¹⁴ [OP: Please insert Link to Impact Assessment].

¹⁵ Vt nt ülekoormuse juhtimist käsitlev arutelu Kesk-Euroopas, kus lahknevate riiklike huvidega kaasnevad märkimisväärsed viivitused turgude suurema lõimimise saavutamisel.

Koostööameti kooskõlastamisfunktsiooni on kohandatud vastavalt energiaturgude uutele arengusuundadele, nagu näiteks suurem kooskõlastamisvajadus suuremate piiriüleste energiavoogude korral ja muutlikest taastuvatest energiaallikatest energia tootmise suurenemine. Sõltumatutel riiklikel reguleerivate asutustel on tähtis roll oma riigi energeetikasektori üle regulatiivse järelevalve tagamisel. Liikmesriikide vahel turutehingute ja süsteemi toimimise poolest vastastikku üha sõltuvamaks muutuv süsteem nõuab siiski regulatiivset järelevalvet riigipiiridest väljaspool. Koostööamet on asutus, mis on loodud pakkuma sellist regulatiivset järelevalvet, tingimusel et tegemist on rohkem kui kahte liikmesriiki hõlmavate olukordadega. Koostööameti põhiroll riiklike reguleerivate asutuste meetmete kooskõlastajana on säilinud; koostööametile on määratud piiratud lisapädevus neis valdkondades, kus riiklike otsuste tegemise killustatus piiriülese tähtsusega küsimustes tooks siseturul kaasa probleemid või ebajärjepidevuse. Näiteks piirkondlike talitluskeskuste loomine [ettepanekuga COM(2016) 861/2 uuesti sõnastatud määrus (EÜ) nr 714/2009] nõuab riigiülest järelevalvet, mida peab tegema koostööamet, sest piirkondlikud talitluskeskused hõlmavad mitut liikmesriiki. Samamoodi nõuab üleeuroopalise kooskõlastatud piisavuse hindamise kasutuselevõtmine [ettepanekuga COM(2016) 861/2 uuesti sõnastatud määrus (EÜ) nr 714/2009] selle meetodite ja arvutuste regulatiivset heakskiitmist, mida võib teha üksnes koostööamet, sest piisavuse hindamine tuleb läbi viia liikmesriikide üleselt.

Kuna koostööametile uute ülesannete määramine nõuab selle personali suurendamist, väheneb koostööameti kooskõlastamisrolli tõttu riigiasutuste koormus ja seeläbi saavad kättesaadavaks haldusressursid riigi tasandil. Kavandatud meetod lihtsustab regulatiivseid menetlusi (nt võetakse koostööametis kasutusele otsene heakskiit 28 eraldi heakskiidu asemel). Meetodite kooskõlastatud väljatöötamine (nt seoses piisavuse hindamisega) vähendab riigiasutuste töökoormust ja seetõttu jääb ära kooskõlastamata riiklike regulatiivsete meetmete tõttu tekkida võivatest probleemidest tulenev lisatöö.

- **Proportsionaalsus**

Elektrimääruses, elektridirektiivis ja koostööameti määruses käsitletud poliitiliste võimalustega püütakse kohandada elektrituru korraldust vastavalt detsentraliseeritud elektritootmise üha suuremale osakaalule ja tehnoloogia jätkuvalle arengule.

Kavandatud reformid on suunatud otseselt sellele, mis on siseturu vajaliku edu saavutamiseks möödapääsmatu, kuid jätavad samal ajal liikmesriikidele, riiklikele reguleerivatele asutustele ja riiklikele osapooltele suurima pädevuse ja vastutuse.

Variandid, mis käsitlevad ulatuslikumat ühtlustamist, nt ühtse sõltumatu Euroopa energeetikasektorit reguleeriva asutuse, ühtse lõimitud Euroopa põhivõrguettevõtja või riigi sekkumiste arusaadavamate keeldude kavandamine ilma erandi võimaluseta, jäeti mõjuhinnaangust järjekindlalt kõrvale. Selle asemel on ettepanekute eesmärgiks tasakaalustatud lahendused, mis piiravad üksnes sel juhul reguleeriva tegevuse riiklikus ulatuses, kui kooskõlastatud tegevus toob selgelt esile rohkem eeliseid tarbija jaoks.

Vastuvõetud poliitikavariantide eesmärk on luua võrdsed tingimused kõikidele elektritootmistehnoloogiatele ja kõrvaldada turumoonutused nii, et taastuvad energiaallikad võiksid muu hulgas energiaturul võrdsetel alustel konkureerida. Lisaks vastutavad kõik turuosalised rahaliselt võrgu tasakaalus hoidmise eest. Eemaldatakse võrgu paindlikkust võimaldavate teenuste (nt tarbimiskaja teenused) tõkked. Lisaks püütakse meetmetega luua likviidsemat lühiajalist turgu, et hinnakõikumised saaksid nõuetekohaselt kajastada nappust ja pakkuda piisavaid stiimuleid paindliku võrgu jaoks.

Jaeturul innustatakse liikmesriike järk-järgult kaotama üldiselt reguleeritud hindu, alustades kulusid mittekativatest hindadest. Kaitsetumaid tarbijaid saab kaitsta reguleeritud

üleminekuhinnaga. Et konkurentsi veelgi suurendada, piiratakse lepingu lõpetamise tasude kasutamist, soodustamaks tarnija vahetamist. Samamoodi peavad kõrgetasemelised põhimõtted tagama, et energiaarved on selged ja lihtsalt mõistetavad, ning tagatakse mittediskrimineeriv juurdepääs tarbijaandmetele, säilitades samal ajal üldised privaatsussätted.

Kooskõlas piiriülese elektrikaubanduse arengu ja turu järkjärgulise lõimimisega kohandatakse institutsioonilist raamistikku vastavalt vajadusele täiendava reguleeriva koostöö ja uute ülesannete järele. Koostööametile tuleb anda lisaülesandeid, eriti energiasüsteemi piirkondlikul käitamisel, säilitades riiklike reguleerimisasutuste keskse rolli energiamääruses.

Kõiki variante on proportsionaalsuse nõuetele vastamise tagamiseks põhjalikult kontrollitud ettepanekuga kaasnevas mõjuhinnangus. Siinkohal tuleks märkida, et kavandatud poliitilised meetmed on alt üles tehtavate algatuste ja turu ülevalt alla juhtimise vaheline kompromiss. Kooskõlas proportsionaalsusega ei asenda meetmed mingil viisil riikide valitsuste, riiklike reguleerivate asutuste ja põhivõrguettevõtjate rolli mitmesuguste ülitähtsate funktsioonide elluviimisel. Kui see on asjakohane, siis innustatakse riiklikke reguleerivaid asutusi tegema piirkondlikult tõhusamalt koostööd nii ametlikult kui ka mitteametlikult, et tegeleda elektrisüsteemi haldamisest tulenevate probleemidega sel määral, mis vastab probleemi ulatusele.

Täieliku ühtlustamise lähenemisviisi ei kiideta kaugeltki heaks, vaid meetmetega püütakse luua võrdseid tingimusi kõikide turuosaliste jaoks, eriti juhul, kui turuvõimalused laienevad üle riigipiiride. Lõppkokkuvõttes on elektrienergiaga tõhusa piiriülese kauplemise seisukohast vajalik eeskirjade ja toodete teatav standardimine; kui võrgu käitamist käsitlevate otsustega kaasneksid mitteoptimaalsed tulemused turul, sel juhul kui see jäetakse üksikute liikmesriikide ja üksinda tegutsevate reguleerivate asutuste hooleks. Alates 2009. aasta kolmandast energiapaketi toimunud ühiste võrgu- ja kauplemiseeskirjade (nn võrgueeskirjad ja suunised) väljakujundamisel ja vastuvõtmisel saadud vahetu kogemus on näidanud, et reguleerivate asutuste ja riigiasutuste kogunemised ühe laua taha, et leppida kokku ühiseeskirjad ja -metoodika nii kõrgetasemeliste kui ka tehniliste põhimõtete kohta, annavad selget lisaväärtust.

Jae- ja hulgimüügiturgude konkurentsivõime erinevus üha suureneb; neist esimesed jäävad endiselt maha teenuste ja käegakatsutava kasu pakkumisel tarbijatele. Kütteostuvõimetuse, tarbijateabe läbipaistvuse ja selguse ning andmetele juurdepääsu osas ei piira kavandatud meetmed põhjendamatult riikide eelisõigusi.

- **Vahendi valik**

Ettepanekuga muudetakse peamisi õigusakte, mis on osa kolmandast energiapaketist. Need hõlmavad elektrimäärust (nr 714/2009) ja elektridirektiivi (nr 2009/72/EÜ) ning määrust, millega luuakse Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (koostööamet) (nr 713/2009). Nimetatud õigusaktide uuesti sõnastatud versioon parandab õiguslikku selgust. Tuginemine muutmisaktile ei pruugi olla piisav suure hulga uute sätetega tegelemiseks. Seega nõuab vahendi valik juba vastu võetud ja rakendatud eeskirjade läbivaatamist olemasolevate õigusaktide loomuliku arenguna.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Komisjoni talitused hindasid praeguse õigusraamistiku (kolmanda energiapaketi) toimimist viie kehtestatud kriteeriumi suhtes: asjakohasus, tulemuslikkus, tõhusus, sidusus ja ELi

lisaväärtus. Eraldi hindamine viidi läbi koos mõjuhinnanguga ja selle hindamise tulemused kajastusid mõjuhinnangu ülesande püstituses.

Hindamisel leiti, et üldiselt on kolmanda energiapaketi eesmärk suurendada elektriturgudel konkurentsi ja kõrvaldada piiriülese konkurentsi takistused täidetud. Õigusaktide aktiivne jõustamine on aidanud saavutada elektriturgude ja tarbijate jaoks positiivseid tulemusi ning üldjuhul on turud 2009. aastaga võrreldes vähem kontsentreeritud ja rohkem lõimitud. Seoses jaeturgudega on kolmanda energiapaketi kehtestatud uued tarbijate õigused selgelt parandanud tarbija positsiooni energiaturgudel.

Kolmanda energiapaketi eeskirjade edu elektrienergia siseturu väljaarendamisel on siiski endiselt piiratud mitmes valdkonnas, nii hulgi- kui ka jaemüügi tasandil. Üldiselt näitas hindamine, et turukorralduse raamistiku täiustamine võib tuua suurt kasu, nagu nähtub saavutamata üldise heaolu kasvust ja lõplikust kasust tarbijatele. Hulgiturul püsivad piiriülese kaubanduse tõkked ja võrkudevaheliste ühenduste võimsusi on harva täielikult ära kasutatud. See tuleneb muu hulgas riigi võrguettevõtjate ja reguleerivate asutuste vahelisest ebapiisavast koostööst võrkudevaheliste ühenduste jagatud kasutuse valdkonnas. Asjaosaliste riiklik vaatevinkel seab siiski paljudel juhtudel takistusi tõhusatele piiriülestele lahendustele ja lõppkokkuvõttes piirab muidu kasulikke piiriüleseid vooge. Olukord ei ole samasugune kõigil turgudel ja ajahetkedel; lõimimine järgmise päeva, päevasiseste ja tasakaalustavate turgude puhul on erinev.

Seoses jaeturgudega saaks konkurentsivõimet märkimisväärselt parandada. Elektri hinnad on liikmesriigiti turust mitteolenevatel põhjustel suuresti erinevad ning kodutarbijate jaoks on hinnad pidevalt tõusnud konkurentsile suletud tasude märkimisväärse suurenemise tõttu viimastel aastatel; need on võrgutasud, maksud ja lõivud. Seoses tarbijakaitse, kasvava kütteostuvõimetuse ning sellega, et puudub selgus tarbija haavatavuse ja kütteostuvõimetuse lahendamise sobivaimade meetmete kohta, on veninud energia siseturu edasine väljakujunemine. Vahetamisega seotud tasud (nt lepingu lõpetamise tasud) on jätkuvalt märkimisväärselt rahaliseks takistuseks tarbijate osalemisele. Lisaks viitab arveldamisega seotud kaebuste suur arv¹⁶ sellele, et arveldusteabe võrreldavust ja selgust on võimalik veelgi parandada.

Lisaks sellele, et esineb puudusi kolmandas energiapaketi seaduses seatud algsete eesmärkide saavutamisel, on tekkinud uued probleemid, mida ei olnud kolmanda energiapaketi koostamise ajal ette näha. Need hõlmavad, nagu eespool nimetatud, taastuvate energiaallikate kasutamise väga kiiret kasvu elektrienergia tootmisel, riigi suuremat sekkumist elektriturgudesse varustuskindluse tagamise eesmärgil ja tehnikaga seotud muutusi. Nende kõigi tulemusena on märkimisväärselt muutunud turgude toimimise viis, eriti viimasel viiel aastal, vähenenud on reformide positiivne mõju tarbijate jaoks ning samuti on kasutamata moderniseerimisel saadud potentsiaal. Selle tagajärjel on tekkinud olemasolevatesse õigusaktidesse lünk seoses sellega, kuidas neid arengusuundi käsitleda.

Kooskõlas hindamise tulemuse ja sellega seotud mõjuhinnanguga püütakse käesoleva ettepanekuga seda lünka täita ning luua raamistik, mis võimaldab kajastada asjaomase sektori tehnoloogia arengut meie energiasüsteemide üleminekuna uutele tootmis- ja tarbimismudelitele.

¹⁶ European Commission (2016), „Second Consumer Market Study on the functioning of retail electricity markets for consumers in the EU“ (Euroopa Komisjon (2016) „Teine tarbijaturu uuring ELi elektrienergia jaemüügiturgude toimimise kohta tarbija seisukohalt“).

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesoleva algatuse ettevalmistamisel on komisjon viinud läbi mitu avalikku konsultatsiooni. Neist said osa võtta ELi kodanikud ja liikmesriikide ametiasutused, energiaturu osalised ja nende ühendused ning ka muud asjaomased sidusrühmad, kaasa arvatud väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ning energiatarbijad.

Eriti tuleb esile tõsta kolme konsultatsiooni ja nende vastavaid tulemusi:

1) ressursside piisavusega seotud küsimused olid 15. novembrist 2012 kuni 7. veebruarini 2013 läbi viidud avaliku konsulteerimisel¹⁷ teemal „Tootmispiisavust, võimsuse tagamise mehhanisme ja elektrienergia siseturgu käsitlev konsultatsioon“. Selle eesmärk oli koguda sidusrühmade seisukohti ressursside piisavuse ja elektrienergia varustuskindluse tagamise kohta siseturul.

Riigiasutused, (nii energiat tootev kui ka tarbiv) tööstussektor ja akadeemilised ringkonnad andsid konsultatsiooni raames 148 vastust. Veebis¹⁸ on saadaval konsultatsioonile antud vastuste üksikasjalik tabel ning ka kõik üksikvastused ja konsultatsiooni tulemuste kokkuvõte¹⁹.

2) Elektrienergia jaeturgudele ja lõpptarbijatele pühendatud avalik konsultatsioon²⁰ viidi läbi 22. jaanuarist kuni 17. aprillini 2014. Komisjonile saadeti konsulteerimise käigus 237 vastust, millest umbes 20 % esitasid energiatarbijad, 14 % jaotusvõrguettevõtjad, 7 % tarbijaorganisatsioonid ja 4 % riiklikud reguleerivad asutused. Samuti võttis konsultatsioonist osa märkimisväärne arv üksikkodanikke. Vastuste täielik kokkuvõte on kättesaadav komisjoni veebisaidil²¹.

3) Ulatuslik avalik konsultatsioon²² energiaturu uue korralduse kohta viidi läbi 15. juulist 2015 kuni 9. oktoobrini 2015.

Komisjonile saadeti konsulteerimise käigus 320 vastust. Umbes 50 % vastustest esitasid riiklikud või kogu ELi hõlmavad sektori ühendused. 26 % vastustest pärines energeetikasektoris tegutsevatest äriühingutelt (tarnijad, vahendajad, tarbijad) ja 9 % võrguteenuse pakkujalt. Konsultatsiooni kohta andsid tagasisidet 17 riiklikku valitsust ja

¹⁷ European Commission (2012) „Consultation Paper on generation adequacy, capacity mechanisms and the internal market in electricity“ (Euroopa Komisjon (2012), „Tootmispiisavust, võimsuse tagamise mehhanisme ja elektrienergia siseturgu käsitlev konsultatsioonidokument““).
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Euroopa Komisjon (2012), „Tootmispiisavust, võimsuse tagamise mehhanisme ja elektrienergia siseturgu käsitlev konsultatsioon“.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ European Commission (2014) Consultation on the retail energy market (Euroopa Komisjon (2014), „Energia jaeturgu käsitlev konsultatsioon“).
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Euroopa Komisjon (2015) „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Avaliku konsultatsiooni algatamise kohta energiaturu uue korralduse üle“, COM(2015) 340 (final) <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

mitu riiklikku reguleerivat asutust. Konsultatsioonil osales ka märkimisväärne arv üksikkodanikke ja akadeemilisi asutusi. Sidusrühmade arvamuste üksikasjalik kirjeldus iga konkreetse poliitikavariandi kohta on kättesaadav käesolevale seadusandlikule algatusele lisatud mõjuhinnangus.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Määruse ettepaneku ja mõjuhinnangu koostamise aluseks on suur hulk materjali, millele kõigele on viidatud mõjuhinnangu allmärkustes. Need hõlmavad peaaegu 30 peamiselt sõltumatute kolmandate isikute tehtud uuringut ja modelleerimisvahendit, mille eesmärk on hinnata konkreetseid valikuvõimalusi käesoleva ettepaneku raames. Nende täielik loetelu on toodud mõjuhinnangu V lisas. Uuringud hõlmavad mitmesugust metoodikat, keskendudes majanduslike ja sotsiaalsete tasuvusanalüüside kvantitatiivsetele hinnangutele.

Lisaks on komisjon läbi viinud ka riiklike võimsuse tagamise mehhanismide sektoriuuringu, mille vahetulemusi võeti käesoleva ettepaneku²³ ettevalmistusetapil viivitamata arvesse. Nende uuringute tulemused täiendasid eespool kirjeldatud sidusrühmade põhjalikku tagasisidet ja üldiselt on need andnud komisjonile ulatusliku tõenduspõhja, mille alusel käesolevaid ettepanekuid põhjendatakse.

- **Mõjuhinnang**

Mõjuhinnangus toetatakse kõiki kavandatud meetmeid. Õiguskontrollikomitee andis 7. novembril 2016. aastal positiivse arvamuse. See, kuidas õiguskontrollikomitee arvamusi on arvesse võetud, on toodud mõjuhinnangu I lisas.

Mõjuhinnangus vaadeldi mitut poliitikavarianti iga tuvastatud probleemide rühma puhul. Kõnealused probleemide rühmad ja alternatiivsed sekkumisviisid on toodud allpool:

Turukorralduse kohandamine vastavalt taastuvate energiaallikate kasutamise suurenemisele ja tehnika arengule:

Mõjuhinnangus kiideti heaks kehtivate turueeskirjade parandamine, et luua võrdsed tingimused kõigi tootmistehnoloogiate ja ressursside jaoks, kõrvaldades olemasolevad turumoonutused. Selles käsitletakse eeskirju, mis on erinevad vastavalt ressurssidele ja mis piiravad või soosivad teatavate tehnoloogiate juurdepääsu elektrivõrgule. Lisaks vastutavad kõik turuosalisel rahaliselt võrgus tekitatud tasakaalustamatuse eest ja kõik ressursid hüvitatakse turul võrdsetel alustel. Tarbimiskaja tõkked kõrvaldatakse. Valitud variant tugevdaks ka lühiajalisi turge, tuues neid reaalsusele lähemale, et pakkuda paindlikkusvajaduste rahuldamiseks maksimaalseid võimalusi ja muuta tasakaalustavad turud efektiivsemaks. Valitud variant sisaldab meetmeid, mis aitaksid viia turule kõik paindlikud jaotatud ressursid, mis on seotud tootmise, tarbimise ja salvestamisega, asjakohaste stiimulite abil ning nende järgi paremini kohandatud tururaamistiku abil ja jaotusvõrguettevõtjate parema motiveerimise meetmete kaudu.

Mitteregulatiivne lähenemisviis lükati tagasi, sest see jättis vähe võimalusi turu täiustamiseks ja ressursside jaoks võrdsete tingimuste tagamiseks. ELi kehtiv õigusraamistik asjaomastes valdkondades on tõesti piiratud või ei ole seda muude valdkondade puhul isegi olemas. Ka peeti vabatahtlikku koostööd selliseks, mis ei taga piisavat ühtlustamise taset või kindlustunnet turul. Samamoodi jäeti kõrvale ka turueeskirjade täieliku ühtlustamise variant, sest muudatused võivad rikkuda proportsionaalsuse põhimõtteid ja oleksid üldjuhul tarbetud, arvestades Euroopa energiaturgude praegust seisust.

²³

Võimsuse tagamise mehhanismide sektoriuuringu vahearuanne, C(2016) 2107 (final).

Tulevaste tootmisinvesteeringute ja kooskõlastamata võimsuse tagamise mehhanismide käsitlemine

Hinnati mitmeid lähtestsenaariumist kaugemale ulatuvaid poliitikavariante; iga variant sisaldab erineval tasemel ühtlustamist ja kooskõlastamist liikmesriikide jaoks ELi tasandil ning ka see, mil määral turuosalisel tugineksid energiaturu maksetele, on erinev.

Nn variandi „ainult energiamüügile keskendunud turg“ kohaselt on Euroopa turud piisavalt täiustatud ja vastastikku seotud, nii et see pakub vajalikke hinnasignaale uutesse ressurssidesse ja õigetes kohtadesse investeeringute meelitamiseks. Sellise stsenaariumi puhul ei ole enam vaja võimsuse tagamise mehhanisme.

Valitud variant tugineb kõnealusele ainult energiamüügile keskendunud turu stsenaariumile, kuid selles ei heideta kõrvale seda võimalust, et liikmesriigid kasutavad võimsuse tagamise mehhanisme, tingimusel et need põhinevad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja koostööameti poolt täiesti läbipaistvalt koostatud jagatud ressursside piisavuse hindamise metoodikal ning vastavad ühistele näitajatele, et tagada parem kokkusobivus riiklike võimsuse tagamise mehhanismide ja ühtlustatud piiriülese koostöö vahel. See variant tugineb Euroopa Komisjoni keskkonnakaitsele ja energeetikale antava riigiabi suunistele (2014–2020) ning ka võimsuse tagamise mehhanismide sektoriuuringule.

Mitteregulatiivne lähenemisviis lükati tagasi, sest ELi õigusaktide olemasolevad sätted pole piisavalt selged ja ranged Euroopa elektrisüsteemi ees seisvate probleemide lahendamiseks. Lisaks ei pruugi vabatahtlik koostöö tagada asjakohast ühtlustamistaset kõikides liikmesriikides ega kindlustunnet turul. Selles valdkonnas läheb vaja õigusakte, mis tegelevad nende probleemidega järjepidevalt. Variant, mille korral peaksid kõik piirkonnad või lõppkokkuvõttes kõik ELi liikmesriigid piirkondlike või üleeuroopaliste tootmispiisavuse hindamise põhjal kohustuslikult välja arendama võimsuse tagamise mehhanismid, lükati kõrvale, sest see oli ebaproportsionaalne.

Jaeturgude kesine toimimine: aeglane turuletoomine ja madal teenuste tase

Heakskiidetud variant hõlmab seda, et liikmesriigid kaotavad järk-järgult üldiselt reguleeritud hinnad ELi õigusaktides seatud tähtjaks, alustades kulusid mittekatvatest hindadest. See variant võimaldab kehtestada reguleeritud üleminekuhinna kaitsetumate tarbijate jaoks. Tarbijate osalemise suurendamiseks on lepingu lõpetamise tasu kasutamine piiratud. Tarbijate usaldust võrdlusveebisaitide vastu tuleb soodustada sertifitseerimisvahendit rakendavate riigiasutuste kaudu. Lisaks tagavad juhtpõhimõtted minimaalsete sisunõuete kaudu selle, et energiaarved on selged ja lihtsalt mõistetavad. Liikmesriigid peavad jälgima ka kütteostuvõimetute kodumajapidamiste arvu. Selleks et võimaldada uutel turule sisenejatel ja energiateenuse ettevõtjatel välja arendada uusi teenuseid, tagatakse mittediskrimineeriv juurdepääs tarbijaandmetele.

Muud kaalutud, kuid kõrvale jäetud variandid hõlmasid tarbijaõigusaktide täielikku ühtlustamist koos ulatuslike tarbijate kaitsemeetmetega; erandeid, mis on seotud tarbimis- või hinnakünnise põhjal ELi tasandil kindlaksmääratud reguleeritud hindadega; tavalise andmekäitlusmudeli jõustamist ning erapooletule turuosalisele, nt põhivõrguettevõtjale, vastutuse määramist; kõikide vahetustasude, sealhulgas lepingu lõpetamise tasude keelustamist ja energiaarvete sisu osaliselt ühtlustamist; ning ELi raamistiku kasutuselevõtmist kütteostuvõimetuse jälgimiseks liikmesriikide tehtud elamute energiatõhususe uuringu põhjal ning ennetavate meetmete kehtestamist tarnimise katkestamise vältimiseks. Kõik kõnealused variandid jäeti kõrvale subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete põhjal. Paaegu kõik konsulteeritud sidusrühmadest ei pidanud ka praeguse olukorra säilitamist mõeldavaks variandiks.

Ameti institutsioonilise raamistiku ja rolli täiustamine

Kolmanda paketi institutsioonilise raamistiku eesmärk on soodustada koostööd riiklike reguleerivate asutuste ja ka põhivõrguettevõtjate vahel. Alates loomisest on koostööametil ning Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikul ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustikul olnud oluline roll energia siseturu toimimise alaste edusammude tegemisel. Seoses Euroopa energiaturgudel hiljuti toimunud muutustega, mida käsitletakse käesolevas mõjuhindangus ja turukorralduse algatuse järgnevates ettepanekutes, tuleb institutsioonilist raamistikku kohandada. Lisaks on kolmanda paketi rakendamisega seoses esile tõstetud ka valdkondi, mille puhul on võimalik täiustada koostööameti ning Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku suhtes kohaldatavat raamistikku. Seoses institutsioonilise raamistiku reformimiseks kaalutud variantidega jäeti kooskõlas käesoleva ettepaneku muudes osades kehtestatud areneva turu sätete ning teise õiguse aktide jätkuvate edusammudega ELi tasandil kõrvale senise olukorra jätkumise stsenaarium, mille puhul oleksid esile tulnud regulatiivsed ja turujärelevalvega seotud lüngad.

Kaaluti tugevama jõustamise mitteregulatiivset lähenemisviisi ja vabatahtlikku koostööd ilma uute täiendavate institutsioonilise raamistiku kohandamise meetmeteta. Olemasolevate õigusaktide parem jõustamine hõlmab kolmanda paketi jätkuvat rakendamist ning võrgueeskirjade ja suuniste täielikku rakendamist – nagu on kirjeldatud variandi „senise olukorra jätkumine“ puhul – koos tugevama jõustamisega. Ent tugevam jõustamine üksi ei taga kehtiva institutsioonilise raamistiku täiustamist.

Kaaluti ka seadusandlikku varianti, mille kohaselt muudetakse koostööamet üleeuroopalise reguleeriva asutuse sarnaseks, kuid lõpuks jäeti see kõrvale. Et amet saaks sellist rolli täita, tuleks koostööameti eelarvet ja personali märkimisväärselt suurendada, sest sel juhul peaks ametis olema tugev ekspertide rühm. Samuti näib asjakohane kaasata jätkuvalt riiklike reguleerivaid asutusi ameti otsustusprotsessi ja mitte asendada süstemaatiliselt riiklike reguleerivate asutuste enamuse heakskiidetud otsuseid direktori otsustega.

Seetõttu kaaluti olemasoleva raamistiku põhjal koostööameti täiustamise seadusandlikke variante. Mõjuhindangus heakskiidetud variant võimaldab ELi institutsioonilise raamistiku viia kooskõlla elektrisüsteemi uute olukordadega. Kõnealuses variandis käsitletakse ka sellest tulenevat täiendava piirkondliku koostöö vajadust ning olemasolevaid ja eeldatavaid regulatiivseid lünki energiaturul, nähes seeläbi ette paindlikkuse alt üles ja ülevalt alla lähenemisviisi ühendamise teel.

Lisaks, käsitlemaks olemasolevat regulatiivset lünka seoses riiklike reguleerivate asutuste reguleerimisfunktsioonidega piirkondlikul tasandil, kehtestataks selle variandi all toodud poliitikaalgatustega paindlik piirkondlik reguleeriv raamistik, millega paraneks riiklike reguleerivate asutuste piirkondlik koostöö ja otsuste tegemine. Selle variandiga kehtestataks kooskõlastatud piirkondlike otsuste süsteem ja piirkonna reguleerivate asutuste teatavate teemade alane järelevalve (nt kavandatud turukorralduse algatustest tulenevad piirkondlikud talitluskeskused jm) ning antaks koostööametile ELi huvide kaitsja roll.

Põhiõigused

Käesolev ettepanek võib avaldada mõju mitmele ELi põhiõiguste hartas kehtestatud põhiõigusele, eriti: era- ja perekonnaelu austamine (artikkel 7), õigus isikuandmete kaitsele (artikkel 8), diskrimineerimiskeeld (artikkel 21), õigus sotsiaalsele (artikkel 34), võimalus kasutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid (artikkel 36), kõrgetasemelise keskkonnakaitse integreerimine (artikkel 37) ja õigus tõhusale õiguskaitsevahendile (artikkel 47).

Selliste küsimuste lahendamiseks on kavandatud sätted, mis käsitlevad tarbijakaitset, kütteostuvõimetust, kaitsetumate tarbijate kaitset, üldist majandushuvi pakkuvate teenuste kasutamise võimalust, andmekaitset ja privaatsust.

Mõjuhindangu kokkuvõte on saadaval komisjoni veebisaidil²⁴ koos õiguskontrolli komitee positiivse arvamusega.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanekuga võib karmistada haldusnõudeid, ehkki piiratud määral. Näiteks võrdsete tingimuste juurutamisel selleks, et kõik tehnoloogiad saaksid energiaturgudel täielikult osaleda, peaksid need tehnoloogiad olema kooskõlas mitme turu vastavusnõudega, mis võib tekitada teatud halduskoormust.

Energiaturgude likviidsuse parandamiseks ja lõimimiseks kavandatud meetmed võivad avaldada ka mõningast lühiajalist mõju ettevõtetele, sest neil tuleks kohaneda uue energiaga kauplemise korraga. Neid meetmeid peetakse siiski minimaalseks võrreldes lähtestsenaariumiga, mille korral meetmeid ei võeta, sest reformi majanduslik kasu ületaks suurel määral lühi- või pikaajalist halduslikku ümberkorraldamist.

Samamoodi nõuab liikmesriigi tasandil reguleeritud hindade järkjärguline kaotamine, et riiklikud reguleerivad asutused suurendaksid turgude järelevalveks tehtavaid jõupingutusi, et tagada tõhusat konkurentsi ja tarbijate kaitset. Suurem tarbijate osalemine võib üles kaaluda kõik need mõjud, mis soodustaksid loomulikult konkurentsi turul.

Ajakohastatud institutsioonilises raamistikus toimuva tegevusega luuakse samuti uued nõuded riiklike reguleerivate asutuste ja põhivõrguettevõtjate kaasamiseks haldustasandil. Need hõlmavad osalemist koostöötamis- ning otsustusprotsesside kaudu, mille tulemusena lepatakse kokku piiril energiaga sujuva kauplemise meetodites ja tavades.

Ettevõtjatele ja riigiasutustele avaldub üksikasjalik halduslik ja majanduslik mõju iga kaalutud poliitikavariandi puhul on toodud mõjuhindangu 6. peatükis.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleva paketi kohase ettepanekuga seotud mõju eelarvele puudutab Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööameti (koostööamet) ressursse, mida on kirjeldatud komisjoni koostööameti loomist käsitleva määruse uuesti sõnastamise ettepanekule lisatud finantsselgituses. Põhimõtteliselt eeldavad koostööameti uued ülesanded, eriti seoses süsteemi piisavuse hindamise ja piirkondlike talitluskeskuste loomisega, ametisse 2020. aastal kuni 18 täiendava täistööajale taandatud töötaja ning ka vastavate rahaliste vahendite järk-järgult lisamist.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon jälgib õigusaktide ülevõtmist ning seda, kas liikmesriigid ja muud osalised täidavad meetmeid, mis tuleb lõpuks vastu võtta, ning rakendab vajaduse korral sunnimeetmeid. Lisaks, nagu seda on kolmanda energiapaketi rakendamise kontekstis juba tehtud, esitab komisjon suunised, mis on abiks vastuvõetud meetmete rakendamisel.

²⁴ [OP: Please insert Link to Impact Assessment]

Järelevalve ja rakendamise eesmärgil toetab koostööamet väga komisjoni. Käesoleva algatuse sätete osaks on ameti iga-aastased aruanded ja komisjoni samal ajal tehtud hindamised koos elektrivaldkonna koordineerimise rühma aruannetega. Ametil palutakse veel läbi vaadata oma järelevalvenäitajad, et tagada nende jätkuv asjakohasus käesolevate ettepanekute aluseks olevate eesmärkide suunas tehtud edusammude jälgimisel, nii et neid võiks adekvaatselt kajastada muu hulgas koostööameti iga-aastase turujärelevalve aruandena.

Paralleelselt kavandatud algatustega esitab komisjon energialiidu juhtimist käsitleva algatuse, mis lihtsustab kavandamis-, aruande- ja järelevalvenõudeid. Energialiidu juhtimise algatuse põhjal integreeritakse kolmandas energiapaketi toodud komisjoni ja liikmesriikide kehtivad järelevalve- ja aruandenõuded horisontaalsetesse edu- ja järelevalvearuannetesse. Lisateavet järelevalve- ja aruandenõuete lihtsustamise kohta saab Euroopa Liidu valitsemistava käsitlevast mõjuhinnangust.

Järelevalvemehhanismide ja võrdlusnäitajate põhjalikum käsitus on toodud mõjuhinnangu 8. peatükis.

6. ETTEPANEKUTE SÄTETE ÜSIKASJALIK SELGITUS

• Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (uuesti sõnastatud)

Direktiivi ettepaneku I peatükis selgitatakse veidi direktiivi reguleerimisala ja sisu, rõhutades tarbijatele keskendumist ning siseturu ja selle peamiste põhimõtete olulisust. Samuti esitatakse selles peatükis direktiivis kasutatud ajakohastatud põhimõisted.

Direktiivi ettepaneku II peatükis kehtestatakse üldpõhimõte, mille kohaselt liikmesriigid peavad tagama, et ELi elektriturg on konkurentsivõimeline, tarbijakeskne, paindlik ja mittediskrimineeriv. Selles rõhutatakse, et riiklikud meetmed ei tohiks ülemäära takistada piiriüleseid vooge, tarbijate osalemist või investeeringuid. Selles sätestatakse veel põhimõte, et tarnehinnad on turupõhised, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandid. Samuti selgitatakse teatavaid ELi elektriturgude toimimisega seotud põhimõtteid, näiteks õigus valida tarnijat. Sellega nähakse ette ka ajakohastatud eeskirjad võimalike avalike teenuste osutamise kohustuste kohta, mida liikmesriigid võivad teatud tingimustel energiaettevõtjatele kehtestada.

Direktiivi ettepaneku III peatükk tugevdab praeguseid tarbijate õigusi ja kehtestab uued õigused, mille eesmärk on seada tarbijad energiaturgudel keskele kohale, tagades neile õigused ja parema kaitse. Selles sätestatakse selgemat arveldusteavet ja sertifitseeritud võrdlussüsteeme käsitlevad eeskirjad. See sisaldab sätteid, mis tagavad, et tarbijad saavad tarnijaid või vahendajaid vabalt valida ja vahetada, neil on õigus dunaamilise hinnaga lepingule ning neil on võimalik osa võtta tarbimiskajast, elektri tootmisest omatarbeks ja omatarbimisest. See annab igale tarbijale õiguse taotleda nutiarvestit, mis on varustatud miinimumfunktsioonidega. Samuti täiustab see olemasolevaid eeskirju, mis käsitlevad tarbijate võimalust jagada oma andmeid tarnijate ja teenuseosutajatega, selgitades andmehalduse eest vastutavate isikute rolli ning kehtestades Euroopa ühise andmevormingu, mille töötab komisjon välja rakendusaktis. Selle eesmärk on ka tagada, et liikmesriigid tegelevad kütteostuvõimetusega. Lisaks nõutakse seda, et liikmesriigid määraksid kindlaks sõltumatute vahendajate ja tarbimiskaja raamistikud ning põhimõtted, mis võimaldavad neil turul täiel määral osaleda. Selles määratakse nende kohalike energiaühenduste raamistik, mis võivad tegeleda energia tootmise, jaotamise, vahendamise, salvestamise, tarnimise või energiatõhususe teenustega kohalikul tasandil. Lisaks selgitatakse selles veidi olemasolevaid sätteid, mis käsitlevad nutiarvesteid, ühtseid kontaktpunkte ning vaidluste kohtuvälise lahendamise õigusi, universaalteenust ja kaitsetumaid tarbijaid.

Direktiivi ettepaneku IV peatükis selgitatakse veidi jaotusvõrguettevõtjate rolli, eriti seoses jaotusvõrguettevõtjate võrguteenuste hankimist käsitleva tegevusega paindlikkuse, elektrisõidukite kasutamise ja andmehalduse tagamiseks. Samuti selgitatakse selles jaotusvõrguettevõtjate rolli elektri salvestuskohtade ja elektrisõidukite laadimispunktide osas.

Direktiivi ettepaneku V peatükis tehakse kokkuvõtte põhivõrguettevõtjate suhtes kohaldatavatest üldeeskirjadest, mis põhinevad suuresti olemasoleval tekstil, selgitades üksnes veidi kõrvalteenuseid ja uusi piirkondlikke talitluskeskusi.

Direktiivi ettepaneku VI peatükk, milles sätestatakse kolmandas energiapaketi välja töötatud lahtisidumiseeskirjad, jääb samaks peamiste oluliste lahtisidumiseeskirjade osas, eelkõige kolme põhivõrguettevõtjate korra (omandisuhete eraldamine, sõltumatu võrguettevõtja ja sõltumatu põhivõrguettevõtja) ning põhivõrguettevõtja määramist ja sertifitseerimist käsitlevate sätete suhtes. Selles antakse üksnes selgitus põhivõrguettevõtjate võimaluse kohta olla salvestusseadme omanik või osutada kõrvalteenuseid.

Direktiivi ettepaneku VII peatükk sisaldab asutamiseeskirju, volituste ja kohustuste ulatust ning sõltumatute energeetikasektorit reguleerivate riiklike asutuste toimimise eeskirju. Eelkõige rõhutatakse ettepanekus reguleerivate asutuste kohustust teha koostööd naabruses olevate reguleerivate asutuste ja koostööametiga piiriülese tähtsusega küsimustes ning ajakohastatakse reguleerivate asutuste ülesannete loetelu, muu hulgas seoses hiljuti loodud piirkondlike talitluskeskuste järelevalvega.

Direktiivi ettepaneku VIII peatükis muudetakse mõningaid üldsätteid, muu hulgas direktiivi erandite, komisjoni delegeeritud volituste teostamise ning määruse (EL) nr 182/2011 kohaste komiteemenetluse eeskirjade alusel loodud komitee kohta.

Direktiivi ettepaneku uutes lisades sätestatakse rohkem nõudeid võrdlussüsteemide, arveldamise ja arveldusteabe kohta ning muudetakse olemasolevaid nõudeid nutiarvestite ja nende lõpliku kasutuselevõtmise kohta.

• Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus elektrienergia siseturu kohta (uuesti sõnastatud)

Määruse ettepaneku I peatükis sätestatakse reguleerimisala ja sisu ning selles määruks kasutatud terminite määratlused. Selles rõhutatakse moonutamata turusignaali olulisust suurema paindlikkuse, süsihappegaasiheite vähendamise ja uuenduste tagamiseks ning ajakohastatakse ja täiendatakse määruks kasutatud põhimõtteid.

Määruse ettepaneku II peatükki lisatakse uus artikkel, milles sätestatakse aluspõhimõtted, mida tuleb riiklikes energiateemalistes õigusaktides järgida, et oleks võimalik tagada elektrienergia siseturu toimimine. Samuti sätestatakse selles peamised õiguspõhimõtted erinevatel kauplemise ajavahemikel (tasakaalustavad, päevasisesed, järgmise päeva ja forvardturud) elektrienergiaga kauplemise eeskirjade jaoks, sealhulgas hinnakujunduspõhimõtted. Selles selgitatakse tasakaalustamisvastutuse põhimõtet ning nähakse ette turuga kokkusobivamate eeskirjade raamistik toodetud võimsuse ja tarbimiskaja edastamise ja piiramise jaoks, sealhulgas vastavate erandite tingimused.

Määruse ettepaneku III peatükis kirjeldatakse pakkumispriirkondade kooskõlastatult toimuvat piiristamist kooskõlas määruks 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised²⁵, sätestatud läbivaatamisprotsessiga. Piiriüleste

²⁵

Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24–72).

võimsusvoogude märkimisväärsete riiklike piirangute püsiva probleemi lahendamiseks selgitatakse selliste erakorraliste piirangute tingimusi, eelkõige eeskirjadega, millega tagatakse, et riiklikud osapooled ei piira majanduslikel põhjustel elektrienergia importi ja eksporti. Kõnealune peatükk sisaldab veel põhi- ja jaotusvõrgu tasude olemasolevate põhimõtete muudatusi ning sätestab korra põhi- ja jaotusvõrgu tasude arvestamise metoodika järkjärgulise lähendamise soodustamiseks. Samuti sätestatakse selles ülekoormustasude kasutamise muudetud eeskirjad.

Määruse ettepaneku IV peatükis sätestatakse uued üldpõhimõtted, et liikmesriigid saaksid kooskõlastatult lahendada ressursside piisavuse probleemid. Selles sätestatakse Euroopa ressursside piisavuse hindamise väljatöötamise põhimõtted ja kord, et liikmesriigid saaksid paremini kindlaks määrata vajaduse võimsuse tagamise mehhanismide ja, kui see on asjakohane, töökindluse standardi kehtestamise järele. Selles selgitatakse seda, kuidas ja millistel tingimustel saab võimsuse tagamise mehhanisme turule vastaval viisil kasutusele võtta. Samuti selgitatakse selles võimsuse tagamise mehhanismide turule vastava korralduse põhimõtteid, sealhulgas teises liikmesriigis asuva võimsuse kaasamise ja süsteemidevaheliste ühenduste kasutamise eeskirju. Selles sätestatakse, kuidas kaasatakse piirkondlikke talitluskeskusi, riiklikke põhivõrguettevõtjaid, elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikku ja riiklikke reguleerivaid asutusi koostööametite kaudu teises liikmesriigis asuvate võimsuste kaasamise tehniliste näitajate ning nende kaasamise toimimiseeskirjade väljatöötamisse.

Määruse ettepaneku V peatükis sätestatakse Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ülesanded ja kohustused ning koostööameti sellega seotud järelevalveülesanded, selgitades samal ajal tema kohustust tegutseda sõltumatult ja Euroopa hüvanguks. Selles määratletakse piirkondlike talitluskeskuste ülesanne ning nähakse ette igale piirkondlikule talitluskeskusele vastavate toimimispiirkondade kindlaksmääramise kriteeriumid ja kord ning nende keskuste kooskõlastamisfunktsioonid. Samuti sätestatakse piirkondlike talitluskeskuste töö- ja organisatsiooniline korraldus, konsulteerimise nõuded, otsuste ja soovitude vastuvõtmise ja nende läbivaatamise nõuded ja kord, juhatuse koosseis ja vastutusalad ning vastutuse kord. Samuti sisaldab peatükk koostootmiseseadmete ühendamise eeskirju, mis varem sisaldasid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivis 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust. Kümneaastast võrgu arengukava, põhivõrguettevõtjate vahelist hüvitamist, teabevahetust ja sertifitseerimist käsitlevad eeskirjad jäävad suures osas samaks.

Määruse ettepaneku VI peatükis sätestatakse jaotusvõrguettevõtjate Euroopa talitus, määratakse kindlaks selle loomise kord ja ülesanded, sealhulgas seoses sidusrühmade konsulteerimisega. Samuti nähakse selles ette üksikasjalikud eeskirjad jaotusvõrguettevõtjate ja põhivõrguettevõtjate vahelise koostöö kohta seoses nende võrkude kavandamise ja toimimisega.

Määruse ettepaneku VII peatükis sätestatakse komisjoni olemasolevad volitused ja eeskirjad delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks võrgueeskirjade või suuniste kujul. Selles selgitatakse võrgueeskirjade ja suuniste õiguslikku olemust ja vastuvõtmist ning laiendatakse nende võimalikku sisu sellistesse valdkondadesse nagu jaotustariifide struktuurid; ebakorrapäraste kõrvalteenuste osutamise eeskirjad; tarbimiskaja, energia salvestamise ja tarbimise piiramise eeskirjad; küberjulgeoleku alased eeskirjad; piirkondlikke talitluskeskusi käsitlevad eeskirjad; ning tootmise piiramist ning tootmise ja tarbimise ümberkorraldamist. See lihtsustab ja kiirendab elektrivõrgueeskirjade väljatöötamist ning annab riiklikele reguleerivatele asutustele võimaluse otsustada koostööametis võrgueeskirjade ja suuniste rakendamist käsitlevate küsimuste üle. See hõlmab ka jaotusvõrguettevõtjate Euroopa talitust ja teisi elektrivõrgueeskirjade ettepanekute väljatöötamisse tihedamalt kaasatud sidusrühmi.

Määruse ettepaneku VIII peatükis sätestatakse määruse ettepaneku lõppsätted. See hõlmab olemasolevaid eeskirju, mis käsitlevad uute alalisvooluvõrkude vaheliste ühenduste vabastamist teatavast elektridirektiivi ja -määruse nõudest, samal ajal selgitades riigi reguleeritavate asutuste tehtud edasiste muudatuste menetlemist.

Määruse ettepaneku lisas määratakse täpsemalt kindlaks määrusega loodud piirkondlikele talitluskeskustele määratud funktsioonid.

- **Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (uuesti sõnastatud)**

Üldiselt tehakse ettepanek kohandada koostööametit käsitlevaid eeskirju kooskõlas Euroopa Parlamendi, ELi nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel kokku lepitud ELi detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisiga²⁶. Koostööameti puhul on siiski praegusel etapil lubatud jätta alles piiratud kõrvalekalded ühisest lähenemisviisist.

Määruse ettepaneku I peatükis kirjeldatakse koostööameti rolli, eesmärgi ja ülesandeid ning nende õigusaktide liiki, mida ta saab vastu võtta, ning nähakse ette konsultatsioonid ja järelevalve. Ülesannete loetelu on ajakohastatud, et see sisaldaks koostööameti kohustusi hulgituru järelevalve ja piiriülese taristu valdkonnas, mis määrati koostööametile määruse vastuvõtmise järel.

Seoses elektrivõrgueeskirjade vastuvõtmisega on koostööametile antud suurem vastutus komisjonile lõpliku võrgueeskirja ettepaneku koostamisel ja esitamisel, jättes samal ajal alles Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku rolli tehnilise eksperdina. Ettepanek hõlmab ka kohta, kus jaotusvõrguettevõtjad on ELi tasandil ametlikult esindatud, eriti võrgueeskirjade ettepanekute väljatöötamisel, kooskõlas nende suurema vastutusega. Ametile on antud pädevus otsustada elektrivõrgueeskirjade ja suuniste rakendamise tingimuste, meetodite ning algoritmide üle.

Piirkondlike ülesannete puhul, mis puudutavad piiratud arvu riiklikke reguleerivaid asutusi, on kasutusele võetud piirkondlik otsustusprotsess. Seetõttu peab direktor esitama oma arvamuse selle kohta, kas kõnealune küsimus on eeskätt piirkondliku tähtsusega. Kui reguleerivate asutuste nõukogu nõustub, et see on nii, siis peaks reguleerivate asutuste nõukogu piirkondlik allkomisjon koostama kõnealuse otsuse, mille võtaks vastu või lükkaks lõpuks tagasi reguleerivate asutuste nõukogu ise. Vastasel juhul teeks reguleerivate asutuste nõukogu otsuse ilma piirkondliku allkomisjoni sekkumiseta.

Peatükis määratakse koostööametile ka mitu uut ülesannet, mis käsitlevad teatud piirkondlike talitluskeskustega seotud funktsioonide kooskõlastamist ametis, määratud elektriturukorraldajate järelevalvet ning on seotud tootmise piisavuse ja ohuvalmidusega seotud meetodite ja ettepaneku heakskiitmisega.

Määruse ettepaneku II peatükk sisaldab haldusnõukogu, reguleerivate asutuste nõukogu, direktori, apellatsiooninõukogu ja uue sättena ameti töörühmadega seotud organisatsioonilisi eeskirju. Mitme üksiku sätte kohandamisel kooskõlas ELi detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisi või nõukogu uue hääletuskorraga säilitatakse olemasoleva juhtimisstruktuuri, eelkõige reguleerivate asutuste nõukogu põhiomadused.

Koostööameti kõrvalekallet ühisest lähenemisviisist põhjendatakse järgmiselt:

²⁶ Vt Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 19.7.2012 ühisavaldus detsentraliseeritud asutuste kohta.

Euroopa elektripoliitika, varustuskindluse, elektri taskukohasuse ja süsihappegaasi heite vähendamise põhieesmärgid on võimalik saavutada kõige kulutõhusamalt lõimitud Euroopa elektriturul. Seetõttu on elektri ülekandmiseks vajalik taristu üha rohkem omavahel seotud, elektriga kaubeldakse järjest rohkem piiriüleselt, tootmisvõimsusi jagatakse üleeuroopalises mastaabis ning põhivõrgu korraldamisel võetakse arvesse piirkondlikke ja piiriüleseid aspekte. Olemasolev õigusaktide pakett parandab veelgi neid suundumusi, mis toovad eeldatavasti kaasa tõhususe Euroopa tarbijate kasuks.

Elektrienergia siseturu loomise eeltingimus on sektori avamine konkurentsile. Sarnaselt teiste majandussektoritega vajas elektriturul avamine uusi määrusi, eriti seoses ülekandesüsteemi ja jaotusvõrkudega, ning regulatiivset järelevalvet. Seetõttu loodi sõltumatud reguleerivad asutused. Neil üksustel on jätkuvalt konkreetne vastutus seoses elektrisektori suhtes kohaldatavate riiklike ja Euroopa eeskirjade järelevalvega.

Ent seoses piiriülese kaubanduse laienemisega ja seoses süsteemiga, mis toimib nii piirkondlikus kui ka Euroopa kontekstis, pidid riiklikud reguleerivad asutused üha rohkem kooskõlastama oma tegevust teiste liikmesriikide reguleerivate asutustega. Koostööametist pidi saama selle koostoime platvorm ja ta täidab oma kohustust alates loomisest 2011. aastal. Ametisise asutus, kus koostatakse enamik ameti arvamus, soovitusi ja otsuseid koos koostööameti töötajatega, on reguleerivate asutuste nõukogu, mis koosneb riikide reguleerivate asutuste juhtivatest esindajatest ja komisjoni hääleõiguseta esindajast. Ameti esimesed eksisteerimisaastad on näidanud, et reguleerivate asutuste nõukogu on suutnud ameti ülesandeid tõhusalt täita.

Kuna energiaturgude reguleerimine toimub endiselt peamiselt riiklikul tasandil, on riiklikel reguleerivatel asutustel energiaturgudel põhiroll. Koostööameti põhiroll ei ole komisjoni delegeeritud reguleerivate pädevuste täitmine, vaid sõltumatute riiklike reguleerivate asutuste reguleerivate otsuste kooskõlastamine. Praeguses seadusandlikus ettepanekus säilib siiski suures osas kõnealune rollijaotus. Kehtiva struktuuriga saavutatakse erinevate osalejate volituste täiustatud tasakaal, võttes arvesse areneva energia siseturu eriomadusi. Sel etapil võib tasakaalu muutmine ohustada seadusandlikes ettepanekutes toodud poliitiliste algatuste rakendamist ja seetõttu tooks kaasa takistusi energiaturu edasisele lõimimisele, mis on käesoleva ettepaneku peamine eesmärk. Seega tundub ennatlik otsustamisvolituste üleandmine juhatusele, nagu on ette nähtud ühises lähenemisviisis. Selle asemel näib pigem olevat asjakohane säilitada kehtiv struktuur, mis tagab, et riiklikud reguleerivad asutused tegutsevad ilma ELi institutsioonide või liikmesriikide otsese sekkumiseta konkreetsetes küsimustes. Samal ajal kohaldatakse reguleerivate asutuste üldise töö suhtes ELi institutsioonide heakskiitu kavandamise, eelarve- ja strateegiliste dokumentide kaudu. ELi institutsioonid tegelevad ka haldusküsimustega. Selle tulemusena ei tehta ettepanekut muuta olemasoleva reguleerivate asutuste nõukogu ülesehitust ja tegevust.

Samamoodi ei tehta ettepanekut kohandada haldusnõukogu mõistet kooskõlas ühise lähenemisviisi juhatuse mudeliga. Ameti haldusnõukogu oma praeguses koosseisus on osutunud eriti mõjusaks ja tõhusaks viimastel aastatel. Selle toimimise tagavad Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni esindajad.

Kuigi sel etapil ei pea komisjon asjakohaseks kohandada ameti juhtimisstruktuuri täielikult ühise lähenemisviisiga, jälgib ta jätkuvalt, kas kirjeldatud kõrvalekalded ühisest lähenemisviisist on endiselt õigustatud, ning järgmine hindamine on kavandatud 2021. aastaks, mis keskendub lisaks ameti eesmärkide, volituse ja ülesannete hindamisele eelkõige ameti juhtimisstruktuurile.

Määruse ettepaneku III peatükk sisaldab finantssätteid. On esitatud mitu eraldi sätet detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisiga kooskõla saavutamiseks.

Määruse ettepaneku IV peatükis ajakohastatakse mitut üksikut sätet kooskõlas ühise lähenemisviisiga ning see sisaldab suures osas muutmata sätteid töötajate ja vastutuse kohta.

↓ 714/2009 (kohandatud)

2016/0379 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse elektrienergia siseturgu

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse ~~Euroopa Ühenduse asutamislepingut~~ ☒ Euroopa Liidu toimimise lepingut ☒, eriti selle artiklit ☒ 194 lõiget 2 ☒ 95,

võttes arvesse komisjoni ☒ Euroopa Komisjoni ☒ ettepanekut,

☒ olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele, ☒

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,

toimides ☒ seadusandliku tavamenetluse kohaselt ☒

ning arvestades järgmist:

↓ uus

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 714/2009²⁷ on korduvalt oluliselt muudetud. Kuna sellesse tuleb teha uusi muudatusi, tuleks see määrus selguse huvides uuesti sõnastada.

↓ 714/2009 põhjendus 1
(kohandatud)
⇒ uus

(2) ⇒ Energialiidu eesmärk on tagada tarbijatele (nii kodutarbijatele kui ka ettevõtjatele) kindel, säästev, konkurentsivõimeline ja taskukohane energia. Ajalooliselt on elektrisüsteemis olnud domineerivad vertikaalselt lõimitud, tihti avalik-õiguslikud

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003 (ELT L 211, 14.8.2009, lk 15).

monopolid ja suured keskselt juhitud tuum- või fossiilkütustel töötavad elektrijaamad. ⇐ Alates 1999. aastast järk-järgult välja kujundatud elektrienergia siseturu eesmärk on pakkuda kõikidele ühenduse liidu tarbijatele – nii kodanikele kui ka ettevõtjatele – tõelist valikuvõimalust, uusi ettevõtlusvõimalusi ja rohkem piiriülest kaubandust, et saavutada tõhususe kasv, konkurentsivõimelised hinnad ja kõrgemad teenindusstandardid ning toetada varustuskindlust ja säästlikkust. ⇐ Elektrienergia siseturul on konkurents suur, eriti hulgimüügi ja piiriülese kaubanduse valdkonnas. Konkurents on endiselt tõhusa energiaturu alus. ⇐

↓ uus

- (3) Euroopa energiasüsteemis leiavad aset kümnendite suurimad muutused ja nende muutuste keskmes on elektriturg. Ühine eesmärk vähendada energiasüsteemi CO₂-heidet loob uusi võimalusi ja esitab turuosalistele uusi väljakutseid. Samal ajal võimaldab tehnoloogia areng kaasata tarbijaid uutel viisidel ja teha piiriülest koostööd.
- (4) Riigi sekkumine, mis on tihti kooskõlastamata, on elektri hulgimüügiturгу veelgi moonutanud, ja sellel on negatiivne mõju investeeringutele ning piiriülesele kaubandusele.
- (5) Minevikus olid elektritarbijad vaid passiivsed ja ostsid elektrit sageli reguleeritud hinnaga, millel puudus otsene seos turuga. Tulevikus tuleb tarbijaid kaasata nii, et nad osaleksid turul täiel määral teiste turuosalistega võrdsetel alustel. Selleks et lõimida turuga taastuvenergia üha suurenevat osakaalu, peaks tulevane elektrisüsteem kasutama täiel määral ära olemasolevaid paindlikkuse allikaid, eriti tarbimiskaja ja salvestamist. Selleks et tulemuslikult vähendada CO₂-heidet võimalikult väheste kuludega, peab süsteem soodustama energiatõhusust.
- (6) Turu suurem lõimimine ja üleminek kõikumamale elektritootmisele eeldab täiendavate jõupingutuste tegemist riikide energiapoliitika kooskõlastamisel naaberriikidega ja piiriülese elektrikaubanduse võimaluste kasutamisel.

↓ 714/2009 põhjendused 2 kuni 5

~~(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju,²⁸ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses,²⁹ on antud sellise elektrienergia siseturu loomisse oluline panus.~~

~~(3) Praegu on aga takistatud elektrienergia müük ühenduses võrdsetel tingimustel ilma diskrimineerimise ja ebasoodsate teguriteta. Seni ei ole igas liikmesriigis veel eelkõige mittediskrimineerivat võrgule juurdepääsu ega võrdselt tõhusa tasemega regulatiivset järelevalvet, samuti on veel isoleeritud turgusid.~~

~~(4) Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatistes pealkirjaga „Euroopa energiapoliitika” rõhutati, et oluline on viia lõpule elektrienergia siseturu loomine ning kehtestada võrdsed tingimused kõikidele ühenduse elektriettevõtjatele. Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta~~

²⁸ ELTL 176, 15.7.2003, lk. 37.

²⁹ ELTL 176, 15.7.2003, lk. 1.

~~teatistest pealkirjadega „Gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta” ning „Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 17 kohase Euroopa gaasi- ja elektrisektoreid käsitleva uurimise kohta (lõpparuanne)” ilmnes, et olemasolevad eeskirjad ja meetmed ei moodusta hästi toimiva, tõhusa ja avatud siseturu saavutamiseks vajalikku raamistikku ega sätesta sel eesmärgil võrkudevaheliste ühendusvõimsuste loomist.~~

~~(5) Lisaks olemasoleva õigusliku raamistiku põhjalikule rakendamisele tuleks kohendada määrusega (EÜ) nr 1228/2003 ette nähtud elektrienergia siseturu õiguslikku raamistikku vastavalt neile teatistele.~~

↓ uus

- (7) On välja töötatud õigusraamistikud, mis võimaldavad elektriga kaubelda kogu liidus. Selle arengu toetamiseks on vastu võetud mitmeid võrgueeskirju ja suuniseid elektriturgude lõimimiseks. Need võrgueeskirjad ja suunised sisaldavad sätteid turueeskirjade, süsteemi toimimise ja võrguühenduste kohta. Selleks et tagada täielik läbipaistvus ja suurem õiguskindlus, tuleks seadusandliku tavamenetluse alusel vastu võtta ka turu toimimise ja võimsuse jaotamise peamised põhimõtted tasakaalustamis-, päevasisise, järgmise päeva ja forvardturu ajavahemikes ning koondada need ühte õigusakti.
- (8) Peamiste turupõhimõtetega tuleks ette näha, et elektrihinnad määratakse kindlaks pakkumise ja nõudlusega. Need hinnad peaksid andma märku elektrivajadusest, andes turupõhise stiimuli investeerida sellistesse paindlikkuse allikatesse nagu paindlik tootmine, ühendamine, tarbimiskaja või salvestamine.
- (9) Elektrisektori CO₂-heite vähendamine koos taastuvenergia suureneva osakaaluga turul on energialiidu keskne eesmärk. Kuna liidus tehakse edusamme elektrisektori CO₂-heite vähendamiseks ja taastuvate energiaallikate turuosa suurendamiseks, on oluline kõrvaldada piiriülese kaubanduse olemasolevad tõkked ning soodustada investeerimist toetavas taristusse, nt paindlikumasse tootmisse, ühendamisse, tarbimiskajasse ja salvestamisse. Selleks et toetada sellist üleminekut muutlikule ja hajatootmisele ning tagada, et energiaturu põhimõtted on liidu tulevaste elektriturgude aluseks, on oluline keskenduda uuesti lühiajalistele turgudele ja nappusest juhinduvale hinnakujundusele.
- (10) Lühiajalised turud suurendavad likviidsust ja konkurentsivõimet, kuna võimaldavad suuremal hulgal ressursidel ja eriti paindlikumatel ressursidel osaleda turul täiel määral. Tulemuslik nappusest juhinduv hinnakujundus soodustab turuosaliste kättesaadavust siis, kui turg seda kõige rohkem vajab, ning sellega tagatakse, et nende kulud hüvitatakse hulgimüügiturul. Seepärast on oluline võimalikult suures ulatuses tagada, et kõrvaldatakse halduslikud ja kaudsed hinnalaed, et energianappuse korral rakenduvad elektrihinnad saaksid tõusta saamata energia hinnani. Turustruktuuriga täieliku lõimimise korral aitavad lühiajalised turud ja nappusest juhinduv hinnakujundus kaotada muid selliseid varustuskindluse tagamise meetmeid nagu reservvõimsuse mehhanismid. Samal ajal ei tohiks nappusest juhinduv hinnakujundus ilma hulgimüügituru hinnalagedeta pärssida lõpptarbijate ning eriti kodutarbijate ja VKEde võimalust maksta kindlat ja stabiilset hinda.
- (11) Erandid sellistest peamistest turupõhimõtetest nagu tasakaalustamiskohustus, turupõhine edastamine või piiramine ja koormuse ümberjaotamine ei tohiks vähendada paindlikkussignaale ega takistada selliste lahenduste nagu salvestamise, tarbimiskaja

või agregeerimise arendamist. Kuigi erandid on endiselt vajalikud, et hoida ära liigne halduskoormus teatavate osaliste ning eriti kodutarbijate ja VKEde jaoks, ei ole laialdased erandid, mis hõlmavad kogu tehnoloogiat, kooskõlas eesmärgiga vähendada CO₂-heidet turupõhiselt ja tõhusalt, ning need tuleks seega asendada sihipärasemate meetmetega.

↓ 714/2009 põhjendus 16

- (12) Tõhusa konkurentsi eeltingimuseks elektrienergia siseturul on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad tasud võrgu, sealhulgas ülekandesüsteemipõhivõrkude ühendusliinide kasutamise eest. Kõnealuste liinide olemasolev võimsus peaks olema nii suur kui võrgu turvalise talitluse ohutusnormid võimaldavad.

↓ 714/2009 põhjendus 17

- (13) Oluline on vältida konkurentsi moonutamist, mis tuleneb sellest, et põhivõrguettevõtjad liikmesriikides kasutavad erinevaid ohutus-, talitus- ja planeerimisnorme. Peale selle peavad olemasolevad edastamisvõimsused ning neid mõjutavad ohutus-, planeerimis- ja talitusnormid olema turuosalistele läbipaistvad.

↓ uus

- (14) Selleks et tõhusalt juhtida vajalikke investeeringuid, peavad hinnad andma märku, kus elektrit on kõige rohkem vaja. Piirkondlikus elektrisüsteemis eeldavad õiged asukohasignaalid pakkumispirkondade ühetaolist, objektiivset ja kindlat kindlaksmääramist läbipaistva protsessi kaudu. Selleks et tagada liidu elektrivõrgu tõhus toimimine ja kavandamine ning tõhusad hinnasignaalid uue tootmisvõimsuse, tarbimiskaja või ülekandetaristuga seoses, peaksid pakkumispirkonnad kajastama ülekandevõime struktuurset piiratudust. Eelkõige ei tohiks piirkonnaülest võimsust vähendada ülekandevõime sisemise piiratudusega seotud probleemide lahendamiseks.
- (15) Elektrisüsteemi CO₂-heite tõhus vähendamine turu lõimimise abil eeldab piiriülese kaubanduse tõkete süstemaatilist kõrvaldamist, et vähendada turu killustatust ja võimaldada liidu energiatarbijatel saada lõimitud elektrituru eelistest ja konkurentsisist täiel määral kasu.

↓ 714/2009 põhjendus 10

- (16) Käesolevas määruses ~~peaks tuleks sätestada~~ kõik tarifytseerimise ja võimsuste jaotamise aluspõhimõtted ning ~~näha ette selliste suuniste kasutuselevõtt, kus asjaomased põhimõtted ja meetodid on veelgi üksikasjalikumalt sõnastatud, et võimaldada kiiret kohanemist muutuvate olukordadega~~ ~~suuniste kasutuselevõtt, mis muudab asjakohased põhimõtted ja meetodid veelgi üksikasjalikumaks ning võimaldab kiiret kohandamist muutunud olukordadega.~~

↓ 714/2009 põhjendus 22

- (17) ~~Ülekoormuse~~Ülekandevõime piiratuse probleemide lahendamise juhtimine peaks andma põhivõrguettevõtjatele ja turuosalistele õigeid majanduslikke signaale ning tuginema turumehhanismidele.
-

↓ 714/2009 põhjendus 11

- (18) Avatud, konkurentsile rajatud turul peaksid nende ülekandesüsteemide käitajad ~~põhivõrkude ettevõtjad~~, millest piiriüleised võimsusvoode ~~elektrivood~~ pärinevad, ja nende ülekandesüsteemide käitajad ~~põhivõrkude ettevõtjad~~, milles kõnealused võimsusvoode ~~elektrivood~~ lõpevad, hüvitama põhivõrguettevõtjatele kulutused seoses piiriüleste võimsusvoogude ~~elektrivoogude~~ vastuvõtuga nende kuuluvate võrkude kaudu.
-

↓ 714/2009 põhjendus 12

- (19) Põhivõrguettevõtjate vahelisest hüvitusmehhanismist tulenevaid makseid ja laekumise*di* tuleks siseriiklike võrgutariifide kehtestamisel arvesse võtta.
-

↓ 714/2009 põhjendus 13

- (20) Võrgule piiriülese juurdepääsu eest tegelikult makstav summa võib märkimisväärselt kõikuda, sõltudes asjaomastest põhivõrguettevõtjatest ning liikmesriikides kohaldatud tarifitseerimissüsteemi struktuurilistest erinevustest. Seetõttu on vaja teatavat ühtlustamist, et vältida moonutuste tekkimist kaubanduses.
-

↓ 714/2009 põhjendus 21

- (21) ~~Ülekoormuste~~Ülekandevõime piiratuse juhtimisest saadud tulude kasutamine peaks toimuma eeskirjade kohaselt, välja arvatud juhul, kui asjakohase võrkudevahelise ühenduse eri laad õigustab erandit kõnealustest eeskirjadest.
-

↕ uus

- (22) Selleks et tagada kõigile turuosalistele võrdsed tingimused, tuleks võrgutariife kohaldada nii, et nendega ei diskrimineeritaks ei jaotustasandi ega ülekandetasandi tootmisvõimsust positiivselt ega negatiivselt. Nendega ei tohiks diskrimineerida energiasalvestamist ega vähendada stiimulit osaleda tarbimiskajas või edendada energiatõhusust.
- (23) Selleks et suurendada läbipaistvust ja võrreldavust tariifide kindlaksmääramisel, kui pakkumiste ühtlustamine ei tundu olevat asjakohane, peaks [ettepanekuga COM(2016) 863/2 uuesti sõnastatud määruse (EÜ) nr 713/2009] loodud Energeetikasektorit

Reguleerivate Asutuste Koostööamet (edaspidi „amet“) andma soovitusi tariife käsitlevate meetodite kohta.

- (24) Selleks et paremini tagada optimaalne investeerimine üleeuroopalisse võrku ja lahendada probleemid, kui olulisi võrkude ühendamise projekte ei saa ellu viia tulenevalt prioriteetide puudumisest riigi tasandil, tuleks kaaluda võimsusjaotustasude kasutamist ning seda tuleks lubada üksnes selleks, et tagada kättesaadavus ja säilitada või suurendada ühendvõimsust.

↓ 714/2009 põhjendus 7
(kohandatud)

- (25) Selleks et tagada ~~elektri ülekandevõrgu~~~~elektri~~~~põhivõrgu~~ optimaalne haldamine ja võimaldada piiriülest elektrienergiaga kauplemist ja selle tarnimist ☒ liidus ☒ ühenduses, tuleks luua Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik. See peaks oma ülesandeid täitma kooskõlas ☒ liidu ☒ ühenduse konkurentsieeskirjadega, mida jätkuvalt kohaldatakse ka Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku otsuste suhtes. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ülesanded peaksid olema täpselt määratletud ja tema töömeetod peaks tagama Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku tõhususe, läbipaistvuse ja esindusliku loomuse. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku poolt koostatavate võrgueeskirjade eesmärk ei ole asendada riigisiseste küsimuste jaoks vajalikke siseriiklikke võrgueeskirju. Kuna tõhusamaid edusamme on võimalik saavutada piirkondliku lähenemisviisi kaudu, peaksid põhivõrguettevõtjad looma üldise koostööstruktuuri raames piirkondlikud struktuurid, tagades samas piirkondliku tasandi tulemuste kokkusobivuse ☒ liidu ☒ ühenduse tasandi võrgueeskirjade ja kümneaastase mittesiduva võrkude arengukavaga. Liikmesriigid peaksid edendama koostööd ning kontrollima võrgu tõhusust piirkondlikul tasandil. Piirkondliku tasandi koostöö peaks ühilduma edusammudega konkurentsivõimelise ja tõhusa elektrienergia siseturu suunas.

↓ uus

- (26) Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peaks tegema Euroopa ressursside piisavuse keskpika kuni pika perioodi hindamise, mis oleks objektiivne alus ressursside piisavusega seotud probleemide hindamiseks. Reservvõimsuse mehhanismi raames käsitletava ressursside piisavuse probleemi aluseks peaks olema ELi tehtud hindamine.
- (27) Käesoleva määrusega ette nähtud ressursside piisavuse keskmise kuni pika perioodi hindamisel (prognoos 10 aastast kuni aastani) on teine otstarve kui [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artiklis 9 osutatud hooajalistel prognoosidel (prognoos kuni kuus kuud). Keskmise kuni pika perioodi hindamisi kasutatakse peamiselt selleks, et hinnata vajadust reservvõimsuse mehhanismide järele, samal ajal kui hooajalisi prognoose kasutatakse selleks, et anda teada riskidest, mis järgmise kuue kuu jooksul võivad põhjustada elektritarnete olulist halvenemist. Peale selle teevad piirkondlikud talitluskeskused piirkondlikke piisavuse hindamisi, nagu on määratletud Euroopa õigusaktides, milles käsitletakse elektri ülekandesüsteemi toimimist. Need on väga lühikest perioodi hõlmavad (prognoos

nädalast kuni päevani) ressursside piisavuse hindamised, mida kasutatakse süsteemi toimivuse kontekstis.

- (28) Enne reservvõimsuse mehhanismide kehtestamist, peaksid liikmesriigid hindama regulatiivseid moonutusi, mis aitavad kaasa asjaomasele ressursside piisavuse probleemi tekkele. Neil peaks olema kohustus võtta kindlakstehtud moonutuste kõrvaldamiseks meetmeid, sh kehtestada nende rakendamise ajakava. Reservvõimsuse mehhanisme tuleks kehtestada üksnes selleks, et lahendada ülejäänud probleemid, mida selliste moonutuste kõrvaldamine ei aita lahendada.
- (29) Reservvõimsuse mehhanisme kehtestada kavatsevad liikmesriigid peaksid ette nägema ressursside piisavuse sihttasemed läbipaistva ja kontrollitava protsessi kaudu. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata kindlaks oma soovitatav varustuskindluse tase.
- (30) Tuleks sätestada reservvõimsuse mehhanismi peamised põhimõtted, võttes aluseks keskkonna- ja energiavaldkonna riigiabi põhimõtteid ning konkurentsi peadirektoraadi tehtud reservvõimsuse mehhanisme käsitleva sektoriuuringu tulemusi. Olemasolevad reservvõimsuse mehhanismid tuleks nende põhimõtete valguses läbi vaadata. Kui Euroopa ressursside piisavuse hinnangust ilmneb, et piisavusega seotud probleemid puuduvad, ei tohiks luua uusi reservvõimsuse mehhanisme ning olemasolevate reservvõimsuse mehhanismide raames ei tohiks võtta uusi võimsusega seotud kohustusi. Kogu aeg tuleb täita Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107–109 kohaseid riigiabi kontrolli eeskirju.
- (31) Tuleks sätestada üksikasjalikud eeskirjad, millega hõlbustatakse tõhusat piiriülest osalemist reservvõimsuse mehhanismides. Piiriülesed põhivõrguettevõtjad peaksid hõlbustama huvitatud tootjate osalemist reservvõimsuse mehhanismides. Seepärast peaksid nad arvutama võimsused, kuni milleni on piiriülene osalemine võimalik, soodustama osalemist ja kontrollima kättesaadavust. Riiklikud reguleerivad asutused peaksid tagama piiriüleste eeskirjade täitmise liikmesriikides.
- (32) Võttes arvesse liikmesriikide energiasüsteemide erinevusi ja olemasolevate elektrivõrkude tehnilisi piiranguid, on parim turu lõimimist tagav lähenemisviis tihti piirkondlik. Seega tuleks tugevdada põhivõrguettevõtjate piirkondlikku koostööd. Selleks et tagada tõhus koostöö, tuleks uue õigusraamistikuga ette näha tugevam piirkondlik juhtimine ja regulatiivne järelevalve, selleks tuleks muu hulgas suurendada ameti otsustusõigust piiriülestes küsimustes. Ka on liikmesriikide tõhusamat koostööd vaja kriisiolukorras, et suurendada varustuskindlust ja piirata turumoonutusi.
- (33) Põhivõrguettevõtjate piirkondlik koostöö on ametlikult ette nähtud sellega, et põhivõrguettevõtjatel on kohustus osaleda piirkondlike talitluskindluse koordinaatorite tegevuses, mida tuleks piirkondlike talitluskeskuste loomise kaudu täiendada täiustatud institutsioonilise raamistikuga. Piirkondlike talitluskeskuste loomisel tuleks arvesse võtta olemasolevaid piirkondliku kooskõlastamise algatusi ning toetada elektrisüsteemide järjest rohkem lõimitud toimimist kogu liidus, tagades nende tõhusa ja kindla toimimise.
- (34) Piirkondlike talitluskeskuste geograafiline ulatus peaks neil võimaldama täita tõhusa kooskõlastaja osa, optimeerides põhivõrguettevõtjate tehinguid laiemate piirkondade piires.
- (35) Piirkondlikud talitluskeskused peaksid täitma ülesandeid, mille täitmine piirkondlikul tasandil annab võrreldes riigi tasandiga lisaväärtust. Piirkondlike talitluskeskuste ülesanded peaksid hõlmama piirkondlike talitluskindluse koordinaatorite täidetavaid

ülesanded ning täiendavaid süsteemi ja turu toimimise ning riskideks valmisolekuga seotud ülesandeid. Piirkondlike talitluskeskuste ülesanded ei tohiks hõlmata elektrisüsteemi reaalajas toimimist.

- (36) Piirkondlikud talitluskeskused peaksid eelkõige tegutsema süsteemi ja turu piirkondliku toimimise, mitte mis tahes ühe üksuse huvides. Seega tuleks piirkondlikele talitluskeskustele anda otsustamisõigus tegutseda ja juhtida meetmeid, mida süsteemi haldamise piirkonna põhivõrguettevõtjad võtavad teatavate ülesannete täitmisel, ning neil peaks olema ülejäänud ülesannete puhul suurem nõuandev roll.
- (37) Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peaks tagama, et piirkondlike talitluskeskuste tegevust kooskõlastatakse piirkonna piiride üleselt.
- (38) Selleks et suurendada liidu jaotusvõrkude tõhusust ja tagada põhivõrguettevõtjatega ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga tihe koostöö, tuleks liidus luua Euroopa jaotusvõrguettevõtjate üksus (edaspidi „ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus“). ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ülesanded peaksid olema täpselt määratletud ja selle töömeetod peaks tagama liidu jaotusvõrguettevõtjate jaoks tõhususe, läbipaistvuse ja esinduslikkuse. ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus peaks võimaluse korral tegema tihedat koostööd Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga võrgueeskirjade ettevalmistamisel ja rakendamisel ning peaks muu hulgas andma suuniseid hajatootmise ja salvestamise lõimimise kohta jaotusvõrgus või muudes küsimustes, mis on seotud jaotusvõrkude haldamisega.

↓ 714/2009 (kohandatud)	põhjendus	6
----------------------------	-----------	---

- (39) ~~Eelkõige on vaja paremat koostööd ja kooskõlastamist põhivõrguettevõtjate vahel, et luua tõhusa ja läbipaistva piiriülese ülekandevõrkudele põhivõrkudele juurdepääsu pakkumiseks ja haldamiseks vajalikud võrgueeskirjad ning tagada liidu ühenduse ülekandesüsteemide põhivõrkude kooskõlastatud ja piisavalt tulevikkuvaatav kavandamine ja hea tehniline areng, sh võrkudevaheliste ühendusvõimsuste loomine, võttes nõuetekohaselt arvesse keskkonnakaitset. Need võrgueeskirjad peaksid järgima Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 713/2009, millega luuakse energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööamet, ²⁰ loodud energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööameti („amet”) poolt välja töötatud raamsuuniseid, mis on oma olemuselt mittesiduvad (raamsuunised). Amet peaks osalema võrgueeskirjade kavandite faktilistest asjaoludest lähtuval läbivaatamisel, sealhulgas vaadata läbi kavandite vastavuse raamsuunistele, ning tal peaks olema võimalik esitada komisjonile soovitus need vastu võtta. Amet peaks hindama võrgueeskirjade muutmiseks tehtud ettepanekuid ning tal peaks olema võimalik esitada komisjonile soovitus need vastu võtta. Põhivõrguettevõtjad peaksid haldama oma võrku kooskõlas kõnealuste võrgueeskirjadega.~~

30

Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1.

↓ 714/2009 põhjendus 24

- (40) Tagamaks elektrienergia siseturu tõrgeteta toimimist tuleks ette näha kord, mis võimaldaks komisjonil vastu võtta otsuseid ja suuniseid, mis muu hulgas puudutavad tarifitseerimist ja võimsuse jaotamist, ning samal ajal tagada vajaduse korral Euroopa assotsiatsioonide kaudu liikmesriikide reguleerivate asutuste osalemine kõnealuses protsessis. Reguleerivatel asutustel on koos muude asjaomaste asutustega liikmesriikides ~~on~~ täita oluline osa elektrienergia siseturu nõuetekohasel toimimisel.
-

↓ 714/2009 põhjendus 8

- (41) Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku kavandatava töö tulemustest on huvitatud kõik turuosalised. Seepärast on tingimata vaja tõhusat konsulteerimisprotsessi ning olemasolevad konsulteerimise soodustamiseks ja ühtlustamiseks loodud struktuurid, nagu ~~Elektrienergia Edastuse Koordineerimise Liit~~, riiklikud reguleerivad asutused või amet peaksid etendama selles olulist osa.
-

↓ 714/2009 põhjendus 9
(kohandatud)

- (42) Selleks et tagada suurem läbipaistvus ☒ liidu ☒ ~~ühenduse~~ kogu elektri ülekandevõrgu~~elektripõhivõrgu~~ osas, peaks Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik koostama, avaldama ja korrapäraselt ajakohastama kümneaastast mittesiduvat ☒ liiduüleste ☒ ~~ühenduse~~leste võrkude arengukava (☒ liiduülese ☒ ~~ühenduse~~leste võrgu arengukava). Kõnealune võrgu arengukava peaks hõlmama rakendatavaid elektri ülekandevõrke~~elektripõhivõrke~~ ja vajalikke piirkondlike võrkude vastastikuseid ühendamisi, mis on olulised kaubanduslikust või varustuskindluse seisukohast.
-

↓ uus

- (43) Võrgueeskirjade väljatöötamise ja vastuvõtmise kogemused on näidanud, et väljatöötamise protsessi tuleks ühtlustada, selgitades, et ametil on õigus vaadata võrgueeskirjade kava üle enne nende esitamist komisjonile.
-

↓ 714/2009 põhjendus 14

~~Oleks vaja nõuetekohast pikaajaliste asukohasignaalide süsteemi, mille aluseks on põhimõte, et võrgule juurdepääsutasud peaksid kajastama asjaomase piirkonna elektrienergia tootmise ja tarbimise bilanssi tootjate ja/või tarbijate võrgule juurdepääsutasude diferentseerimise põhjal.~~

↓ 714/2009 põhjendus 15

~~Vahemaapõhiste tariifide või ainult eksportijate või importijate poolt makstavate eritariifide (kui kasutatakse asukohasignaale) kohaldamine lisaks siseriiklikule võrgule juurdepääsu eest makstavale üldisele tasule ei oleks asjakohane.~~

↓ 714/2009 põhjendus 18

~~Riiklike reguleerivate asutuste ja komisjoni viimaste aastate turujärelevalve on näidanud, et olemasolevad läbipaistvusnõuded ja infrastruktuurile juurdepääsu eeskirjad ei ole piisavad, et tagada tõeline, hästi toimiv, avatud ja tõhus elektrienergia siseturg.~~

↓ 714/2009 põhjendus 19

~~Tuleb tagada võrdne juurdepääs võrgu füüsilise seisundi ja tõhususega seotud andmetele, et kõik turuosalisel saaksid hinnata nõudluse ja pakkumise üldist olukorda ning teha kindlaks hulgimüügihinna muudatuste põhjused. See hõlmab ka täpsemat teavet elektrienergia tootmise, pakkumise ja nõudluse, sealhulgas prognooside, võrgu ja ühendusvõimsuse, voogude ja käigushoidmise, tasakaalustamise ja reservvõimsuse kohta.~~

↓ 714/2009 põhjendus 23

(44) Tuleks tugevalt toetada investeeringuid uutesse olulistesse infrastruktuuridesse taristusse, tagades samas elektrienergia siseturu nõuetekohase toimimise. Selleks et suurendada nõuete täitmisest vabastatud alalisvooluvõrkude vaheliste ühenduste positiivset mõju konkurentsile ja varustuskindlusele, tuleks projektide kavandamisetapil kontrollida turu huvi ja vastu võtta ülekoormuse ülekandevõime piiratud juhtimise eeskirjad. Kui alalisvooluvõrkude vahelised ühendused asuvad rohkem kui ühe liikmesriigi territooriumil, peaks amet menetlema viimase instantsina nõuete täitmisest vabastamise taotlust, et võtta paremini arvesse selle piiriülest mõju ja lihtsustada selle haldamist. Lisaks peaks nõuete täitmisest vabastatud suurte infrastruktuuritaristu projektide ehitamise erilist riskiprofiili silmas pidades olema tarne- ja tootmishuve omavatel ettevõtjatel asjaomaste projektide puhul võimalik täieliku eraldamise eeskirjadest ajutiselt kõrvale kalduda. Määruse (EÜ) nr 1228/2003³¹ kohaselt antud vabastusi kohaldatakse kuni määratud tähtaja lõpuni, nagu on otsustatud antud vabastusotsustes.

↓ 714/2009 põhjendus 25

~~Riiklikud reguleerivad asutused peaksid tagama käesolevas määruses sisalduvate eeskirjade ja käesoleva määruse alusel vastuvõetud suuniste täitmise.~~

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses (ELT L 176, 15.7.2003, lk 1).

↓ 714/2009 põhjendus 20

- (45) Selleks et suurendada usaldust turul, peavad turuosalisel olema kindlad, et valitseva seisundi kuritarvitamise eest on võimalik määrata tulemuslik, proportsionaalne ja hoiatav karistus. Pädevatele asutustele tuleks anda pädevus tõhusalt uurida vihjeid turgu valitseva seisundi kuritarvitamise kohta. Seepärast on vajalik, et pädevatel asutustel oleks juurdepääs andmetele, mis annavad teavet tarneettevõtjate tegevusega seotud otsuste kohta. Elektrienergia turul teevad paljusid asjakohaseid otsuseid tootjad, kes peaksid hoidma sellise teabe pädevatele asutustele kindlaksmääratud ajavahemikul kättesaadavana ja kergesti ligipääsetavana. Pädevad asutused peaksid ühtlasi regulaarselt jälgima, kas põhivõrguettevõtjad järgivad eeskirju. Sellest kohustusest peaksid olema vabastatud väiketootjad, kellel puudub tegelik võimalus turgu moonutada.
-

↓ 714/2009 põhjendus 26

- (46) Liikmesriikidel ja ~~kompetentsetel~~ pädevatel siseriiklikel asutustel peaks olema kohustus anda komisjonile asjakohast teavet. Komisjon peaks sellist teavet käsitlema konfidentsiaalsena. Komisjonil peaks vajaduse korral olema võimalus nõuda asjakohast teavet vahetult asjaomaselt ettevõtjalt, tingimusel et ~~kompetentseid~~ pädevaid siseriiklikke asutusi teavitatakse.
-

↓ 714/2009 põhjendus 27

- (47) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta käesoleva määruse sätete rikkumiste eest ja tagama nende eeskirjade rakendamise. Need karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
-

↓ 714/2009 põhjendus 28

~~Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused.³²~~

↓ 714/2009 põhjendus 29

~~Komisjonile tuleks eelkoige anda volitus kehtestada või vastu võtta vajalikud suunised, et tagada käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks vajalik minimaalne ühtlustamistase. Kuna need on üldmeetmed ja nende eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda uute vähemoluliste sätetega, tuleb need vastu võtta vastavalt otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5a sätestatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~

³² EÜTL 184, 17.7.1999, lk. 23.

- (48) Liikmesriigid ja energiaühenduse osalisriigid peaksid tegema tihedat koostööd kõigis küsimustes, mis käsitlevad integreeritud elektrikauplemisspiirkonna arendamist ega tohiks võtta meetmeid, mis ohustavad elektriturgude või liikmesriikide ja osalisriikide varustuskindluse täiendavat integreerimist tulevikus.
- (49) Selleks et tagada turu tõhusaks toimimiseks vajalik minimaalne ühtlustamise tase, tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaselt vastu õigusakte seoses valdkondadega, mis on turu lõimimise seisukohast olulise tähtsusega. Need peaksid hõlmama põhivõrguettevõtjate piirkondliku koostöö geograafilist ulatust, põhivõrguettevõtjate vaheliste kompenseerivate maksete suurust, võrgueeskirjade muudatuste vastuvõtmist ning uusi võrkudevahelisi ühendusi käsitlevate erandide hõlmavate sätete kohaldamist. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes³³ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (50) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt piiriülese elektrikaubanduse ühtlustatud raamistiku kehtestamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda parem saavutada ☒ liidu ☒ ühenduse tasandil, võib ☒ liit ☒ ühendus võtta meetmeid kooskõlas ☒ Euroopa Liidu ☒ asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

~~Lähtuvalt määruse (EÜ) nr 1228/2003 muudatuste kohaldamisalast on selguse ja otstarbekohasuse huvides soovitatav asjaomased sätted uuesti sõnastada esitades nad ühtse tekstina uues määruses.~~

³³ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

⊠ Reguleerimise, kohaldamisala ja mõisted ⊠

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimiskohaldamisala

Käesoleva määruse eesmärk on:

↓ uus

- (a) luua alus Euroopa energialiidu eesmärkide ning eelkõige 2030. aasta kliima- ja energiaraamistiku³⁴ tõhusaks saavutamiseks, võimaldades anda turusignaale paindlikkuse suurendamiseks, CO₂-heite vähendamiseks ja innovatsiooni soodustamiseks.
- (b) sätestada lõimitud elektrituru hea toimimise aluspõhimõtted, mis võimaldavad kõigile ressursside pakkujatele ja elektritarbijatele diskrimineerimata juurdepääsu turule ning millega luuakse tarbijatele võimalusi, soodustatakse tarbimiskaja ja energiatõhusust, hõlbustatakse hajanõudluse ja -pakkumise agregeerimist ning aidatakse vähendada majanduse CO₂-heidet, soodustades turu lõimimist ja taastuvatest allikatest toodetud elektri turupõhist tasustamist.
-

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

ca) kehtestada piiriülest elektrikaubandust käsitlevad õiglased eeskirjad ning suurendada sel viisil konkurentsi elektrienergia siseturul, võttes arvesse siseriiklike ja piirkondlike turgude konkreetset eripära. See hõlmab piiriüleste võimsusvoogude ~~elektrivoogude~~ hüvitamise korra sisseseadmist, ühtlustatud põhimõtete kehtestamist seoses piiriüleste ülekandetasudega ning olemasolevate ühendusvõimsuste jaotamist siseriiklike ülekandesüsteemide ~~põhivõrkude~~ vahel;

db) soodustada sellise hästi toimiva ja läbipaistva hulgimüügituru teket, mida iseloomustaks kõrgetasemeline elektrienergia tarnekindlus, nähes ette piiriülese elektrikaubanduse eeskirjade ühtlustamise mehhanismid.

³⁴ COM/2014/015 final.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad mõisted, mis on esitatud ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ (mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju)~~ ⇨ [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artiklis 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1227/2011³⁵ artiklis 2, komisjoni määruse (EL) nr 543/2013³⁶ artiklis 2 ja [uuesti sõnastatud taastuvenergiadirektiivi] artiklis 2 ⇨, välja arvatud mõiste „~~võrkudevaheline ühendus~~”, mis asendatakse järgmisega: „~~võrkudevaheline ühendus~~” – ülekandeliin, mis kulgeb või ulatub üle liikmesriikdevahelise piiri ning ühendab nende liikmesriikide siseriiklikud põhivõrgud.
 2. Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - (a) „reguleerivad asutused” – ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ [[ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ]] artikli ~~35~~ 57 lõikes 1 osutatud reguleerivad asutused;
 - (b) „piiriülene võimsusvoog~~elektrivoog~~” – füüsiline elektrienergia voog liikmesriigi ülekandevõrgus~~põhivõrgus~~, mille tekitab väljaspool liikmesriiki asuvate tootjate ja/või tarbijate tegevuse mõju selle liikmesriigi ülekandevõrgule~~põhivõrgule~~;
 - (c) „~~ülekoormus~~”~~ülekandevõime piiratus~~ – olukord, milles ~~puhul~~ ⇨ ei saa täita kõiki turuosaliste nõudeid kaubelda kahe pakkumispäirakonna vahel, sest need mõjutaksid oluliselt tegelikke vooge võrguelementides, mis ei suuda neid vooge mahutada ⇨ ~~siseriiklike põhivõrkude vaheline ühendus ei suuda asjaomaste võrkudevaheliste ühenduste ja/või siseriiklike põhivõrkude võimsuse puudumise tõttu mahutada kõiki tegelikke elektrivooge, mida turuosalisel rahvusvahelise kaubanduse raames nõuavad;~~
 - (d) ~~„deklareeritud eksport” – elektrienergia lähetamine ühe liikmesriigi territooriumil kokkuleppe kohaselt, mille alusel teine liikmesriik või kolmas riik võtab samal ajal vastu vastava koguse elektrienergiat (deklareeritud import);~~
 - (e) ~~„deklareeritud transiit” – elektrienergia „deklareeritud eksport”, mille puhul tehingu ettenähtud kulg hõlmab riigi territooriumi, mis ei ole seotud elektrienergia lähetamisega vastava koguse samaaegse vastuvõtuga;~~
 - (f) ~~„deklareeritud import” – elektrienergia vastuvõtt liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil samaaegselt elektrienergia lähetamisega (deklareeritud eksport) teises liikmesriigis;~~
- ~~gd)~~ „uus võrkudevaheline ühendus” – hiljemalt 4. augustiks 2003 lõpetamata võrkudevaheline ühendus;~~z~~

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 8.12.2011, lk 1).

³⁶ Komisjoni 14. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 543/2013, mis käsitleb elektriturgudel andmete esitamist ja avaldamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa (ELT L 163, 15.6.2013, lk 1).

- (e) „struktuurne ülekandevõime piiratus“ – ülekandesüsteemi ülekandevõime piiratus, mida on võimalik prognoosida, mis on geograafiliselt ajaliselt stabiilne ning mis tekib sageli elektrivõrgu tavaseisundis;
- (f) „turukorraldaja“ – üksus, kes osutab teenust, mille abil elektri müügi- ja ostupakkumised viiakse kooskõlla;
- (g) „määratud elektriturukorraldaja“ – turukorraldaja, kelle pädev asutus on nimetanud täitma ülesandeid ühtse järgmise päeva turu mehhanismis või ühtse päevasisese turu mehhanismis;
- (h) „saamata energia hind“ – hinnanguline maksimaalne elektri hind euro/MWh, mida tarbijad on nõus maksma elektrikatkestuse ärahoidmise eest;
- (i) „tasakaalustamine“ – kõigi ajakavade kõik tegevused ja protsessid, millega põhivõrguettevõtja tagab pidevalt süsteemi sageduse säilitamise eelnevalt kindlaks määratud stabiilsusvahemikus ning vajalikule kvaliteedile vastavatest reservkogustest kinnipidamise;
- (j) „tasakaalustamisenergia“ – energia, mida põhivõrguettevõtjad kasutavad tasakaalustamiseks;
- (k) „tasakaalustamisteenuse osutaja“ – turuosaline, kes pakub põhivõrguettevõtjatele kas tasakaalustamisenergiat või tasakaalustamisvõimsust või mõlemat;
- (l) „tasakaalustamisvõimsus“ – võimsuse maht, mida tasakaalustamisteenuse osutaja on nõustunud hoidma ja mille kohta tasakaalustamisteenuse pakkuja on nõustunud tegema põhivõrguettevõtjale pakkumisi vastava tasakaalustamisenergia mahu ulatuses lepingu kestuse jooksul;
- (m) „tasakaaluhaldur“ – turuosaline või tema valitud esindaja, kes vastutab tasakaalustamatuse eest elektriturul;
- (n) „tasakaaluarveldusperiood“ – ajavahemik, mille kohta arvutatakse tasakaaluhaldurite tasakaalustamatus;
- (o) „tasakaalustamisenergia hind“ – iga tasakaaluarveldusperioodi kohta iga tasakaalustamatuse jaoks igas suunas arvutatav hind, mis on kas positiivne, null või negatiivne;
- (p) „tasakaalustamisenergia hinnapiirkond“ – ala, mille jaoks arvutatakse tasakaalustamisenergia hind;
- (q) „eelkvalifitseerimine“ – protsess, millega kontrollitakse, kas tasakaalustamisvõimsuse pakkuja täidab põhivõrguettevõtja esitatud nõudeid;
- (r) „reservvõimsus“ – sageduse tagamise reservvõimsus, sageduse hoidmise reservvõimsus ja asendusreservvõimsus, mis peab olema kättesaadav põhivõrguettevõtjale;
- (s) „eelisjaotus“ – elektrijaamade eelisjaotus, mille aluseks on muud kriteeriumid kui pakkumuste majanduslik järjestus ning elektri tootmisseadmete eelisjaotuse puhul seatakse esikohale teatavad tootmistehnoloogiad;
- (t) „võimsusarvutusala“ – geograafiline piirkond, kus kasutatakse koordineeritud võimsusarvestust;

- (u) „reservvõimsuse mehhanism“ – haldusmeede varustuskindluse soovitava taseme tagamiseks, milleks tasustatakse ressursside omanike nende kättesaadavuse eest, v.a abiteenused;
- (v) „strateegiline reserv“ – reservvõimsuse mehhanism, mille puhul ressursse edastatakse üksnes juhul, kui järgmise päeva ja päevasisesed turud ei ole suutnud arveldusi teha, pakkumise ja nõudluse tasakaalustamiseks vajalikud põhivõrguhaldurite tasakaalustamisressursid on ammendunud ning reservide edastamise ajal vähendatakse turu tasakaalustamatust saamata energia hinna alusel;
- (w) „tõhus koostootmine“ – koostootmine, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL³⁷ II lisas esitatud tingimustele;
- (x) „näidisprojekt“ – projekt, millega tutvustatakse liidus esmakordselt kasutatavat tehnoloogiat ning mille innovaatus ületab oluliselt praegust tehnoloogilist taset.

II peatükk

Elektrituru üldeeskirjad

Artikkel 3

Elektriturugude toimimise põhimõtted

1. Liikmesriigid, riiklikud reguleerivad asutused, põhivõrguettevõtjad, jaotusvõrguettevõtjad ja turukorraldajad tagavad, et elektrituru toimimise aluseks on järgmised põhimõtted:
 - (a) hindu kujundatakse pakkumise ja nõudluse alusel;
 - (b) välditakse tegevust, mis takistab hindade kujundamist pakkumise ja nõudluse alusel või mis ei soodusta paindlikuma tootmise arendamist, vähese CO₂-heitega tootmist või paindlikumat pakkumist;
 - (c) tarbijatel peab olema võimalik saada kasu turuvõimalustest ja konkurentsivõimelisematest jaemüügiturgudest;
 - (d) tarbijate ja väikeettevõtjate osalemist turul tuleb soodustada sellega, et elektriturul ühispakkumiste tegemiseks võimaldatakse mitme tootmisüksuse toodangu või mitme tarbimisüksuse koormuse koondamist ning tagatakse ühine käitamine elektrisüsteemis, võttes arvesse ELi aluslepingute konkurentsieeskirju;
 - (e) turueeskirjadega toetatakse vähese CO₂-heitega majandust, võimaldades lõimida taastuvatest energiaallikatest pärit elektrit ja luues energiatõhususe stiimuleid;
 - (f) turueeskirjadega nähakse ette sobivad stiimulid investeerida tootmisse, salvestamisse, energiatõhususse ja tarbimiskajasse vastavalt turu vajadustele ja tagada nii varustuskindlus;
 - (g) tuleb vältida piiriüleste võimsusvoogude ja piiriüleste tehingute takistamist elektri- ja seotud teenuste turgudel;

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ (ELT L 315, 14.11.2012, lk 1)

- (h) turueeskirjadega nähakse vajaduse korral ette piirkondlik koostöö;
- (i) kõik tootmis-, salvestamis- ja tarbimisressursid osalevad turul võrdsetel alustel;
- (j) oma toodetud elektri müümise eest vastutavad otse või kaudselt kõik tootjad;
- (k) turueeskirjad soodustavad teadus- ja arendustegevust ja selle kasutamist ühiskonna hüvanguks;
- (l) turueeskirjad võimaldavad tootmisvõimsuste ja tarbimiskaja tõhusat jaotamist??;
- (m) turueeskirjad võimaldavad elektritootjatel ja elektrivarustusettevõtjatel turule siseneda ja sealt väljuda, lähtuvalt sellest, kui kasulikuks nad hindavad oma tehinguid majanduslikult ja rahaliselt;
- (n) pikaajaliste riskimaandamise võimalustega, mis lubavad turuosalistel maandada hinnakõikumisega seotud riske turupõhiselt ning vähendavad ebakindlust seoses investeeringute tasuvusega, on börsil võimalik läbipaistvalt kaubelda, võttes arvesse ELi aluslepingute konkurentsieeskirju.

Artikkel 4

Tasakaalustamiskohustus

1. Kõik turuosalistes kohustuvad hoidma süsteemi tasakaalus ja vastutavad varaliselt süsteemi tasakaalustatuse eest. Nad on kas tasakaaluhaldurid või annavad selle kohustuse üle oma valitud tasakaaluhaldurile.
2. Liikmesriigid võivad teha erandi tasakaalustamiskohustusest järgmiste suhtes:
 - (a) näidisprojektid;
 - (b) tootmisseadmed, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid, või kui toimub tõhus koostootmine ja ülesseatud elektrivõimsus on alla 500 kW;
 - (c) seadmed, mille puhul saadakse toetust, mille komisjon on heaks kiitnud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 107 kuni 109 sätestatud liidu riigiabi eeskirjadele ja mis on tellitud enne [OP: entry into force]. Liikmesriigid võivad liidu riigiabi eeskirjade kohaselt motiveerida turuosalisi, kes on osaliselt või täielikult vabastatud tasakaalustamiskohustusest, võtma täielikku vastutust tasakaalu eest, pakkudes asjakohast hüvitist.
3. Alates 1. jaanuarist 2026 kohaldatakse lõike 2 punkti b üksnes selliste tootmisseadmete suhtes, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid, või kui toimub tõhus koostootmine ja ülesseatud elektrivõimsus on alla 250 kW.

Artikkel 5

Tasakaalustamisturg

1. Kõigil turuosalistel on kas individuaalne või koondjuurdepääs tasakaalustamisturule. Tasakaalustamisturu eeskirjad ja tooted peavad rahuldama vajadust võtta arvesse muutliku tootmise üha suurenevat osakaalu ja tarbimiskaja üha suurenevat kasutamist ning uue tehnoloogia kasutuselevõttu.

2. Tasakaalustamisturud tuleb korraldada nii, et tagatakse turuosaliste mittediskrimineerimine, võttes arvesse muutliku võimsusega taastuvate energiaallikate eri tehnoloogilist suutlikkust ja tarbimiskaja ning salvestamist.
3. Tasakaalustamisenergia tuleb toota tasakaalustamisvõimsusest eraldi. Hankemenetlused peavad olema läbipaistvad ja samas järgima konfidentsiaalsusnõudeid.
4. Tasakaalustamisturud peavad tagama talitluskindluse, võimaldades samal ajal piirkonnaülese võimsuse maksimaalset kasutamist ja selle tõhusat ajavahemikeülest jaotamist vastavalt artiklile 15.
5. Tasakaalustamisenergia tasaarvestusel järgitakse piirkulupõhist hinnakujundust. Turuosalistel peab olema lubatud teha pakkumisi võimalikult lähedal reaajale ning vähemalt pärast piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul, mis määratakse kindlaks vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 2015/1222 artiklile 59³⁸.
6. Tasakaaluarveldusel lähtutakse hinnast, mis kajastab energia väärtust reaajajas.
7. Reservvõimsuse suurus määratakse kindlaks piirkondlikult vastavalt I lisa punktile 7. Piirkondlikud talitluskeskused pakuvad süsteemikäitamispiirkonna põhivõrguettevõtjatele tuge hankida tuleva tasakaalustamisvõimsuse mahu kindlaksmääramisel kooskõlas I lisa punktiga 8.
8. Vastavalt I lisa punktile 8 hõlbustatakse tasakaalustamisvõimsuse hankimist piirkondlikul tasandil. Hange põhineb primaarturul ja korraldatakse nii, et sellega tagatakse turuosaliste mittediskrimineerimine eelkvalifitseerimise puhul kas individuaalselt või agregeerimise teel.
9. Tasakaalustamisteenuste hankimisel hangitakse üles- ja allareguleerimisvõimsused eraldi. Leping koostatakse mitte enne kui üks päev enne tasakaalustamisvõimsuse tarnimist ja lepinguperiood on maksimaalset üks päev.
10. Põhivõrguettevõtjad avaldavad reaajalähedase teabe oma juhtimispiirkonna praeguse tasakaalu, tasakaalustamishinna ja tasakaalustamisenergia hinna kohta.

Artikkel 6

Järgmise päeva ja päevasisesed turud

1. Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad korraldavad lõimitud järgmise päeva ja päevasiseste turgude juhtimist ühiselt, võttes aluseks turgude liitmise vastavalt määrusele (EL) nr 2015/1222. Põhivõrguettevõtjad ja määratud elektriturukorraldajad teevad koostööd liidu tasandil või kui see on asjakohasem, siis piirkondlikul tasandil, et maksimeerida elektriga kauplemise tõhusust ja tulemuslikkust liidu järgmise päeva ja päevasisestel turgudel. Kohustus teha koostööd ei mõjuta liidu konkurentsieeskirjade kohaldamist. Elektriga kauplemise osas teostavad põhivõrguettevõtjate ja määratud elektriturukorraldajate üle regulatiivset järelevalvet reguleerivad asutused ja amet vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artiklile 59 ja

³⁸

Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24).

[ettepanekuga COM(2016) 863/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/713/EÜ] artiklitele 4 ja 9.

2. Järgmise päeva ja päevasisesed turud

- (a) korraldatakse mittediskrimineerivalt;
- (b) aitavad maksimeerida turuosaliste osalemist, et hoida ära süsteemi tasakaalustamatust;
- (c) aitavad maksimeerida turuosaliste osalemist piiriüleses kaubanduses reaalsajalähedaselt kõigis pakkumispäirkondades;
- (d) näevad ette hinnad, mis kajastavad turupõhimõtteid ja mida turuosalistel saavad usaldada, kui nad lepivad kokku pikaajalistes riskimaandustoodetes;
- (e) tagavad talitluskindluse, võimaldades samal ajal maksimeerida ülekandevõimsuse kasutamist;
- (f) on läbipaistvad ja samas järgivad konfidentsiaalsusnõudeid.
- (g) tagavad kauplemisel anonüümsuse; ning
- (h) ei erista pakkumispäirkondade vahel ja nende üleselt toimuvat kauplemist.

3. Turukorraldajatel on vaba voli arendada tooteid ja kauplemisvõimalusi, mis vastavad turuosaliste nõudmistele ja vajadustele, ning nad tagavad, et kõigil turuosalistel on individuaalne või koondjuurdepääs turule. Nad rahuldavad vajadust võtta arvesse muutuva tootmise üha suurenevat osakaalu ja tarbimiskaja suurenemist ning uute tehnoloogiate kasutuselevõttu.

Artikkel 7

Kauplemine järgmise päeva ja päevasisestel turgudel

- 1. Turukorraldajad võimaldavad turuosalistel kaubelda energiaga reaalsajalähedaselt ning vähemalt piirkonnaüleste tehingute sulgemisajani päevasisesel turul, mis määratakse kindlaks vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 2015/1222 artiklile 59.
- 2. Turukorraldajad võimaldavad turuosalistel kaubelda energiaga ajavahemikel, mis on vähemalt sama lühikesed kui järgmise päeva ja päevasise turu tasakaaluarveldusperiood.
- 3. Turukorraldajad pakuvad järgmise päeva ja päevasisesel turul kauplemiseks tooteid, mis on piisavalt väikesed, kusjuures kõige väiksem pakkumine on 1 megavatti või alla selle, et kaasata tõhusalt nõudluse pool, energia salvestamine ja väikesemahuline taastuenergia.
- 4. 1. jaanuariks 2025 on tasakaaluarveldusperiood 15 minutit kõigis juhtimispäirkondades.

Artikkel 8

Forvardturud

- 1. Kooskõlas määrusega (EL) 2016/1719 annavad põhivõrguettevõtjad pikaajalisi ülekandeõigusi või nad on kehtestanud muud meetmed, et võimaldada turuosalistel ja

eriti taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmiseseadmete omanikel maandada hinnariske pakkumispäringkonnale.

2. Pikaajalised ülekandeõigused antakse läbipaistvalt, turupõhiselt ja mittediskrimineerivalt ühtse jaotamiskeskonna kaudu. Pikaajalised ülekandeõigused on kindlad ja neid saab turuosaliste vahel üle kanda.
3. Võttes arvesse aluslepingu kohaseid konkurentsieeskirju, on turukorraldajatel vaba voli arendada riskimaanduseks forvardtooteid, sh pikaajalisi, et anda turuosalistele ja eriti taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmiseseadmete omanikele võimalus maandada finantsriske, mis tulenevad hinnakõikumistest. Liikmesriigid ei tohi piirata sellist riski maandamist ühe liikmesriigi või pakkumispäringkonna piires toimuva kauplemisega.

Artikkel 9

Hinnapiirangud

1. Elektrienergia hulgihinnal puudub ülemmäär, v.a arvatud juhul, kui see määratakse artikli 10 kohaselt kindlaks saamata energia hinnaga. Elektrienergia hulgihinnal ei ole alammäära, v.a arvatud juhul, kui selle hinnaks on määratud -2000 € või vähem ning see hind saavutatakse või selle saavutamist eeldatakse, siis määratakse järgmise päeva jaoks sellest madalam hind. Seda sätet kohaldatakse muu hulgas kõigi ajavahemike raames tehtavate pakkumiste ja kliiringu suhtes, ning see hõlmab tasakaalustamisenergia ja tasakaalustamishinda.
2. Erandina lõikest 1 võivad turukorraldajad kohaldada kuni [OP: *two years after entry into force*] järgmise päeva ja päevasise turu ajavahemikes kõrgeimate kliiringhindade suhtes ülemmäärasid vastavalt määruse (EL) 2015/1222 artiklitele 41 ja 54. Juhul kui ülemmäärad saavutatakse või eeldatavasti saavutatakse, suurendatakse neid järgmise päeva jaoks.
3. Põhivõrguettevõtjad ei tohi hulgimüügi hindade muutmiseks meetmeid võtta. Kõigist dispetškorraldustest teatatakse riiklikule reguleerivale asutusele ühe päeva jooksul.
4. Liikmesriigid teevad kindlaks oma territooriumil rakendatavad tegevuspõhimõtted ja meetmed, mis võivad kaudselt piirata hinnakujundust: sh tasakaalustamisenergia aktiveerimisega seotud piiravad pakkumised, reservvõimsuse mehhanismid, põhivõrguettevõtja meetmed, müügitulemuste vaidlustamise meetmed või valitseva seisundi ärakasutamise vastu võitlemise meetmed või ebatõhusalt kindlaks määratud pakkumispäringkonnad.
5. Kui liikmesriik on kindlaks teinud tegevuspõhimõtte või meetme, mida võidakse kasutada hinnakujunduse piiramiseks, võitab ta kõik asjakohased meetmed, et see meede kõrvaldada või kui see ei ole võimalik, siis leevendada selle mõju pakkumiskäitumisele. Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande [OP: *six months after entry into force*], milles on esitatud üksikasjad võetud või võetavate meetmete kohta.

Artikkel 10

Saamata energia hind

1. Liikmesriik määrab [OP: one year after entry into force] saamata energia hinna jaoks oma territooriumil kindlaks ühe hinnangulise hinna, mis väljendatakse euro/MWh. See hinnanguline hind teatatakse komisjonile ja avaldatakse. Liikmesriigid võivad pakkumispriirkonniti kehtestada saamata energia eri hinna, kui nende territooriumil on mitu pakkumispriirkonda. Saamata energia hinna kindlaksmääramisel peavad liikmesriigid kasutama meetodit, mis on loodud vastavalt artikli 19 lõikele 5.
2. Liikmesriigid ajakohastavad oma hinnangulist hinda vähemalt iga viie aasta tagant.

Artikkel 11

Tootmise ja tarbimiskaja eelisjaotus

1. Energiatootmiseseadmete ja tarbimiskaja eelisjaotus on mittediskrimineeriv ja turupõhine, v.a juhul, kui lõigete 2 kuni 4 on teisti ette nähtud.
2. Elektritootmiseseadmete eelisjaotuse puhul seavad põhivõrguettevõtjad esikohale taastuvaid energiaallikaid kasutavad tootmiseseadmed või tõhusaks koostootmiseks kasutatavad väikesed tootmiseseadmed või kujunemisjärgus tehnoloogiat kasutavad tootmiseseadmed järgmises ulatuses:
 - (a) tootmiseseadmed, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid, või kui toimub tõhus koostootmine ja ülesseatud elektrivõimsus on alla 500 kW; või
 - (b) innovatiivse tehnoloogia näidisprojektid.
3. Kui lõike 2 kohase eelisjaotusega hõlmatud tootmiseseadmete koguvõimsus on suurem kui 15 % liikmesriigi ülesseatud kogutootmisvõimsusest, kohaldatakse lõike 2 punkti a üksnes selliste täiendavate tootmiseseadmete suhtes, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid või kus toimub tõhuskoostootmine ja mille ülesseatud elektrivõimsus on alla 250 kW.

Alates 1. jaanuarist 2026 kohaldatakse lõike 2 punkti a üksnes selliste tootmiseseadmete suhtes, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid või kus toimub tõhus koostootmine ja mille ülesseatud elektrivõimsus on alla 250 kW, või kui käesoleva lõigu esimese lause kohane künnis on saavutatud, siis alla 125 kW.
4. Nende tootmiseseadmete suhtes, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid või kus toimub tõhus koostootmine ja mis on tellitud enne [OP: entry into force] ja mille suhtes on tellimise ajal kohaldatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL³⁹ artikli 15 lõike 5 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/28/EÜ artikli 16 lõike 2 kohast eelisjaotust, kohaldatakse endiselt eelisjaotust. Eelisjaotust ei kohaldata enam alates kuupäevast, mil tootmiseseadet muudetakse oluliselt, mis hõlmab vähemalt juhtu, kui on vaja uut ühendamislepingut või kui tootmisvõimsus suureneb.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 140, 5.6.2009, lk 16).

5. Eelisjaotus ei tohi ohustada elektrisüsteemi kindlat toimimist, sellega ei tohi põhjendada piiriülese võimsuse piiramist rohkem, kui on ette nähtud artikliga 14, ning see peab põhinema läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.

Artikkel 12

Ümberjaotamine ja piiramine

1. Tootmise piiramine või ümberjaotamine ja tarbimiskaja ümberjaotamine peab põhinema objektiivsetel, läbipaistvatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.
2. Piiratud või ümberjaotatud ressursid valitakse tootmis- või tarbimisüksuste hulgast, esitades piiramis- või ümberjaotamispakkumisi turupõhiseid mehhanisme kasutades, ning see hüvitatakse rahaliselt. Muud kui turupõhist tootmise piiramist või tarbimiskaja ümberjaotamist võib kasutada üksnes siis, kui puuduvad turupõhised alternatiivid, kui kõik olemasolevad turupõhised ressursid on ammendunud või kui selles piirkonnas, kus asuvad teenuse osutamiseks sobivad tootmis- või tarbimisüksused, on liiga vähe kättesaadavaid tootmis- või tarbimisüksusi, et tagada tõhus konkurents. Turupõhiste ressursside pakkumine peab hõlmama kõiki tootmistehnoloogiaid, salvestamist ja tarbimiskaja, sh teistes liikmesriikides asuvaid ettevõtjaid, v.a juhul, kui see ei ole tehniliselt võimalik.
3. Vastutavad põhivõrguettevõtjad esitavad pädevale reguleerivale asutusele vähemalt kord aastas aruande selliste tootmisseadmete piiramise või tootmise vähendamise kohta, mis kasutavad taastuvaid energiaallikaid või kus toimub koostootmine, et vähendada tulevikus vajadust sellise piiramise või tootmise vähendamise järele. Taastuvaid energiaallikad kasutavate tootmisseadmete või koostootmise piiramise või ümberjaotamise puhul antakse vastavalt lõikele 6 hüvitist.
4. Võttes arvesse võrgu töökindluse ja ohutuse säilitamist riiklike pädevate asutuste kindlaksmääratud läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, peavad põhivõrguettevõtjad ja jaotusvõrguettevõtjad:
 - (a) tagama põhivõrgu ja jaotusvõrgu suutlikkuse edastada taastuvatest energiaallikatest või tõhusa koostootmise käigus toodetud elektrit võimalikult väikeste piirangute või ümberjaotamisega. See ei takista võrgu planeerimisel arvesse võtmast väikesemahulist piiramist või ümberjaotamist, kui see on majanduslikult tõhusam ega ületa 5 % nende piirkonnas ülesseatud võimsusest, mis tuleb taastuvatest energiaallikatest või tõhusast koostootmisest;
 - (b) võtma asjakohaseid võrgu- ja turupõhiseid operatiivseid meetmeid, et minimeerida taastuvatest energiaallikatest või tõhusa koostootmisega toodetud elektri piiramist või selle tootmise vähendamist;
5. Kui kasutatakse muud kui turupõhist vähendamist või piiramist, kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:
 - (a) taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmisseadete tootmist vähendatakse või piiratakse, kui puuduvad muud alternatiivid või kui muude lahendustega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud või riskid võrgu talitluskindlusele;
 - (b) tõhusaks koostootmiseks kasutavate tootmisseadete tootmist vähendatakse või piiratakse, kui muude kui taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmisseadete tootmist vähendatakse või piiratakse, puuduvad muud alternatiivid või kui

muude lahendustega kaasneksid ebaproportsionaalsed kulud või riskid võrgu talitluskindlusele;

(c) enda tarbeks toodetud elektrit, mis on toodetud taastuvaid energiaallikaid kasutavate tootmisseadmetega või tõhusa koostootmisega ja mida ei edastata põhi- ega jaotusvõrku, ei piirata, v.a juhul, kui ühegi muu lahendusega ei ole võrgu talitluskindluse probleeme võimalik kõrvaldada;

(d) punktide a kuni c kohast tootmise vähendamist või piiramist tuleb nõuetekohaselt ja läbipaistvalt põhjendada. See põhjendus esitatakse lõike 3 kohases aruandes.

6. Kui kasutatakse muud kui turupõhist piiramist või vähendamist, peab piiramist või vähendamist nõudev võrguettevõtja maksma rahalist hüvitist piirangu või vähendamisega hõlmatud tootmis- või tarbimisüksuse omanikule. Rahaline hüvitis võrdub vähemalt järgmistest elementidest suurimaga:

(c) piiramise või vähendamisega seotud sellised täiendavad tegevuskulud nagu täiendavad kütusekulud tootmise suurendamise puhul või reservsoojuse tagamine, kui tõhusaks koostootmiseks kasutatavate tootmisseadmete puhul vähendatakse või piiratakse tootmist;

(d) 90 % netotulust, mis oleks järgmise päeva turul saadud sellise elektri müügist, mis oleks tootmis- või tarbimisüksusega toodetud, kui poleks esitatud piiramise või vähendamise taotlust. Kui tootmis- või tarbimisüksuste puhul antakse rahalist toetust toodetud või tarbitud elektri mahu alusel, loetakse kaduma läinud rahaline toetus netotulu osaks.

III peatükk

Võrgujuurdepääs ja ülekandevõime piiratuse juhtimine

1. JAGU

VÕIMSUSE JAOTAMINE

Artikkel 13

Pakkumispriirkondade kindlaksmääramine

1. Pakkimispriirkondade piirid peavad põhinema ülekandevõrgu pikaajalisel struktuursel ülekandevõime piiratusel ning pakkumispriirkonnad ei või sisaldada sellist ülekandevõime piiratust. Pakkimispriirkondade struktuur liidus peab olema selline, et sellega maksimeeritakse majanduslikku tasuvust ja piiriüleseid kauplemiss võimalusi, säilitades samal ajal varustuskindluse.

2. Iga pakkumispriirkond peab olema võrdne tasakaalustamiseenergia hinnapiirkonnaga.

3. Selleks et tagada pakkumispriirkondade optimaalne kindlaksmääramine omavahel tihedalt seotud priirkondades, teostatakse pakkumispriirkondade läbivaatamine. Selle läbivaatamise käigus analüüsitakse pakkumispriirkondade struktuuri kooskõlastatult, kaasates kõigi asjaomaste liikmesriikide asjaomased sidusrühmad määruse (EL) 2015/1222 artiklite 32 kuni 34 kohase menetluse raames. Seoses

pakkumispäringkondade läbivaatamisega ja kaalutavate alternatiivsete pakkumispäringkondade struktuuriga kiidab amet heaks ja, kui vaja, taotleb muudatuste tegemist pakkumispäringkondade läbivaatamise meetodikas ja eeldustes.

4. Pakkumispäringkondade läbivaatamises osalevad põhivõrguettevõtjad esitavad komisjonile ettepaneku selle kohta, kas pakkumispäringkonna struktuuri tuleks muuta või see tuleks säilitada. *[no later than 6 months after entry into force of this Regulation, specific date to be inserted by OP]* või kuue kuu jooksul alates määruse (EL) 2015/1222 artikli 32 lõike 1 punkti a, b või c kohaselt algatatud pakkumispäringkonna struktuuri hindamise järel, sõltuvalt sellest, kumb on hilisem, võtab komisjon selle ettepaneku alusel vastu otsuse, kas muuta pakkumispäringkonna struktuuri või säilitada see.
5. Lõikes 4 osutatud otsus põhineb pakkumispäringkonna läbivaatamise tulemusel ja põhivõrguettevõtja ettepanekul pakkumispäringkonda muuta või see säilitada. See otsus peab olema põhjendatud, eriti siis, kui see võib erineda pakkumispäringkonna läbivaatamise tulemusest.
6. Kui määruse (EL) 2015/1222 artikli 32 lõike 1 punkti a, b või c kohaselt algatatakse täiendavaid pakkumispäringkonna struktuuri hindamisi, võib komisjon võtta vastu otsuse kuue kuu jooksul alates kõnealuse pakkumispäringkonna läbivaatamise lõpetamisest.
7. Komisjon konsulteerib enne käesoleva artikli kohaste otsuste tegemist asjaomaste sidusrühmadega.
8. Komisjoni otsuses tuleb märkida muutuse rakendumise kuupäev. Selle rakendamiskuupäevaga tasakaalustatakse ajaline surve selliste praktiliste kaalutlustega nagu elektri forwardlepingutega kauplemine. Oma otsuse osana võib komisjon määrata kindlaks asjakohase üleminekukorra.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~14~~16

⊗ Võimsuse jaotamise ja ⊗ ~~ülekoormuse~~ ülekandevõime piiratuse juhtimise põhialused

1. Võrgu ülekandevõime piiratuse ~~ülekoormuse~~ probleemide lahendamisel kasutatakse mittediskrimineerivaid turupõhiseid lahendusi, mis annavad tõhusaid hinnasignaale asjaomastele turuosalistele ja põhivõrguettevõtjatele. Võrgu ülekandevõime piiratusega ~~ülekoormusega~~ seotud küsimuste lahendamisel ~~elistatakse~~ tuleb kasutada muid kui tehingul põhinevaid meetodeid, st meetodeid, mille puhul ei tehta valikut üksikute turuosaliste lepingute vahel. ⇒ Kui põhivõrguettevõtja võtab operatiivseid meetmeid tagamaks, et tema ülekandesüsteem jääb tavaseisundisse, võtab ta arvesse nende meetmete mõju külgnevatele juhtimispäringkondadele ning koordineerib selliste meetmete võtmist teiste põhivõrguettevõtjatega, keda see mõjutab, nagu on ette nähtud määrusega (EL) 1222/2015. ⇐
2. Tehingu piiramist kasutatakse ainult eriolukordades, kui põhivõrguettevõtja peab toimima kiiresti ning edasisaatmine ega vahetuskauba tegemine ei ole võimalik. Iga

sellist menetlust kohaldatakse mittediskrimineerivalt. Turuosalistele, kellele on jaotatud võimsus, hüvitatakse kõik piirangud, kui tegemist ei ole vääramatu jõuga.

3. Turuosalistele tehakse kättesaadavaks piiriüleseid võimsusvooge ~~elektrivooge~~ mõjutavate ühenduste ja/või ~~ülekandevõrkude~~ ~~põhivõrkude~~ maksimaalne võimsus, kusjuures peetakse kinni võrgu ~~turvalisusega~~ talitluskindlusega seotud ohutusnormidest. ⇒ Olemasoleva võimsuse maksimeerimiseks kasutatakse vahetuskaua tegemist ja piiriülest koormuste ümberjaotamist, v. a juhul, kui näidatakse, et see ei ole majanduslikult liidu tasandil kasulik. ⇐

↓ uus

4. Võimsust jaotatakse ainult otsestel (võimsus) või kaudsetel (võimsus ja energia) enampakkumistel. Mõlemaid meetodeid võib kasutada koos samas võrkudevahelises ühenduses. Päevasisese kauplemise puhul tuleb kasutada pidevat kauplemist, mida võivad täiendada enampakkumised.
5. Võidavad kõrgeima väärtusega pakkumised, ükskõik kas need on teatava kindla ajavahemiku jooksul tehtud kaudsed või otsesed pakkumised. Muude kui uute võrkudevaheliste ühenduste puhul, millele tehakse määruse (EÜ) nr 1228/2003 artikli 7 või määruse 714/2009 artikli 17 või artikli 59 kohaselt erand, ei ole võimsuse jaotamise meetodite hulgas lubatud baashinna kehtestamine.
6. Võimsusega võib järelturul vabalt kaubelda, kui põhivõrguettevõtjat on eelnevalt piisavalt vara teavitatud. Kui põhivõrguettevõtja keeldub järelturul kauplemisest (tehingust), peab kõnealune põhivõrguettevõtja seda selgelt ja läbipaistvalt kõigile turuosalistele teatama ja selgitama ning teavitama sellest reguleerivat asutust.
7. Põhivõrguettevõtjad ei tohi piirata teistele turuosalistele kättesaadavaks tehtava ühendusvõimsuse mahtu, et vähendada ülekandevõime piiratust oma juhtimispiirkonnas või selleks et hallata tehinguta võimsusvooge kahe juhtimispiirkonna piiril, see tähendab juhtimispiirkondade vahelised vood, mille lähte- ja sihtkoht on sama juhtimispiirkond.

Põhivõrguettevõtja taotlusel võib teha asjaomane reguleeriv asutus erandi esimesest lõikest, kui see on vajalik talitluskindluse tagamiseks või kui see on majanduslikult liidu tasandil tasuv. Selline erand, mis ei või olla seotud lõike 5 kohase juba jaotatud võimsuse piiramisega, peab olema ajaliselt piiratud, piirduma rangelt vaid sellega, mis on vajalik, ning sellega ei tohi diskrimineerida piirkondadesisest ja -ülest kauplemist. Enne erandi tegemist konsulteerib asjaomane reguleeriv asutus teiste reguleerivate asutustega, kes asuvad liikmesriikides, mis moodustavad osa mõjutatud võimsusarvutusala. Kui reguleeriv asutus ei nõustu kavandatava erandiga, teeb amet otsuse erandi kohta vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 863/2 uuesti sõnastatud määruse (EÜ) nr 713/2009] artikli 6 lõike 8 punktile a. Erandi tegemise põhjendus ja põhjused avaldatakse. Kui tehakse erand, töötab asjaomane põhivõrguettevõtja välja ja avaldab meetodi ja projektid, mille abil leitakse erandiga hõlmatud probleemile pikaajaline lahendus. Erand lõpetab kehtivuse siis, kui saabub tähtaeg või kui leitakse lahendus, olenevalt sellest, kumb juhtub varem.

4.8. Turuosalised teatavad asjaomastele põhivõrguettevõtjatele mõistliku aja jooksul enne asjakohast täitmiskirju, kas nad kavatsevad jaotatud võimsust kasutada. ~~Iga~~ Kasutamata jääv võimsus suunatakse turule tagasi avatud, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil.

5.9. Tehniliste võimaluste piires tasakaalustavad põhivõrguettevõtjad ~~ülekoormusega~~ piiratud ~~ülekoormusega~~ ülekandevõimega võrkudes vastassuunas kulgevate võimsusvoogude ~~elektrivoogude~~ võimsusnõuded, et ära kasutada liini maksimaalne võimsus. Võrgu ~~turvalisust~~ talitluskindlust täiel määral silmas pidades ei keelduta kunagi ~~ülekoormust~~ ülekandevõime piiratud vähendavatest tehingutest.

10. Võimetuse korral täita võimsuse jaotamisega seotud kohustusi kannavad finantstagajärgi need, kes on sellise olukorra eest vastutavad. Kui turuosalised ei suuda kasutada võimsust, mille kasutamiseks nad on võtnud kohustuse, või kui nad on otsese enampakkumise teel omandatud võimsuse puhul võimetud sellega järelturul kaupleva või seda õigeaegselt tagastama, kaotavad nad õiguse sellele võimsusele ning maksavad kulusid kajastava tasu. Kõik kulusid kajastavad tasud võimsuse kasutamata jätmise eest peavad olema põhjendatud ja proportsionaalsed. Kui põhivõrguettevõtja ei täida oma kohustusi, peab ta turuosalisele kompenseerima võimsusõiguste kaotuse. Sellest tulenevaid kahjusid sellisel juhul arvesse ei võeta. Peamised põhimõtted ja meetodid, mida kasutatakse kohustuste täitmise võimetusest tuleneva vastutuse kindlaksmääramiseks, sätestatakse eelnevalt finantstagajärgede suhtes ning asjaomane riiklik reguleeriv asutus või asjaomased riiklikud reguleerivad asutused peavad need läbi vaatama.

Artikkel 15

Piirkonnaülese võimsuse jaotamine kõigi ajavahemike piires

1. Põhivõrguettevõtjad arvutavad olemasoleva piirkonnaülese võimsuse vähemalt pärast järgmise päeva turu ajavahemikke ja piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul. Põhivõrguettevõtjad jaotavad olemasoleva piirkonnaülese võimsuse ja mis tahes varem jaotamata ülejääva piirkonnaülese võimsuse ja mis tahes piirkonnaülese võimsuse, mis füüsiliste ülekandeõiguste omanikud annavad vabaks varasemast jaotamisest, järgmise piirkonnaülese võimsuse jaotamise käigus.
2. Kui piirkonnaülese võimsus on kättesaadav pärast piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul, peavad põhivõrguettevõtjad kasutama seda piirkonnaülest võimsust tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse netokorvamise protsessi elluviimiseks.
3. Põhivõrguettevõtjad kasutavad vajaduse korral võrgueeskirjades ja reguleerimissuunistes esitatud meetodit, et eraldada piirkonnaülest võimsust tasakaalustamisvõimsuse vahetamiseks või reserve jagamiseks vastavalt artikli 5 lõigetele 4 ja 7.

4. Põhivõrguettevõtjad ei tohi suurendada määruse (EL) 2015/1222 kohaselt arvatud talitluskindluse varu tulenevalt tasakaalustamisvõimsuse hankimisest või reservide jagamisest.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

2. JAGU

⊠ VÕRGUTASUD JA VÕIMSUSJAOTUSTULU ⊠

Artikkel 16 ~~14~~

Võrkudele juurdepääsu tasud

1. Võrguettevõtjate poolt kehtestatud võrkudele juurdepääsu tasud ⇒ , sh võrguga ühendamise tasu, võrgu kasutamise tasu ja vajaduse korral elektrivõrgu tugevdamise tasu, ⇐ peavad olema läbipaistvad, võtma arvesse võrgu ~~turvalisuse~~ talitluskindluse ⇐ ja paindlikkusega seotud ⇐ vajadust ning kajastama tegelikke kulusid, niivõrd kui need vastavad efektiivse ja võrreldava struktuuriga võrguettevõtja kuludele, ning ei tohi olla kedagi diskrimineerivad. ⇒ Eelkõige tuleb neid kohaldada nii, et nendega ei diskrimineeritaks jaotustasandi ega ülekandetasandi tootmisvõimsusi positiivselt ega negatiivselt. Nendega ei tohi diskrimineerida energiasalvestamist ega vähendada stiimulit osaleda tarbimiskajas. Kõnealused tasud ei tohi olla vahemaapõhised, ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist⇐.

↓ uus

2. Tariifidega tuleb nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis anda põhivõrgu- ja jaotusvõrguettevõtjatele asjakohaseid stiimuleid tõhususe ja sealhulgas energiatõhususe suurendamiseks, turu lõimimise ja varustuskindluse toetamiseks ning investeeringute ja seotud teadustöö edendamiseks.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

~~2.3.~~ Vajaduse korral annab tootjatele ja/või tarbijatele kehtestatud tariifide tase asukohasignaale ⊠ liidu ⊠ ~~ühenduse~~ tasandil ning võtab arvesse võrgukaod ja tekkinud ~~ülekoormuse~~ ülekandevõime piiratuse ning ~~infrastruktuuriga~~ taristuga seotud investeerimiskulud.

~~3.4.~~ Võrgutasude kehtestamisel võetakse arvesse järgmist:

- (a) maksed ja laekumised, mis tulenevad põhivõrguettevõtjate vahelisest hüvitusmehhanismist,

- (b) tegelikult tehtud ja laekunud maksed ning maksed tulevaste ajavahemike eest, mis on arvestatud möödunud ajavahemike põhjal.

4.5. Käesoleva artikli alusel võrgutasude kehtestamine ei piira ~~deklareeritud ekspordi- ja deklareeritud impordi~~ tasude kohaldamist, mis tulenevad artiklis 14 ~~16~~ nimetatud ~~ülekoormuse ülekandevõime piiratud~~ juhtimisest.

~~5.6. Deklareeritud elektritransiidid~~ ⇨ Piiriülese elektrikaubanduse ⇐ üksiktehingutelt ei võeta võrgutasu.

↓ uus

7. Jaotustariifid peavad kajastama kulusid, mis tekivad sellest, et kasutajad ja sealhulgas aktiivsed tarbijad kasutavad võrku, ning neid võidakse eristada lähtuvalt süsteemi kasutajate tarbimis- ja tootmisprofiilist. Kui liikmesriigid on kasutusele võtnud nutiarvestid, võivad reguleerivad asutused võtta kasutusele ajapõhised eri võrgutariifid, mis kajastavad läbipaistvalt ja prognoositavalt võrgu kasutamist.
8. Reguleerivad asutused annavad jaotusvõrguettevõtjatele stiimuleid hankida oma teenuseid oma võrgu käitamiseks ja arendamiseks ning innovatiivsete lahenduste kasutuselevõtuks oma jaotusvõrkudes. Selleks aktsepteerivad reguleerivad asutused kõiki asjakohaseid kulusid ja võtavad neid jaotustariifides arvesse ning kehtestavad tulemuseesmärgid, et anda jaotusvõrguettevõtjatele stiimul oma võrgu tõhususe ja sealhulgas energiatõhususe suurendamiseks.
9. [OP: please add specific date – three months after entry into force] annab amet reguleerivatele asutustele adresseeritud soovitus ülekande- ja jaotustariifide meetodite progressiivse ühtlustamise kohta. Kõnealuses soovituses käsitletakse vähemalt järgmist:
- (a) tootjatele ja tarbijatele kehtestatud tariifide suhe;
 - (b) tariifidega kaetavad kulud;
 - (c) ajapõhised eri võrgutariifid;
 - (d) asukohasignaalid;
 - (e) ülekande- ja jaotustariifide suhe, sh mittediskrimineerimisega seotud põhimõtted;
 - (f) meetodid, millega tagatakse läbipaistvus tariifide kindlaksmääramisel ja nende struktuuri osas;
 - (g) võrgukasutajate rühmad, kelle suhtes kohaldatakse tariife, sh tariife käsitlevaid erandeid.
10. Ilma et see piiraks täiendavat ühtlustamist artikli 55 lõike 1 punkti k kohaste delegeeritud õigusaktide kaudu, võtavad reguleerivad asutused ameti soovitusi nõuetekohaselt arvesse ülekandetariifide või vastavate meetodite heakskiitmisel või kehtestamisel vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artikli 59 lõike 6 punktile a.
11. Amet jälgib oma soovitusi rakendamist ja esitab komisjonile iga aasta 31. jaanuariks aruande. Ta ajakohastab soovitust vähemalt kord iga kahe aasta tagant.

Artikkel 17

Võimsusjaotustulu

1. Eelnevalt täpsustatud ajakavaga seotud ülekandevõime piiratuse juhtimise kord võib luua tulu ainult selle ajakava käigus tekkiva ülekandevõime piiratuse puhul, välja arvatud uute võrkudevaheliste ühenduste puhul, millele antakse määruse (EÜ) nr 1228/2003 artikli 7, määruse (EL) nr 714/2009 artikli 17 või käesoleva määruse artikli 59 kohaselt erand. Kõnealuste tulude jaotamise korra vaatavad läbi reguleerivad asutused ja see ei tohi moonutada jaotamisprotsessi ühegi võimsust või elektrienergiat taotleva osalise huvides ega vähendada stiimulit ülekandevõime piiratuse vähendamiseks.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

~~2.6.~~ Võrkudevahelise ~~ühenduse~~ ☒ ühendamisvõimsuse ☒ jaotamisest saadud tulusid kasutatakse järgmistel eesmärkidel:

- (a) jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks; ~~ja/või~~
- (b) ühendamisvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu.

Kui tulusid ei saa tõhusalt kasutada esimese lõigu punktides a ~~ja/või~~ b sätestatud eesmärkidel, ⇒ tuleb need kanda sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi reale. ⇐ ~~võib neid asjaomaste liikmesriikide reguleerivate asutuste heakskiidul kasutada summas, mille ülemmäära määravad kindlaks nimetatud reguleerivad asutused sissetulekuna, mida reguleerivad asutused võtavad arvesse võrgutariifide arvutamise meetodika heakskiitmisel ja/või võrgutariifide kehtestamisel.~~

~~Ülejäänud osa tuludest kirjendatakse sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi reale, kuni seda saab esimese lõigu punktides a ja/või b sätestatud eesmärkidel kasutada. Reguleeriv asutus teavitab ametit teises lõigus osutatud heakskiitvast otsusest.~~

↓ uus

3. Tulude kasutamine kooskõlas lõike 2 punktidega a ja b peab toimuma vastavalt meetodile, mille on ette pannud amet ja heaks kiitnud komisjon. Ameti ettepanek esitatakse komisjonile [OP: 12 months after entry into force] ja kiidetakse heaks kuue kuu jooksul.

Amet võib omaalgatuslikult või komisjoni taotlusel meetodit ajakohastada ning komisjon kiidab ajakohastatud meetodi heaks hiljemalt kuus kuud alates selle esitamisest.

Enne komisjonile esitamist konsulteerib amet meetodi osas vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 863/2 uuesti sõnastatud määruse (EÜ) nr 713/2009] artiklile 15.

Meetodiga tuleb vähemalt täpsustada tingimused, mille kohaselt tulusid võib kasutada lõike 2 punktide a ja b eesmärgil, ning see, mis tingimustel ja kui kaua neid võib hoida sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi real tulevaseks kasutamiseks nendel eesmärkidel.

4. Põhivõrguettevõtjad määravad eelnevalt selgelt kindlaks, mil viisil võimsusjaotustulu kasutatakse, ja annavad aru kõnealuse tulu tegelikust kasutamisest. Iga aasta 31. juuliks avaldavad riiklikud reguleerivad asutused iga-aastase aruande, milles esitatakse 12 kuu jooksul, kuni sama aasta 30. juunini saadud tulu ja kõnealuse tulu kasutamine, sh konkreetsed projektid, mille jaoks tulu kasutati, või raamatupidamisarvestuses eraldi reale pandud summa, koos tõendusega, et selline kasutus vastab käesolevale määrusele ja lõike 3 kohaselt välja töötatud meetodile.

IV peatükk

Ressursside piisavus

Artikkel 18

Ressursside piisavus

1. Liikmesriigid jälgivad ressursside piisavust oma territooriumil vastavalt artikli 19 kohasele Euroopa ressursside piisavuse hinnangule.
2. Euroopa ressursside piisavuse hinnangus tehakse kindlaks ressursside piisavusega seotud probleemid, mille puhul liikmesriigid peavad tegema kindlaks mis tahes regulatiivsed moonutused, mis põhjustasid selle probleemi või mis aitasid kaasa selle tekkele.
3. Liikmesriigid avaldavad ajakava, mille jooksul tuleb vastu võtta meetmed mis tahes kindlakstehtud regulatiivsete moonutuste kõrvaldamiseks. Kui liikmesriigid lahendavad ressursside piisavusega seotud probleeme, kaaluvad nad eelkõige regulatiivsete moonutuste kõrvaldamist, nappusest juhinduva hinnakujunduse võimaldamist, ühenduste arendamist, energia säilitamist, nõudluse poole meetmeid ja energiatõhusust.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 19

✕ Euroopa ressursside piisavuse hinnang ✕

~~4.1. — Lõike 3 punktis b nimetatud Euroopa tootmise piisavuse prognoos~~
~~⇒ ressursside piisavuse hinnangus käsitletakse iga-aastases aruandes~~ ✕ ~~hõlmab~~
 ~~seda, kui piisav on elektrisüsteem üldiselt elektrivoolu tarnimiseks ning kui suur on~~
 ~~prognoositav nõudlus elektrienergia järele~~ ✕ ~~kümneaastasel ajavahemikul alates~~
 ~~kõnealuse hindamise kuupäevast~~ ✕ ~~järgneva viie aasta jooksul ning samuti 5. 15.~~
 ~~aastani alates selle prognoosi kuupäevast. Kõnealune Euroopa tootmise piisavuse~~
 ~~prognoos tugineb riikide tootmise piisavuse prognoosidele, mille koostavad~~
 ~~põhivõrguettevõtjad.~~

2. *[OP: six months after entry into force of this Regulation]* esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ametile Euroopa ressursside piisavuse hinnangu kohase meetodi projekti, mis põhineb lõikes 4 osutatud põhimõtetel.
3. Põhivõrguettevõtjad esitavad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule andmed, mida tal on vaja iga-aastase hinnangu tegemiseks. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik peab hinnangu tegema igal aastal.
4. Euroopa ressursside piisavuse hinnang põhineb meetodil, millega tagatakse, et hinnang:
 - (a) tehakse vähemalt kahte liikmesriiki hõlmava pakkumispirkonna tasandil;
 - (b) põhineb prognoositud nõudluse ja pakkumise asjakohastel stsenaariumidel, sh majanduslikul hinnangul, mis hõlmab tootmisüksuste kasutuselt kõrvaldamise ja uute ehitamise ning energiatõhususe eesmärkide saavutamiseks võetavate meetmete tõenäosust ning eelduste kontrollimise mõju hulgimüügi hindade ja CO₂ hinna arengule;
 - (c) võtab asjakohaselt arvesse kõigi ressursside panust, sh olemasolev ja tulevane tootmine, energia säilitamine, tarbimiskaja ning impordi- ja ekspordivõimalused ning nende panus süsteemi paindlikku toimimisse;
 - (d) ennetab artikli 18 lõikes 3 osutatud meetmete võimalikku mõju;
 - (e) hõlmab stsenaariume, mis ei sisalda olemasolevaid või kavandatavaid reservvõimsuse mehhanisme;
 - (f) põhineb turumudelil ja vajaduse korral voopõhisel lähenemisviisil;
 - (g) hõlmab tõenäosusepõhiseid arvutusi;
 - (h) sisaldab vähemalt järgmisi näitajaid:
 - tõenäoliselt andmata jääv energiakogus ja
 - eeldatav võimsusvajak;
 - (i) sisaldab ressursside piisavusega seotud probleemide võimalikke allikaid, eriti seda, kas selleks on võrgu- või ressursipiirang või mõlemad.
5. *[OP: six months after entry into force of this Regulation]* esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ametile meetodi projekti, mille alusel arvutatakse
 - (a) saamata energia hind;
 - (b) uue turule siseneja kulu seoses tootmise või tarbimiskajaga ning
 - (c) varustuskindluse norm väljendatuna tõenäoliselt andmata jääva energiakogusena ja eeldatava võimsusvajakuna.
6. Lõigete 2 ja 5 kohased ettepanekuid ning lõike 3 kohase Euroopa ressursside piisavuse hinnangu tulemusi konsulteeritakse eelnevalt ametiga, kes peab need heaks kiitma vastavalt artikli 22 kohasele menetlusele.

Artikkel 20

Varustuskindluse norm

1. Reservvõimsuse mehhanismide kohaldamisel järgivad liikmesriigid varustuskindluse normi, milles on märgitud nende soovitatav varustuskindluse tase läbipaistval viisil.
2. Riiklik reguleeriv asutus määrab varustuskindluse normi kindlaks artikli 19 lõike 5 kohase meetodi alusel.
3. Varustuskindluse normi arvutamise aluseks on saamata energia hind ja uue turule siseneja kulu teatud ajavahemiku jooksul.
4. Riiklik reguleeriv asutus kiidab heaks parameetrid, mille alusel määratakse kindlaks reservvõimsuse mehhanismi raames hangitava võimsuse kogus.

Artikkel 21

Piiriülene osalemine reservvõimsuse mehhanismis

1. Teises liikmesriigis asuvad võimsuse pakkujad saavad vahetult osaleda muudes mehhanismides kui strateegilised reservid, tingimusel et on olemas kõnealuse liikmesriigi ja mehhanismi kohaldava pakkumispäringkonna vaheline võrguühendus.
2. Liikmesriigid peavad tagama, et välismaisel võimsusel, mis suudab pakkuda omamaisega võrdväärset tehnilist taset, on võimalus osaleda kodumaise võimsusega samas konkurentsil põhinevas protsessis.
3. Liikmesriigid ei tohi piirata oma territooriumil asuval võimsusel osalemast teiste liikmesriikide reservvõimsuse mehhanismis.
4. Piiriülene osalemine kogu turgu hõlmavates reservvõimsuse mehhanismides ei tohi muuta ega muul viisil mõjutada piirkonnaüleseid kavasid ja liikmesriikidevahelisi füüsilisi vooge, mis määratakse kindlaks üksnes artikli 14 kohase võimsuse jaotamise tulemusega.
5. Võimsuse pakkujad saavad sama tarneperioodi jooksul osaleda rohkem kui ühes mehhanismis. Kättesaamatuse korral tuleb neil maksta kättesaamatusemaksid ning neil tuleb teha vähemalt kaks kättesaamatusemaks, kui vähemalt kahes pakkumispäringkonnas, kus võimsuse pakkuja võimsust pakub, on samaaegselt nappus.
6. Igal aastal arvutavad artikli 32 kohaselt loodud piirkondlikud talitluskeskused välismaisele võimsusele võimaldatava maksimaalse sisenemisevõimsuse, võttes arvesse omavaheliste ühenduste eeldatavat kättesaadavust ja süsteemistressi esinemise tõenäosust mehhanismi rakendava süsteemi ja selle süsteemi vahel, kus asub välismaine võimsus. Arvutus tuleb teha iga pakkumispäringkonna piiri kohta.
7. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 6 osutatud sisenemisevõimsust jaotatakse tunnustatud võimsuse pakujatele läbipaistvalt, mittediskrimineerivalt ja turupõhiselt.
8. Mis tahes erinevus välis- ja kodumaise võimsuse maksumuses, mis tuleb lõike 7 kohasest jaotamisest, läheb põhivõrguettevõtjatele, kes jagavad selle omavahel vastavalt lõike 10 punktis b osutatud meetodile. Põhivõrguettevõtjad kasutavad sellist tulu artikli 17 lõikes 2 sätestatud eesmärkidel.
9. Selle ülekandesüsteemi eest vastutav põhivõrguettevõtja, kus välismaine võimsus asub, peab:

- (a) kindlaks tegema, kas huvitatud võimsusepakkuja suudab tagada tehnilise taseme, mis on nõutav selle reservvõimsuse mehhanismi puhul, kus ta kavatseb osaleda, ja registreerima võimsuse pakkuja tunnustatud võimsusepakkujana;
 - (b) tegema vajaduse korral kättesaadavuse kontrolli.
10. [OP: six months after entry into force of this Regulation] esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ametile:
- (a) meetodi, mille alusel arvutatakse piiriülese osalemise maksimaalne sisenemisvõimsus, nagu on osutatud lõikes 6;
 - (b) tulu jagamise meetodi, nagu on osutatud lõikes 8;
 - (c) ühised eeskirjad kättesaadavuse kontrolli tegemiseks, nagu on osutatud lõike 9 punktis b;
 - (d) ühised eeskirjad, mille alusel tehakse kindlaks, millal kättesaamatusmakse muutub sissenõutavaks;
 - (e) registri toimimise tingimused, nagu on osutatud lõike 9 punktis a;
 - (f) ühised eeskirjad, mille alusel tehakse kindlaks osalemiseks sobiv võimsus, nagu on osutatud lõike 9 punktis a.
- Ettepanekut konsulteeritakse eelnevalt artikli 22 kohase menetluse raames ametiga, kes peab selle heaks kiitma.
11. Amet kontrollib, kas võimsused on arvutatud kooskõlas lõike 10 punktis a osutatud meetodiga.
12. Riiklikud reguleerivad asutused tagavad, et piiriülene osalemine reservvõimsuse mehhanismis on korraldatud tõhusalt ja mittediskrimineerivalt. Eelkõige näevad nad ette nõuetekohase halduskorra, et tagada kättesaamatusmaksete piiriülene maksmine.
13. Lõike 7 kohast jaotatud võimsust saab tunnustatud võimsuse pakkujate vahel üle kanda. Tunnustatud võimsuse pakkujad teavitavad mis tahes ülekandmisest registrit, nagu on osutatud lõike 9 punktis a.
14. Hiljemalt [OP: two years after the entry into force of this Regulation] seab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik sisse lõike 9 punktis a osutatud registri. Register on avatud kõigile tunnustatud võimsuse pakkujatele, mehhanismi rakendavatele süsteemidele ja nende põhivõrguettevõtjatele.

Artikkel 22

Heakskiitmise kord

1. Kui viidatakse käesolevale artiklile, kohaldatakse Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku esitatud ettepaneku suhtes lõigetes 2 kuni 4 sätestatud korda.
2. Enne ettepaneku esitamist korraldab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik konsultatsiooni, kuhu on kaasatud kõik asjakohased sidusrühmad, riiklikud reguleerivad asutused ja muud liikmesriigi ametiasutused.
3. Kolme kuu jooksul alates ettepaneku saamise kuupäevast kiidab amet ettepaneku heaks või muudab seda. Viimasena mainitud juhul konsulteerib amet Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga enne muudetud ettepaneku heakskiitmist.

Vastuvõetud ettepanek avaldatakse ameti veebisaidil hiljemalt kolm kuud pärast kavandatud dokumentide saamise kuupäeva.

4. Amet võib igal ajal taotleda heakskiidetud ettepanekusse muudatuste tegemist. Kuue kuu jooksul alates taotluse saamisest esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ametile kavandatavate muudatuste eelnõu. Kolme kuu jooksul alates kõnealuse eelnõu saamisest muudab amet muudatusi või kiidab need heaks ning avaldab need oma veebisaidil.

Artikkel 23

Reservvõimsuse mehhanismi ülesehituse põhimõtted

1. Selleks et lahendada ülejäänud probleemid, mida ei saa kõrvaldada artikli 18 lõike 3 kohaste meetmetega, võivad liikmesriigid kehtestada reservvõimsuse mehhanismid, võttes arvesse käesoleva artikli sätteid ja liidu riigiabi eeskirju.
2. Kui liikmesriik soovib reservvõimsuse mehhanismi rakendada, peab ta konsulteerima kavandatava mehhanismi osas vähemalt nende naaberliikmesriikidega, kellega on olemas elektriline ühendus.
3. Reservvõimsuse mehhanismid ei tohi tekitada mittevajalikke turutõkkeid ega piirata piiriülest kaubandust. Mehhanismi kohase kohustusega hõlmatud võimsuse kogused ei tohi olla selle probleemi lahendamiseks vajaminevast kogusest suuremad.
4. Tootmisvõimsus, mille puhul on lõplik investeerimisotsus tehtud pärast [OP: *entry into force*], võib võimsusmehhanismis osaleda üksnes siis, kui selle heitkogus on alla 550 gr CO₂/kWh. Tootmisvõimsus, mille heitkogus on vähemalt 550 gr CO₂/kWh, ei tohi reservvõimsuse mehhanismis osaleda viie aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.
5. Kui Euroopa ressursside piisavuse hinnangus ei ole kindlaks tehtud ressursside piisavusega seotud probleeme, ei tohi liikmesriigid reservvõimsuse mehhanisme kohaldada.

Artikkel 24

Olemasolevad mehhanismid

Liikmesriigid, kes kohaldavad reservvõimsuse mehhanisme [OP: *entry into force of this Regulation*], kohaldavad oma mehhanisme nii, et need vastaksid käesoleva määruse artiklitele 18, 21 ja 23.

V peatükk

☒ Ülekandesüsteemi toimimine ☒

Artikkel 254

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik

1. ~~PKõik~~ põhivõrguettevõtjad teevad ☒ liidu ☒ühenduse tasandil Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku vahendusel koostööd, et edendada elektrienergia siseturu väljakujundamist ja toimimist ning piiriülest kaubandust ning tagada Euroopa elektri ülekandevõrgu~~elektri~~põhivõrgu optimaalne juhtimine, kooskõlastatud haldamine ja hea tehniline areng.

↓ uus

2. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik tegutseb ELi õigusaktidest tulenevaid ülesandeid täites Euroopa huvides ja sõltumatult riikide individuaalsetest huvidest või põhivõrguettevõtjate riiklikest huvidest ning annab panuse ajavahemikku 2020–2030 hõlmavas kliima- ja energiapoliitika raamistikus sätestatud eesmärkide tõhusasse ja jätkusuutlikku saavutamisse, eelkõige taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tõhusale kasutuselevõtule ning energiatõhususe suurendamisele kaasaaitamise kaudu.

↓ 714/2009
⇒ uus

Artikkel 265

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku loomine

1. ~~Hiljemalt 3. märtsil 2014~~ Esitavad elektri põhivõrguettevõtjad esitavad komisjonile ja ametile Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandid, sealhulgas teiste sidusrühmadega konsulteerimise korra kavandi.
2. Kahe kuu jooksul alates kõnealuste dokumentide kättesaamise päevast esitab amet pärast ametlikku konsulteerimist kõiki sidusrühmi, eelkõige süsteemi kasutajaid, sh tarbijaid esindavate organisatsioonidega komisjonile arvamuse põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandite kohta.

3. Komisjon esitab arvamuse põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandite kohta, võttes arvesse lõikes 2 sätestatud ameti arvamust, kolme kuu jooksul pärast ametilt arvamuse saamise kuupäeva.
4. Põhivõrguettevõtjad loovad kolme kuu jooksul pärast komisjonilt ⇒heakskiitva⇐ arvamuse saamise kuupäeva Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, võtavad vastu selle põhikirja ja töökorra ning avaldavad need.

↓ uus

5. Lõikes 1 osutatud dokumendid esitatakse komisjonile ja ametile nende muutmise korral või kui komisjon või amet esitab selleks põhjendatud taotluse. Amet ja komisjon esitavad arvamuse kooskõlas lõigetega 2–4.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel 278

Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ülesanded

~~1. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik viimistleb võrgueeskirjad käesoleva artikli lõikes 6 nimetatud valdkondades pärast komisjonilt taotluse saamist vastavalt artikli 6 lõikele 6.~~

~~2.1. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võib:~~

~~a) viimistleda ☒ viimistleb ☒ võrgueeskirju lõikes 6 artikli 55 lõikes 1 nimetatud valdkondades, et saavutada artiklis 425 sätestatud eesmärgid; kõnealused eeskirjad ei ole seotud komisjoni poolt Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule saadetud taotluses hõlmatud valdkondadega. Kõnealused võrgueeskirjad esitatakse arvamuse saamiseks ametile. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võtab seda arvamust nõuetekohaselt arvesse.~~

~~3. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võtab vastu~~

~~b) ☒ võtab ☒ iga kahe aasta järel ☒ vastu ☒ kümneaastase mittesiduva ühenduseülese võrgu ☒ kogu liitu hõlmava võrgu kümneaastase mittesiduva ☒ arengukava (ühenduseülese ☒ kogu liitu hõlmava ☒ võrgu arengukava), sealhulgas Euroopa tootmise piisavuse prognoosi ☒ ja avaldab selle ☒.~~

↓ uus

~~c) koostab ja võtab vastu ettepanekud Euroopa ressursside piisavuse hinnangu kohta vastavalt artikli 19 lõigetele 2, 3 ja 5 ning reservvõimsuse mehhanismides piiriülese osalemise tehnilise kirjelduse kohta vastavalt artikli 21 lõikele 10;~~

↓ 714/2009 (kohandatud)

~~e)d)~~ ☒ võtab vastu ☒ soovitusel, mis käsitlevad ☒ liidu ☒ühenduse ja kolmandate riikide põhivõrguettevõtjate vahelise tehnilise koostöö koordineerimist;

↓ uus

(e) võtab vastu piirkondlike talitluskeskuste koostöö ja koordineerimise raamistiku;

(f) võtab vastu ettepaneku, millega määratakse kindlaks piirkondlike talitluskeskuste süsteemikäitamispiirkonnad;

↓ 347/2013 (kohandatud)

⇒ uus

~~e)g)~~ ☒ võtab vastu ☒ ühised võrguhaldusvahendid, et tagada kooskõlastatud võrguhaldus nii tava- kui ka eriolukorras, sealhulgas ~~ühine~~ühise vahejuhtumite liigitusskaala ja teadusuuringute kavade ning rakendab kõnealuseid kavasid tõhusa teadusprogrammi kaudu. Nende vahenditega määratakse muu hulgas kindlaks:

- i) teave, sealhulgas üks päev ette, mitu korda päevas või reaalajas edastatav asjakohane teave, mis on kasulik tegevuse paremaks kooskõlastamiseks, ning teabe kogumise ja jagamise optimaalne sagedus;
- ii) tehnoloogiline platvorm teabevahetuseks reaalajas ja asjakohasel juhul tehnoloogilised platvormid muu punktis i osutatud teabe kogumiseks, töötlemiseks ja edastamiseks ning selliste menetluste rakendamiseks, mis võimaldavad põhivõrguettevõtjate tegevust rohkem kooskõlastada, eesmärgiga muuta selline kooskõlastatus kogu liitu hõlmavaks;
- iii) kuidas põhivõrguettevõtjad teevad tegevusalase teabe kättesaadavaks teistele põhivõrguettevõtjatele või isikule, kes on nõuetekohaselt volitatud aitama neil saavutada tegevuse kooskõlastatust, ja ametile, ning
- iv) et põhivõrguettevõtjad määravad kontaktpunkti, kes vastutab teiste põhivõrguettevõtjate või punktis iii osutatud nõuetekohaselt volitatud isiku või ameti teabetaotlustele vastamise eest;

~~Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik esitab vastuvõetud spetsifikatsioonid eeltoodud punktide i-iv kohta hiljemalt 16. märtsi 2015. aastaks ametile ja komisjonile.~~

~~12 kuu jooksul alates spetsifikatsioonide vastuvõtmisest esitab amet arvamuse selle kohta, kas need aitavad piisavalt kaasa piiriülese kaubanduse edendamisele ning Euroopa elektripõhivõrgu optimaalse juhtimise, kooskõlastatud haldamise, tõhusa kasutamise ja hea tehnilise arengu tagamisele.~~

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~e)h)~~ ☒ võtab vastu ☒ iga-aastase tööprogrammi;

e)i) ☒ võtab vastu ☒ aastaaruande;

j)f) ☒ teeb ja võtab vastu ☒ ~~iga-aastased suvise ja talvise tootmise~~ ⇒ hooajalise ☒ piisavuse prognoosid ☒ vastavalt [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artikli 9 lõikele 2 ☒.

~~4. Lõike 3 punktis b nimetatud Euroopa tootmise piisavuse prognoos hõlmab seda, kui piisav on elektrisüsteem üldiselt elektrivoolu tarnimiseks ning kui suur on prognoositav nõudlus elektrienergia järele järgneva viie aasta jooksul ning samuti 5. 15. aastani alates selle prognoosi kuupäevast. Kõnealune Euroopa tootmise piisavuse prognoos tugineb riikide tootmise piisavuse prognoosidele, mille koostavad põhivõrguettevõtjad.~~

↓ uus

2. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik teatab ametile piirkondlike talitluskeskuste loomise ja tulemuslikkusega seotud puudustest.
3. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik avaldab oma täiskogu, nõukogu ja komiteede koosolekute protokollid ja esitab üldsusele regulaarselt teavet oma otsuste vastuvõtmise ja tegevuse kohta.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~5. 4.~~ Lõike ~~31~~ punktis ~~4h~~ osutatud iga-aastane tööprogramm sisaldab koostatavate võrgueeskirjade loendit ja kirjeldust, võrgu toimimise koordineerimise kava ning kõnealusel aastal läbiviidavat teadus- ja arendustegevust ning soovituslikku ajakava.

~~9.5.~~ Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik teeb kättesaadavaks kogu teabe, mida amet vajab oma ülesannete täitmiseks vastavalt artikli ~~299~~ lõikele 1. ⇒ Põhivõrguettevõtjad teevad kättesaadavaks kogu teabe, mida Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik vajab esimese lause kohase ülesande täitmiseks. ☒

~~612.~~ Komisjoni taotluse alusel esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik komisjonile oma seisukohad artiklis ~~571d~~ sätestatud suuniste vastuvõtmise kohta.

~~7. Võrgueeskirjad töötatakse välja piiriüleste võrguküsimuste ja turuintegratsiooni küsimuste jaoks ning nende kohaldamine ei piira liikmesriikide õigust kehtestada siseriiklikke võrgueeskirju, mis ei mõjuta piiriülest kaubandust.~~

~~8. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik jälgib ning analüüsib võrgueeskirjade ja komisjoni poolt artikli 6 lõike 11 kohaselt vastuvõetud suuniste rakendamist ning nende mõju kohaldatavate eeskirjade ühtlustamisele, mille eesmärk on soodustada turgude integreerimist. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik teeb oma järeldustest ametile kokkuvõtte ning esitab analüüsi tulemused käesoleva artikli lõike 3 punktis c nimetatud aastaaruandes.~~

Artikkel ~~281d~~

Konsultatsioonid

1. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ⇒ teostab artikli 27 lõikes 1 osutatud ülesannetest tulenevate ettepanekute koostamisel ☒ ~~algatab artikli 8 lõigetes 1, 2 ja 3~~

~~osutatud võrgueeskirjade, ühenduseülese võrgu arengukava ning iga-aastase tööprogrammi koostamisel~~ ulatusliku konsultatsioonimenetluse, ~~konsulteeridest~~ seda aegsasti ning avatud ja läbipaistval viisil ~~artiklis 26 osutatud artikli 5 lõikes 1 viidatud~~ töökorra kohaselt kõikide asjakohaste ☒ sidusrühmadega ☒ turuosalistega, eelkõige kõiki sidusrühmi esindavate organisatsioonidega. Konsulteerimisse on kaasatud riiklikud reguleerivad asutused ja muud siseriiklikud asutused, tarne- ja tootmisettevõtjad, süsteemi kasutajad, sealhulgas tarbijad, jaotusvõrguettevõtjad, sealhulgas asjaomased tööstusharu liidud, tehnilised asutused ja sidusrühmade platvormid. Selle eesmärk on määrata kindlaks kõikide asjaomaste otsustamisprotsessis osalejate seisukohad ja ettepanekud.

2. Kõik lõikes 1 osutatud konsulteerimistega seotud dokumendid ja kohtumiste protokollid avalikustatakse.
3. Enne ☒ artikli 27 lõike 1 kohaste ettepanekute ☒ artikli 8 lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud ~~iga-aastase tööprogrammi ning võrgueeskirjade~~ vastuvõtmist teeb Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik teatavaks, milliseid märkusi konsulteerimise käigus esitati ning mil viisil neid märkusi on arvesse võetud. Kui märkusi ei ole arvesse võetud, põhjendab ta seda.

Artikkel 299

Ameti teostatav järelevalve

1. Amet jälgib Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku nende ülesannete täitmist, millele osutatakse artikli ~~278~~ lõigetes 1, 2 ja 3, ning esitab vastava aruande komisjonile.

Amet jälgib ning analüüsib artikli 55 lõike ~~148~~ ~~lõike 2~~ kohaselt viimistletud võrgueeskirjade ja artikli 6 lõigete 1–10 kohaselt kehtestatud, kuid komisjoni poolt artikli 6 lõike 11 kohaselt vastu võtmata võrgueeskirjade rakendamist Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku poolt. Kui Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ei ole selliseid võrgureegleid rakendanud, nõuab amet Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikult nõuetekohaselt põhjendatud selgitust, miks ta ei ole seda teinud. Amet teavitab nimetatud selgitusest komisjoni ning esitab selle kohta oma arvamuse.

Amet jälgib ning analüüsib võrgueeskirjade ja komisjoni poolt artikli 54 lõike ~~16~~ ~~lõike 11~~ kohaselt vastuvõetud suuniste rakendamist ning nende mõju kohaldatavate eeskirjade ühtlustamisele, mille eesmärk on soodustada turgude integreerimist lõimimist ning saavutada mittediskrimineerimine, tõhus konkurents ja turu tõhus toimimine, ning esitab vastava aruande komisjonile.

2. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik esitab ametile arvamuse saamiseks ~~ühenduseülese~~ ☒ kogu liitu hõlmava ☒ võrgu arengukava projekti, iga-aastase tööprogrammi projekti, sealhulgas konsulteerimisprotsessi käsitleva teabe ja teised artikli ~~8 lõikes 3~~ ~~27~~ lõikes 1 osutatud dokumendid.

Kahe kuu jooksul dokumentide arvamuse saamise päevast esitab amet komisjonile ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule nõuetekohaselt põhjendatud arvamuse koos soovitusetega, juhul kui amet leiab, et Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku esitatud iga-aastase tööprogrammi kavand või ~~ühenduseülese~~ ☒ kogu liitu hõlmava ☒ võrgu arengukava kavand ei soodusta

mittediskrimineerimist, tõhusat konkurentsi ega turu tõhusat toimimist või ei võimalda kolmandatele osapooltele piisavat piiriülese ühenduse taset.

↓ 347/2013

Artikkel ~~3044~~

Kulud

Käesoleva määruse artiklites ~~25–29 ja 54–57 ning 4–12 ja~~ määruse (EL) nr 347/2013 artiklis 11 nimetatud Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku tegevusega seotud kulud kannavad põhivõrguettevõtjad ning neid võetakse arvesse tariifide arvutamisel. Reguleerivad asutused kinnitavad kõnealused kulud üksnes siis, kui need on mõistlikud ja asjakohased.

↓ 714/2009

⇒ uus

Artikkel ~~3142~~

Põhivõrguettevõtjate piirkondlik koostöö

1. Põhivõrguettevõtjad teevad piirkondlikku koostööd Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku raames, et aidata kaasa artikli ~~279~~ lõigetes 1, 2 ja 3 nimetatud toimingute teostamisele. Eelkõige avaldavad nad iga kahe aasta järel piirkondliku investeerimiskava ning võivad teha piirkondlikul investeerimiskaval põhinevaid investeerimisotsuseid. ⇒ Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik edendab põhivõrguettevõtjate vahelist koostööd piirkondlikul tasandil, tagades piirkondliku tulemuslikkusega seotud koostalitluse, teabevahetuse ja järelevalve valdkondades, mis ei ole veel liidu tasandil ühtlustatud. ⇐
2. Põhivõrguettevõtjad parandavad töökorraldust, et tagada võrgu optimaalne haldamine, ning edendavad energiabörside arengut ja piiriülese võimsuse kooskõlastatud jaotamist mittediskrimineerivate turupõhiste vahendite abil, pöörates nõuetekohaselt tähelepanu lühiajaliste jaotamiste kaudsete enampakkumiste ~~ilmutamata oksjonite~~ ning tasakaalustus- ja reservvõimsuse mehhanismide lõimimise integreerimise konkreetsetele eelistele.
3. Komisjon võib käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 nimetatud eesmärkide saavutamiseks määratleda iga piirkondliku koostööstruktuuri ~~iga hõlmatud~~ geograafilise piirkonna, võttes arvesse olemasolevaid piirkondlikke koostööstruktuure. Igal liikmesriigil võimaldatakse edendada koostööd rohkem kui ühes geograafilises piirkonnas. ⇒ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 63 vastu delegeeritud õigusakte iga piirkondliku koostööstruktuuri geograafilise piirkonna kohta. ⇐ ~~Esimeses lauses nimetatud meede, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~ Selleks konsulteerib komisjon ameti ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga.

Artikkel 32

Piirkondlike talitluskeskuste loomine ja missioon

1. Hiljemalt [OP: *twelve months after entry into force*] loovad kõik põhivõrguettevõtjad piirkondlikud talitluskeskused kooskõlas käesolevas peatükis sätestatud kriteeriumidega. Piirkondlik talitluskeskus luuakse ühe liikmesriigi piirkonnas, kus talitluskeskus hakkab tegutsema.
2. Piirkondlikud talitluskeskused luuakse õiguslikus vormis, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/101/EÜ⁴⁰ artiklis 1.
3. Piirkondlikud talitluskeskused täiendavad põhivõrguettevõtjate rolli, täites piirkondliku tähtsusega ülesandeid. Talitluskeskused määravad kindlaks töökorralduse, et tagada ühendatud ülekandesüsteemi turvaline ja töökindel toimimine.

Artikkel 33

Piirkondlike talitluskeskuste geograafiline ulatus

1. Hiljemalt [OP: *six months after entry into force of this Regulation*] esitab Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ametile ettepaneku, milles on kindlaks määratud piirkondlike talitluskeskuste süsteemikäitamispiirkonnad, võttes arvesse olemasolevaid piirkondlikke talitluskindluse koordinaatoreid ning lähtudes järgmistest kriteeriumidest:
 - (a) skeem, sealhulgas energiasüsteemide omavahelise ühendatuse ja sõltuvuse määr voogusid silmas pidades;
 - (b) süsteemide vaheline sünkroonühendus;
 - (c) piirkonna suurus (piirkond peab hõlmama vähemalt ühte koordineeritud võimsusarvutusala);
 - (d) tasakaalustusreservide geograafiline optimeerimine.
2. Kolme kuu jooksul pärast süsteemikäitamispiirkondade kindlaksmääramist käsitleva ettepaneku kättesaamist kiidab amet selle heaks või teeb muudatusettepanekud. Muudatusettepanekute puhul konsulteerib amet enne muudatuste heakskiitmist Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga. Vastuvõetud ettepanek avaldatakse ameti veebisaidil.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/101/EÜ tagatiste kooskõlastamise kohta, mida liikmesriigid äriühingu liikmete ja kolmandate isikute huvide kaitseks asutamislepingu artikli 48 teises lõigus osutatud äriühingutelt nõuavad, et muuta sellised tagatised võrdväärseteks (ELT L 258, 1.10.2009, lk 11).

Piirkondlike talitluskeskuste ülesanded

1. Iga piirkondlik talitluskeskus täidab järgmisi ülesandeid selles süsteemikäitamispiirkonnas, kus ta on asutatud; piirkondlik talitluskeskus täidab vähemalt järgimisi ülesandeid, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud I lisas:
 - (a) koordineeritud võimsusarvutus;
 - (b) koordineeritud talitluskindluse analüüs;
 - (c) ühiste süsteemimudelite loomine;
 - (d) põhivõrguettevõtjate kaitsekavade ja taastamiskavade kooskõla hindamine;
 - (e) piirkondliku taastamistegevuse koordineerimine ja optimeerimine;
 - (f) käitamis- ja häiringujärgne analüüsimine ja aruandlus;
 - (g) reservvõimsuse suuruse piirkondlik kindlaksmääramine;
 - (h) tasakaalustamisvõimsuse piirkondliku hankimise hõlbustamine;
 - (i) piirkondlike järgmise nädala turu kuni päevasisese turu süsteemi piisavuse prognooside koostamine ja riskimaandamismeetmete ettevalmistamine;
 - (j) katkestuste plaanamise koordineerimine;
 - (k) põhivõrguettevõtjate vaheliste hüvitusmehhanismide optimeerimine;
 - (l) koolitus ja sertifitseerimine;
 - (m) piirkondliku kriisi stsenaariumide kindlaksmääramine vastavalt [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artikli 6 lõikele 1, kui Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik on selle ülesande delegeerinud;
 - (n) iga-aastaste kriisimodelleerimiste ettevalmistamine ja elluviimine koostöös pädevate asutustega [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artikli 12 lõike 3 kohaselt;
 - (o) piirkondliku kriisi stsenaariumide kindlaksmääramisega seotud ülesannete täitmine asjakohases ulatuses, kui need on vastavalt [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artikli 6 lõikele 1 delegeeritud piirkondlikele talitluskeskustele;
 - (p) hooajalise piisavuse prognoosidega seotud ülesannete täitmine asjakohases ulatuses, kui need on vastavalt [ettepaneku COM(2016) 862 kohase riskideks valmisoleku määruse] artikli 9 lõikele 2 delegeeritud piirkondlikele talitluskeskustele;
 - (q) artikli 21 lõike 6 kohaselt reservvõimsuse mehhanismides välismaisele võimsusele võimaldatava maksimaalse sisenemisvõimsuse arvutamine.
2. Komisjon võib käesoleva määruse VII peatüki kohaselt lisada piirkondlikele talitluskeskustele muid ülesandeid, mis ei hõlma otsuste tegemise õigust.
3. Põhivõrguettevõtjad annavad oma piirkondlikule talitluskeskusele selle ülesannete täitmiseks vajalikku teavet.

4. Piirkondlikud talitluskeskused esitavad süsteemikäitamispiirkonna põhivõrguettevõtjatele kogu teabe, mis on vajalik piirkondlike talitluskeskuste välja pakutud otsuste ja soovitude rakendamiseks.

Artikkel 35

Piirkondlikes talitluskeskustes tehtav koostöö

1. Piirkondlike talitluskeskuste igapäevase toimimise haldamine põhineb ühisotsustamisel. Ühisotsustamine põhineb järgmistel alustel:
 - (a) ülesannetega seotud planeerimist ja korralduslikke aspekte käsitlev töökord vastavalt artiklile 36;
 - (b) menetlus süsteemikäitamispiirkonna põhivõrguettevõtjatega konsulteerimiseks seoses talitluskeskuse põhitegevuse ja -ülesannete elluviimisega kooskõlas artikliga 37;
 - (c) menetlus otsuste ja soovitude vastuvõtmiseks kooskõlas artikliga 38;
 - (d) menetlus piirkondlike talitluskeskuste vastuvõetud otsuste ja soovitude läbivaatamiseks kooskõlas artikliga 39.

Artikkel 36

Töökord

1. Piirkondlikud talitluskeskused töötavad välja täidetavate ülesannetega seotud planeerimist ja korralduslikke aspekte käsitleva töökorra, võttes eelkõige arvesse kõnealuste ülesannete üksikasju ja nõudeid nagu on sätestatud I lisas.
2. Piirkondlikud talitluskeskused tagavad, et väljatöötatav töökord hõlmab asjaomaste osaliste teavitamist käsitlevaid eeskirju.

Artikkel 37

Nõuandemenetlus

Piirkondlikud talitluskeskused töötavad välja menetluse, mille alusel korraldatakse talitluskeskuste igapäevaste toimingute ja ülesannete elluviimisega seotud asjakohaseid ja regulaarseid konsultatsioone põhivõrguettevõtjate ja asjaomaste sidusrühmadega. Regulaarsete küsimuste käsitlemise tagamiseks võib vajaduse korral kaasata konsultatsioonidesse reguleerivad asutused.

Artikkel 38

Otsuste ja soovitude vastuvõtmine

1. Piirkondlikud talitluskeskused töötavad välja otsuste ja soovitude vastuvõtmise menetluse.
2. Piirkondlikud talitluskeskused võtavad vastu põhivõrguettevõtjatele adresseeritud siduvad otsused seoses artikli 34 lõike 1 punktides a, b, g ja q osutatud ülesannetega.

Põhivõrguettevõtjad rakendavad piirkondlike talitluskeskuste siduvaid otsuseid, välja arvatud juhul, kui nende rakendamine avaldaks negatiivset mõju süsteemi ohutusele.

3. Piirkondlikud talitluskeskused võtavad vastu põhivõrguettevõtjatele adresseeritud soovitusel seoses artikli 34 lõike 1 punktides c–f ning h–p osutatud ülesannetega.
4. Süsteemikäitamispiirkonna reguleerivad asutused võivad ühiselt otsustada, et piirkondlikule talitluskeskusele antakse otsustuspädevus seoses ühe või mitme ülesandega, mis on ette nähtud artikli 34 lõike 1 punktidega c–f ja h–l.

Artikkel 39

Otsuste ja soovitude läbivaatamine

1. Piirkondlikud talitluskeskused töötavad välja otsuste ja soovitude läbivaatamise menetluse.
2. Menetlus algatatakse süsteemikäitamispiirkonna ühe või mitme põhivõrguettevõtja taotluse korral. Otsuse või soovitude läbivaatamise järel kinnitavad piirkondlikud talitluskeskused selle esialgsel kujul või muudavad seda.
3. Kui läbivaadatav meede on artikli 38 lõike 2 kohane siduv otsus, ei peatata läbivaatamisaotluse mõjul otsuse kohaldamist, välja arvatud juhtudel, kui otsuse kohaldamine avaldab süsteemile negatiivset mõju.
4. Kui läbivaadatav meede on artikli 38 lõike 3 kohane soovitus ning põhivõrguettevõtja otsustab selle läbivaatamise tulemusena soovitusel mitte lähtuda, siis esitab põhivõrguettevõtja piirkondlikule talitluskeskusele ja süsteemikäitamispiirkonna muudele põhivõrguettevõtjatele kõnealuse otsuse üksikasjaliku põhjenduse.

Artikkel 40

Piirkondlike talitluskeskuste haldusnõukogu

1. Piirkondlikud talitluskeskused asutavad talitluskeskuste juhtimise ja tulemuslikkuse seirega seotud meetmete võtmiseks haldusnõukogu.
2. Haldusnõukogu koosneb liikmetest, kes esindavad põhivõrguettevõtjaid, ning vaatlejatest, kes esindavad süsteemikäitamispiirkonna reguleerivaid asutusi. Reguleerivate asutuste esindajatel ei ole hääleõigust.
3. Haldusnõukogu vastutab järgmise eest:
 - (a) piirkondliku talitluskeskuse põhikirja ja töökorra koostamine ja heakskiitmine;
 - (b) organisatsioonilise struktuuri kindlaksmääramine ja rakendamine;
 - (c) aastaeelarve koostamine ja heakskiitmine;
 - (d) ühisotsustamismenetluste väljatöötamine ja heakskiitmine kooskõlas artikliga 35.
4. Haldusnõukogu pädevusse ei kuulu piirkondlike talitluskeskuste igapäevase toimimisega ja ülesannete täitmisega seotud tegevus.

Artikkel 41

Organisatsiooniline struktuur

1. Piirkondlike talitluskeskuste ülesehitus ja juhtimine peab põhinema talitluskeskuse tegevuse ohutust toetaval struktuuril. Organisatsioonilises struktuuris määratakse kindlaks:
 - (a) juhtivtöötajate volitused, ülesanded ja vastutus;
 - (b) organisatsiooni eri osade ja protsesside vahelised alluvus- ja aruandlussuhted.
2. Piirkondlikud talitluskeskused võivad luua piirkondlikke tugipunkte, kus tegeletakse kohalike eripäradega või pakutakse talitluskeskustele tuge ülesannete usaldusväärsel täitmisel.

Artikkel 42

Vahendid ja töötajad

Piirkondlikele talitluskeskustele tagatakse töötajad ning tehnilised, füüsilised ja rahalised vahendid, mis on vajalikud talitluskeskuste käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks ja nende ülesannete täitmiseks.

Artikkel 43

Järelevalve ja aruandlus

1. Piirkondlikud talitluskeskused kehtestavad menetluse vähemalt järgmiste aspektide pidevaks seireks:
 - (a) talitluskeskuste tegevuse tulemuslikkus;
 - (b) vastu võetud otsused ja soovitusel ning saavutatud tulemused;
 - (c) iga nende vastutusalasse kuuluva ülesande tulemuslikkus ja tõhusus.
2. Piirkondlikud talitluskeskused esitavad ametile ja süsteemikäitamispiirkonna reguleerivatele asutustele vähemalt korra aastas talitluskeskuste pideval seirel põhinevad andmed.
3. Piirkondlikud talitluskeskused määravad oma kulud kindlaks läbipaistval viisil ning teatavad neist ametile ja süsteemikäitamispiirkonna reguleerivatele asutustele.
4. Piirkondlikud talitluskeskused esitavad oma tegevust käsitleva aastaaruande Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule, ametile, süsteemikäitamispiirkonna reguleerivatele asutustele ning komisjoni otsuse 2012/C 353/02⁴¹ artikli 1 kohaselt moodustatud elektrivaldkonna koordineerimise rühmale.
5. Piirkondlikud talitluskeskused teatavad lõike 1 kohase seire käigus kindlaks tehtud puudustest Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule, süsteemikäitamispiirkonna reguleerivatele asutustele, ametile ning liikmesriikide

⁴¹ Komisjoni 15. novembri 2012. aasta otsus elektrivaldkonna koordineerimise rühma moodustamise kohta (ELT C 353, 17.11.2012, lk 2).

kriisiolukordade ennetamise ja nendega toimetuleku eest vastutavatele pädevatele asutustele.

Artikkel 44

Vastutus

Piirkondlikud talitluskeskused võtavad vajalikud meetmed oma ülesannete täitmisest tuleneva vastutuse katmiseks, eelkõige juhul, kui nad võtavad vastu põhivõrguettevõtjate jaoks siduvaid otsuseid. Vastutuse katmiseks kasutatava meetodi puhul võetakse arvesse piirkondliku talitluskeskuse õiguslikku seisundit ja olemasolevat ärikindlustuse taset.

↓ 714/2009 (kohandatud)

Artikkel 45~~8~~

✕ Kümneaastane võrgu arengukava ✕

1. ~~10. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võtab iga kahe aasta järel vastu ühenduseülese võrgu arengukava ning avaldab selle. Ühenduseülese~~ ✕ Kogu liitu hõlmava ✕ võrgu arengukava, ✕ millele osutatakse artikli 27 lõike 1 punktis b, ✕ sisaldab integreeritud võrgu mudelit, võimalikke stsenaariume, ~~Euroopa tootmise piisavuse prognoosi~~ ning süsteemi paindlikkuse hinnangut.
✕ Ühenduseülese ✕ Kogu liitu hõlmava ✕ võrgu arengukavas eelkõige

↓ 347/2013

- (a) tuginetakse liikmesriikide investeerimiskavadele, võttes arvesse artikli 12 lõikes 1 osutatud piirkondlikke investeerimiskavasid ning asjakohasel juhul võrgu planeerimise liidu tasandi aspekte, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~17. aprilli 2013. aasta~~ määruses (EL) nr 347/2013⁴² ~~üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta~~; sellele tehakse kulude-tulude analüüs, kasutades nimetatud määruse artikli 11 kohaselt koostatud metoodikat;

↓ 714/2009 (kohandatud)

- (b) tuginetakse piiriüleste ühenduste osas eelkõige ka erinevate võrgu kasutajate mõistlikele vajadustele ning sellesse integreeritakse ~~direktiivi 2009/72/EÜ of [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ]~~ artiklites ~~8, 13 ja 22~~ 44 ja 51 osutatud investorite pikaajalised kohustused ning
- (c) määratakse kindlaks investeerimislüngad, eelkõige seoses piiriülese võimsusega.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrus (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta (ELT L 115, 25.4.2013, lk 39).

Seoses ~~teise lõigu~~ punktiga c võib ☒ kogu liitu hõlmava ☒ ~~ühendusele~~ võrgu arengukavale lisada ülevaate võrgu piiriülese suutlikkuse suurendamise tõketest, mis tulenevad erinevatest heakskiitmisega seotud menetlustest või tavadest.

~~442.~~ Amet esitab riiklike kümneaastaste võrgu arengukavade kohta arvamuse, et hinnata nende kokkusobivust mittesiduva ~~ühendusele~~ ☒ kogu liitu hõlmava ☒ kümneaastase võrgu arengukavaga. Kui amet tuvastab ebakõlasid riikliku kümneaastase võrgu arengukava ning mittesiduva ~~ühendusele~~ ☒ kogu liitu hõlmava ☒ kümneaastase võrgu arengukava vahel, soovib ta vastavalt vajadusele muuta riiklikku võrgu arengukava või mittesiduvat ~~ühendusele~~ ☒ kogu liitu hõlmavat ☒ kümneaastast võrgu arengukava. Kui riiklik võrgu arengukava töötatakse välja vastavalt ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ of [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artiklile ~~5122~~, soovib amet pädeval riiklikul reguleerival asutusel muuta riiklikku kümneaastast võrgu arengukava vastavalt kõnealuse direktiivi artikli ~~5122~~ lõikele 7 ja teavitada sellest komisjoni.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~4613~~

Põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamismehhanism

1. Põhivõrguettevõtjatele hüvitatakse kulud, mis tekivad piiriüleste ~~võimsusvoogude~~ ~~elektrivoogude~~ ülekandmisel nendele kuuluvate võrkude kaudu.
2. Lõikes 1 nimetatud hüvitust maksavad need siseriiklike ülekandesüsteemide ~~käitajad~~ ~~põhivõrkude ettevõtjad~~, kelle võrkudest piiriülesed ~~võimsusvoode~~ ~~elektrivood~~ pärinevad ja need võrguettevõtjad, kelle võrkudes kõnealused ~~võimsusvoode~~ ~~elektrivood~~ lõpevad.
3. Kompenseerivad maksed tehakse korrapäraselt teatava möödunud ajavahemiku eest. Kompenseerivaid makseid korrigeeritakse vajaduse korral tagantjärele vastavalt tegelikele kuludele.

Esimene kompenseerivate maksete tähtaeg määratakse kindlaks artiklis ~~5718~~ nimetatud suunistes.

4. Komisjon ~~otsustab~~ ⇒ võtab kooskõlas artikliga 63 vastu delegeeritud õigusaktid, mis käsitlevad väljamakstavate kompenseerivate maksete ~~suuruse~~ ~~ülesuurust~~. ~~Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, tuleb vastu võtta vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~
5. Ülekantavate piiriüleste ~~võimsusvoogude~~ ~~elektrivoogude~~ suurus ning siseriiklikest ülekandesüsteemidest ~~põhivõrkudest~~ pärinevate ja/või kõnealustes võrkudes lõppevate piiriüleste ~~võimsusvoogude~~ ~~elektrivoogude~~ suurus määratakse kindlaks teatava ajavahemiku jooksul tegelikult mõõdetud füüsiliste ~~võimsusvoogude~~ ~~elektrivoogude~~ põhjal.
6. Piiriüleste ~~võimsusvoogude~~ ~~elektrivoogude~~ ülekandekulud määratakse kindlaks ettemääratud pikaajaliste keskmiste lisakulude põhjal, kusjuures võetakse arvesse kaod, investeeringud uude taristusse ~~infrastruktuuri~~ ning asjakohane osa taristugainfrastruktuuriga seotud olemasolevatest kuludest, niivõrd kui

taristuinfrastruktuuri kasutatakse piiriüleste võimsusvoogudeelektrivoogude edastamiseks, ning eriti võetakse arvesse vajadust tagada varustuskindlus. Kulude kindlaksmääramisel kasutatakse tunnustatud standardile vastavaid kuluarvestuse viise. Kasu, mis võrk saab piiriüleste võimsusvoogudeelektrivoogude ülekandmisest, võetakse arvesse ja vähendatakse saadavat hüvitust.

7. Kui kahe või enama liikmesriigi ülekandevõrgudepõhivõrgud moodustavad täielikult või osaliselt ühe juhtploki osa, loetakse üksnes artiklis 13 nimetatud põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitusmehhanismiga seoses juhtplokki tervikuna ühe asjaomase liikmesriigi ülekandevõrgupõhivõrgu osaks, et juhtplokis kulgevaid võimsusvoogusideelektrivoogusid ei saaks lugeda artikli 2 lõike 2 käesoleva lõike esimese lõigu punkti b alusel piiriülesteks voogudeks, mille puhul tuleb maksta hüvitust käesoleva artikli 13 lõike 1 alusel. Asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused võivad otsustada, millise asjaomase liikmesriigi osaks juhtplokki tervikuna loetakse.

↓ 714/2009
⇒ uus

Artikkel ~~47~~⁴⁵

Teabe esitamine

1. Põhivõrguettevõtjad võtavad kasutusele kooskõlastamis- ja teabevahetussüsteemid, mis tagavad võrkude turvalisuse ülekandevõime piiratud ülekandumise juhtimisel.
2. Põhivõrguettevõtjate ohutus-, talitus- ja planeerimismid avalikustatakse. Avaldatav teave sisaldab üldist kava kogu edastamisvõimsuse ja võrgu läbilaskevõime piiri arvutamiseks võrgu elektriliste ja füüsikaliste näitajate põhjal. Kavad esitatakse heakskiitmiseks reguleerivatele asutustele.
3. Põhivõrguettevõtjad avaldavad iga päev kalkulatsiooni kasutusel oleva edastamisvõimsuse kohta, tuues esile kõik juba reserveeritud edastamisvõimsused. Kõnealust teavet antakse kindlaksmääratud vaheaegadega enne edastamispäeva ning selles esitatakse igal juhul eeloleva nädala ja kuu kalkulatsioon ning olemasoleva võimsuse edastatava osa eeldatav kogus.
4. Põhivõrguettevõtjad avaldavad asjakohased andmed koondprognoosi ja tegeliku nõudlusetarbimise, tootmis- ja võrguvõimsuse kättesaadavuse ja tegeliku kasutamise, võrgu ja võrkudevaheliste ühenduste kättesaadavuse ja kasutamise ning tasakaalustus- ja reservvõimsuse kohta. Väikeste tootmis- ja võrguvõimsuste kättesaadavuse ja tegeliku kasutuse puhul võib kasutada koondprognoosi.
5. Asjaomased turuosalisid esitavad põhivõrguettevõtjatele asjakohased andmed.
6. Elektritootjad, kes omavad või käitavad tootmisvõimsusi, millest ühe tootmisvõimsuse installeeritud võimsus on vähemalt 250 MW, ⇒ või kelle portfelli kuuluv tootmisvõimsus on vähemalt 400 MW, ⇐ hoiavad riiklikule reguleerivale asutusele, liikmesriigi konkurentsiasutusele ja komisjonile viie aasta jooksul kättesaadavana kõik elektrijaamaga seotud tunniandmed, mis on vajalikud selleks, et kontrollida kõiki operatiivseid edastusotsuseid ning energiabörsidel, võrkudevaheliste ühenduste enampakkumisteleksjonitel, reservturgudel ja börsivälistel enampakkumisteleksjonitel tehtud pakkumisi. Elektrijaama iga tunni

kaupa säilitatav teave sisaldab vähemalt andmeid olemasoleva tootmisvõimsuse ja varutud reservvõimsuse kohta, sealhulgas teavet varutud reservvõimsuse jaotamise kohta elektrijaama tasandil, pakkumise tegemise ja tootmise ajal.

↓ uus

7. Põhivõrguettevõtjad vahetavad korrapäraselt piisavalt täpsete elektrivõrke ja koormusvooge käsitlevate andmete pakette, et võimaldada igal põhivõrguettevõtjal arvutada koormusvoogusid oma piirkonnas. Samad andmepaketid tehakse kättesaadavaks ka reguleerivatele asutustele ja taotluse korral komisjonile. Reguleerivad asutused ja komisjon käsitlevad kõnealust andmepaketti konfidentsiaalsena ning tagavad selle konfidentsiaalse käsitlemise ka kõigi konsultantide puhul, kes teevad nende taotlusest lähtudes analüütilist tööd nimetatud andmete põhjal.

↓ 714/2009

Artikkel 483

Põhivõrguettevõtjate sertifitseerimine

1. Komisjon vaatab läbi iga teatise põhivõrguettevõtja sertifitseerimisotsuse kohta kohe pärast selle kättesaamist vastavalt ~~[[ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ]]~~ ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ artikli ~~5240~~ lõikele 6. Kahe kuu jooksul sellise teatise saamise päevast esitab komisjon oma arvamuse asjaomasele riiklikule reguleerivale asutusele seoses selle vastavusega ~~[[ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ]]~~ ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ artikli ~~5240~~ lõikele 2 või artiklile ~~5344~~ ning artiklile ~~439~~.

Komisjon võib esimeses lõigus viidatud arvamuse koostamisel taotleda ameti arvamust riikliku reguleeriva asutuse otsuse kohta. Sellisel juhul pikendatakse esimeses lõigus nimetatud kahekuulist ajavahemikku veel kahe kuu võrra.

Kui komisjon ei ~~ole~~ esimeses ja teises lõigus nimetatud tähtaja jooksul arvamust esitanud, siis loetakse, et komisjon ei esita reguleeriva asutuse otsuse kohta vastuväiteid.

2. Komisjoni arvamuse saamisel võtab riiklik reguleeriv asutus kahe kuu jooksul vastu oma lõpliku otsuse põhivõrguettevõtja sertifitseerimise kohta, arvestades võimalikult suurel määral komisjoni arvamust. Reguleeriva asutuse otsus ja komisjoni arvamus avaldatakse koos.
3. Kogu menetluse jooksul võivad reguleerivad asutused või komisjon põhivõrguettevõtjatelt või tootmis- või tarneülesannet täitvatelt ettevõtjatelt taotleda mis tahes teavet, mis on vajalik nende käesolevas artiklis sätestatud ülesannete täitmiseks.
4. Reguleeriv asutus ja komisjon tagavad tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

~~5. Komisjon võib võtta vastu suunised, milles sätestatakse käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 rakendusmenetluse üksikasjad. Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse~~

vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

65. Kui komisjon on saanud teatise põhivõrguettevõtja sertifitseerimise kohta vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ artikli 439 lõikele ~~910~~, teeb ta sertifitseerimise kohta otsuse. Reguleeriv asutus täidab komisjoni otsust.

↓ uus

VI peatükk

Jaotusvõrgu käitamine

Artikkel 49

Euroopa jaotusvõrguettevõtjate üksus

Jaotusvõrguettevõtjad, kes ei kuulu vertikaalselt integreeritud ettevõtja alla või kes on eraldatud vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artikli 35 sätetele, teevad liidu tasandil koostööd Euroopa jaotusvõrguettevõtjate üksuse (ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse) vahendusel, et edendada elektrienergia siseturu väljakujundamist ja toimimist ning jaotusvõrkude ja ülekandesüsteemide optimaalset haldamist ning koordineeritud käitamist. Jaotusvõrguettevõtjad, kes soovivad ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuses osaleda, saavad üksuse registreeritud liikmeteks.

Artikkel 50

ELi elektri jaotusvõrguettevõtjate üksuse loomine

1. Hiljemalt [OP: *twelve months after entry into force*] esitavad jaotusvõrguettevõtjad, kellele amet pakub haldusalast tuge, komisjonile ja ametile asutatava ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandid, sealhulgas Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja muude sidusrühmadega konsulteerimise korra kavandi.
2. Kahe kuu jooksul alates kõnealuste dokumentide kättesaamisest esitab amet pärast ametlikku konsulteerimist kõiki sidusrühmi, eelkõige jaotusvõrgu kasutajaid esindavate organisatsioonidega komisjonile arvamuse põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandite kohta.
3. Komisjon esitab arvamuse põhikirja, liikmete loetelu ja töökorra kavandite kohta, võttes arvesse lõikes 2 sätestatud ameti arvamust, kolme kuu jooksul pärast ametilt arvamuse saamist.
4. Jaotusvõrguettevõtjad loovad kolme kuu jooksul pärast komisjonilt heakskiitva arvamuse saamise kuupäeva ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, võtavad vastu selle põhikirja ja töökorra ning avaldavad need.

5. Lõikes 1 osutatud dokumendid esitatakse komisjonile ja ametile nende muutmise korral või kui komisjon või amet esitab selleks põhjendatud taotluse. Amet ja komisjon esitavad arvamuse vastavalt lõigetes 2–4 sätestatud menetlusele.
6. ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse tegevusega seotud kulud kannavad jaotusvõrguettevõtjad, kes on üksuse registreeritud liikmed, ning neid võetakse arvesse tariifide arvutamisel. Reguleerivad asutused kinnitavad kõnealused kulud üksnes siis, kui need on mõistlikud ja proportsionaalsed.

Artikkel 51

ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ülesanded

1. ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ülesanded on järgmised:
 - (a) ülekande- ja jaotusvõrkude koordineeritud käitamine ja kavandamine;
 - (b) taastuvate energiaallikate, hajatootmise ja muude jaotusvõrguga lõimitud ressursside, näiteks energia salvestamise ühendamine;
 - (c) tarbimiskaja väljatöötamine;
 - (d) jaotusvõrkude digiteerimine, sealhulgas nutivõrkude ja -arvestite kasutuselevõtmine;
 - (e) andmehaldus, küberjulgeolek ja andmekaitse;
 - (f) artikli 55 kohases võrgueeskirjade väljatöötamises osalemine.
2. Lisaks täidab ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus järgmisi ülesandeid:
 - (a) koostöö tegemine Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga selliste käesoleva määruse kohaselt vastu võetud võrgueeskirjade ja suuniste rakendamise järelevalve puhul, mis on seotud jaotusvõrkude käitamisega ja kavandamisega ning ülekande- ja jaotusvõrkude koordineeritud käitamisega;
 - (b) koostöö tegemine Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga ning parimate tavade vastuvõtmine seoses ülekandesüsteemide ja jaotusvõrkude koordineeritud käitamisega ja kavandamisega, sealhulgas sellistes küsimustes nagu ettevõtjate vaheline andmevahetus ning hajaenergia ressursside koordineerimine;
 - (c) parimate tavade kindlakstegemine lõikes 1 nimetatud valdkondades ning jaotusvõrgu energiatõhususe edendamine;
 - (d) iga-aastase tööprogrammi ja aastaaruande vastuvõtmine;
 - (e) tegutsemine täielikus kooskõlas konkurentsieskirjadega.

Artikkel 52

Konsulteerimine seoses võrgueeskirjade väljatöötamisega

1. ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus korraldab artikli 55 kohaste võimalike võrgueeskirjade koostamise käigus aegsasti ning avatud ja läbipaistval viisil ulatusliku konsultatsioonimenetluse, kaasates artiklis 50 viidatud töökorra kohaselt kõik asjaomased sidusrühmad ning eelkõige kõiki sidusrühmi esindavad organisatsioonid. Konsulteerimisse on kaasatud riiklikud reguleerivad asutused ja

muud siseriiklikud asutused, tarne- ja tootmisettevõtjad, süsteemi kasutajad, sealhulgas tarbijad, jaotusvõrguettevõtjad, sealhulgas asjaomased tööstusharu liidud, tehnilised asutused ja sidusrühmade platvormid. Selle eesmärk on määrata kindlaks kõikide asjaomaste otsustamisprotsessis osalejate seisukohad ja ettepanekud.

2. Kõik lõikes 1 osutatud konsulteerimistega seotud dokumendid ja kohtumiste protokollid avalikustatakse.
3. ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus võtab arvesse konsulteerimise käigus esitatud seisukohti. Enne artiklis 55 osutatud võrgueeskirju käsitlevate ettepanekute vastuvõtmist teeb ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus teatavaks, milliseid märkusi konsulteerimise käigus esitati ning mil viisil neid märkusi on arvesse võetud. Kui märkusi ei ole arvesse võetud, põhjendab ta seda.

Artikkel 53

Koostöö jaotusvõrguettevõtjate ja põhivõrguettevõtjate vahel

1. Jaotusvõrguettevõtjad teevad põhivõrguettevõtjatega koostööd võrkude kavandamise ja käitamise valdkonnas. Eelkõige vahetavad põhivõrguettevõtjad ja jaotusvõrguettevõtjad vajalikku teavet ja andmeid seoses tootmisvõimsuste tulemuslikkuse ja tarbimiskaja, võrkude igapäevase käitamise ning võrguinvesteeringute pikaajalise planeerimisega, et tagada võrkude kulutõhus, turvaline ja töökindel väljatöötamine ja käitamine.
2. Põhivõrguettevõtjad ja jaotusvõrguettevõtjad teevad koostööd, et saavutada koordineeritud juurdepääs sellistele ressurssidele nagu hajatootmine, energia salvestamine või tarbimiskaja, mis võivad aidata kaasa nii jaotusvõrgu kui ka ülekandesüsteemi konkreetsete vajaduste rahuldamisele.

VII peatükk

Võrgueeskirjad ja suunised

Artikkel 54

Võrgueeskirjade ja suuniste vastuvõtmine

1. Komisjon võib artikli 55 ja artikli 57 kohase volituse alusel vastu võtta delegeeritud õigusakte. Sellised delegeeritud õigusaktid võidakse vastu võtta võrgueeskirjadena, mis põhinevad Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku väljatöötatud teksti käsitlevatel ettepanekutel või, kui artikli 55 lõike 2 kohaselt on tehtud asjaomane otsus, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ja ameti poolt artikli 55 kohase menetluse alusel väljatöötatud ettepanekutel, või artikli 57 kohasel menetlusel põhinevate suunistena.
2. Võrgueeskirjade ja suunistega seoses
 - (a) on tagatud käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks vajalik minimaalne ühtlustamistase;
 - (b) on vajaduse korral arvesse võetud piirkondlikku eripära;

- (c) ei minda kõnealuse eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale ning
- (d) ei piirata liikmesriikide õigust kehtestada siseriiklikke võrgueeskirju, mis ei mõjuta piiriülest kaubandust.

↓ 714/2009 (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 556

Võrgueeskirjade kehtestamine

61. ⇒ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 63 vastu delegeeritud õigusakte seoses selliste võrgueeskirjade kehtestamisega, mis ⇐ ~~Lõigetes 1 ja 2 nimetatud võrgueeskirjad, millega seoses võetakse vajaduse korral arvesse piirkondlikku eripära, hõlmavad järgmisi valdkondi:~~

- (a) võrgu turvalisust ja ~~töökindlust~~~~usaldusväärsust~~ käsitlevad eeskirjad, sealhulgas ülekande tehnilise reservvõimsuse eeskirjad võrgu eksploatatsiooni turvalisuse eesmärgil;
- (b) võrguühenduste eeskirjad;
- (c) juurdepääsueeskirjad kolmandatele isikutele;
- (d) andmevahetus- ja arvelduseeskirjad;
- (e) koostalitlusvõime eeskirjad;
- (f) tegevuskord hädaolukordades;
- (g) võimsuse jaotamise ja ~~ülekandevõime~~~~ülekoormuse~~ juhtimise eeskirjad ⇒ , sealhulgas tootmise piiramine ning tootmise ja tarbimise ümberjaotamine ⇐;
- (h) kauplemiseeskirjad, mis on seotud võrgule juurdepääsu teenuste osutamise tehniliste ja operatiivaspektidega ning võrgu tasakaalustamisega;
- (i) läbipaistvuseeskirjad;
- (j) tasakaalustuseeskirjad, sealhulgas võrguga seotud reservvõimsust käsitlevad eeskirjad;
- (k) ühtlustatud ~~ülekandetarifi~~ ⇒ ülekande- ja jaotustariifi ⇐ struktuure ⇒ ning liitumistasusid ⇐ käsitlevad eeskirjad, sealhulgas asukohasignaalide ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamisega seotud eeskirjad; ning
- (l) elektrivõrkude energiatõhusus;.

↓ uus

- (m) sagedusega mitteseotud tugiteenuste (sealhulgas statsionaarse seisundi pingetuhtimine, inert, kiire reaktiivvoolusisestus, isekäivitusvõime) mittediskrimineeriva ja läbipaistva osutamise eeskirjad;
- (n) tarbimiskaja, sealhulgas agregeerimise, energia salvestamise ja tarbimise piiramise eeskirjad;

- (o) küberjulgeoleku alased eeskirjad ning
(p) piirkondlikke talitluskeskusi käsitlevad eeskirjad.
-

↓ 714/2009

⇒ uus

~~4.2.~~ Pärast ameti, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja teiste asjaomaste sidusrühmadega konsulteerimist kehtestab komisjon ⇒ iga kolme aasta tagant ⇐ aasta prioriteetide nimekirja, milles määratakse kindlaks artikli 8 lõikes 16 nimetatud valdkonnad, mis kaasatakse võrgueeskirjade väljatöötamisse. ⇒ Kui võrgueeskirja reguleerimisese on otseselt seotud jaotusvõrgu käitamisega ja ei ole niivõrd seotud ülekandesüsteemiga, võib komisjon kohustada Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku asemel ELi jaotusvõrguettevõtjate üksust kutsuma kokku redaktsioonikomitee ning esitama ametile võrgueeskirja ettepaneku ⇐

~~2.3.~~ Komisjon palub ametil esitada komisjonile mõistliku ajavahemiku jooksul, mis ei ületa kuut kuud, mittesiduvad raamsuunised (raamsuunised), milles sätestatakse selged ja objektiivsed põhimõtted ~~artikli 8 lõike 7 kohaselt~~, et töötada välja iga võrgueeskiri, mis on seotud prioriteetide nimekirjas kindlaksmääratud valdkondadega. ⇒ Komisjoni palve võib hõlmata tingimusi seoses raamsuunises käsitletavate valdkondadega. ⇐ Iga raamsuunis soodustab ⇒ turgude lõimimist, ⇐ mittediskrimineerimist, tõhusat konkurentsi ja turu tõhusat toimimist. Komisjon võib seda ajavahemikku ameti põhjendatud taotluse alusel pikendada.

~~3.4.~~ Amet konsulteerib ametlikult Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ⇒ , ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse ⇐ ja teiste asjaomaste sidusrühmadega raamsuuniste osas vähemalt kahe kuu jooksul avatud ja läbipaistval viisil.

↓ uus

5. Amet esitab komisjonile mittesiduvad raamsuunised, kui esitatakse asjaomane taotlus kooskõlas artikliga 3. Amet vaatab mittesiduvad raamsuunised läbi ja esitab need komisjonile uuesti, kui esitatakse asjaomane taotlus kooskõlas artikliga 6.
-

↓ 714/2009

⇒ uus

~~4.6.~~ Kui komisjon leiab, et raamsuunised ei soodusta ⇒ turgude lõimimist, ⇐ mittediskrimineerimist, tõhusat konkurentsi ega turu tõhusat toimimist, võib ta paluda, et amet vaataks kõnealused raamsuunised mõistliku ajavahemiku jooksul läbi ja esitaks komisjonile uuesti.

~~5.7.~~ Kui amet ei esita või ei esita uuesti raamsuuniseid komisjoni poolt lõigetes ~~32~~ või ~~64~~ määratud aja jooksul, viimistleb kõnealused raamsuunised komisjon.

~~6.8.~~ Komisjon palub Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikul ⇒ või, kui lõike 2 kohaselt on tehtud asjaomane otsus, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksusel ⇐ esitada ametile ~~võrgueeskiri~~ ⇒ ettepanek võrgueeskirja kohta ⇐, milles järgitakse asjaomast raamsuunist, mõistliku ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 12 kuud.

~~7. Kolme kuu jooksul pärast võrgueeskirja kättesaamise päeva esitab amet Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikule võrgueeskirja kohta põhjendatud arvamuse; kõnealuse ajavahemiku jooksul võib amet konsulteerida ametlikult asjaomaste sidusrühmadega.~~

~~8. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võib võrgueeskirja ameti arvamusest tulenevalt muuta ning esitada uuesti ametile.~~

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~4.9.~~ ⇒ Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik või ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, kui lõike 2 kohases prioriteetide nimekirjas on nii kindlaks määratud, kutsub kokku redaktsioonikomitee, kes osutab võrgustikule või üksusele abi võrgueeskirjade väljatöötamise käigus. Redaktsioonikomitee koosneb Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku, ameti, ELi jaotusvõrguettevõtjate üksuse, määratud elektriturukorraldajate (kui see on asjakohane) ning piiratud arvu peamiste mõjutatud sidusrühmade esindajatest. ⇒ Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ⇒ või ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, kui lõike 2 kohases prioriteetide nimekirjas on nii kindlaks määratud, ⇒ viimistleb ~~võrgueeskirjad~~ ⇒ võrgueeskirju käsitlevad ettepanekud ⇒ ~~käesoleva artikli~~ lõikes ~~16~~ nimetatud valdkondades pärast komisjonilt taotluse saamist vastavalt ~~artikli 6~~ lõikele ~~86~~.

~~9.10. Pärast seda, kui a~~ ~~Amet on veendunud~~ ⇒ vaatab võrgueeskirja läbi ja tagab ⇒, et võrgueeskiri järgib asjaomaseid raamsuuniseid ⇒ ning aitab kaasa turgude lõimimisele, diskrimineerimise ärahoidmisele, tulemuslikule konkurentsile ja turu tõhusale toimimisele ⇒, ta esitab ~~amet~~ ⇒ läbivaadatud ⇒ võrgueeskirja komisjonile ning võib soovitada selle ~~vastuvõtmist mõistliku ajavahemiku jooksul~~ ⇒ kuue kuu jooksul alates ettepaneku kättesaamise päevast ⇒. ~~Kui komisjon eeskirja vastu ei võta, põhjendab ta oma otsust.~~ ⇒ Komisjonile esitatava ettepaneku puhul võtab amet arvesse kõiki seisukohti, mis asjaomased osalised esitasid ettepaneku koostamisel, mida korraldas Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik või ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, ning konsulteerib ametlikult asjaomaste osalistega seoses komisjonile esitatava versiooniga. ⇒

~~10.11.~~ Kui Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ⇒ või ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus ⇒ ei ole töötanud välja võrgueeskirja komisjoni poolt lõikes ~~86~~ määratud ajavahemiku jooksul, võib komisjon paluda ametil koostada võrgueeskirja kavand asjaomase raamsuunise alusel. Võrgueeskirja kavandi koostamise käigus käesoleva lõike kohaselt võib amet alata täiendava konsulteerimise. Amet esitab käesoleva lõike kohaselt koostatud võrgueeskirja kavandi komisjonile ning võib soovitada selle vastuvõtmist.

~~11.12.~~ Komisjon võib omal algatusel, kui Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik ⇒ või ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus ⇒ ei ole käesoleva artikli lõike ~~1140~~ kohaselt töötanud välja võrgueeskirja või amet ei ole käesoleva artikli lõike ~~1140~~ kohaselt töötanud välja võrgueeskirja kavandit, või käesoleva artikli lõike ~~109~~ kohaselt esitatud ameti soovitusel võtta vastu ühe või mitu võrgueeskirja ~~lõikes 1 artikli 8 lõikes 6~~ loetletud valdkondades.

~~13.~~ Kui komisjon teeb omal algatusel ettepaneku võrgueeskirja vastuvõtmiseks, konsulteerib komisjon võrgueeskirja kavandi osas ameti, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja teiste asjaomaste sidusrühmadega vähemalt kahe kuu jooksul. ~~Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~

~~12.14.~~ Käesoleva artikli kohaldamine ei piira komisjoni õigust võtta vastu artiklis ~~5718~~ sätestatud suunised ja neid muuta. ⇒ Selle kohaldamine ei piira Euroopa elektri

põhivõrguettevõtjate võrgustiku võimalusi töötada välja mittesiduvaid suuniseid, mis käsitlevad lõikes 1 sätestatud valdkondi, kui need ei ole seotud valdkonnaga, mis on hõlmatud komisjoni poolt võrgustikule esitatud palvega. Kõnealused suunised esitatakse arvamuse saamiseks ametile. Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik võtab seda arvamust nõuetekohaselt arvesse. ⇐

Artikkel 567

Võrgueeskirjade muutmine

↓ uus

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 63 vastu delegeeritud õigusakte seoses võrgueeskirjade muutmisega vastavalt artiklis 55 sätestatud menetlusele. Muudatusettepanekuid võib teha ka amet vastavalt käesoleva artikli lõigetes 2–4 sätestatud menetlusele.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~4.2.~~ Artikli ~~556~~ kohaselt vastu võetud võrgueeskirjade muutmiseks võivad ametile muudatusettepanekute kavandeid esitada isikud, kes on tõenäoliselt kõnealusest võrgueeskirjast huvitatud, sealhulgas Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik, ⇒ ELi jaotusvõrguettevõtjate üksus, ⇐ põhivõrguettevõtjad, võrgu kasutajad ja tarbijad. Amet võib muudatusettepanekute kavandeid esitada ka omal algatusel.

~~23. Amet konsulteerib kõikide sidusrühmadega vastavalt määruse (EÜ) nr 713/2009 artiklile 10. Nimetatud menetlust järgides võib a~~ Amet võib esitada komisjonile põhjendatud muudatusettepanekuid, selgitades kuidas kõik ettepanekud on kooskõlas artikli ~~655~~ lõikes 2 sätestatud võrgueeskirjade eesmärkidega. ⇒ Kui ameti hinnangul on muudatusettepanek vastuvõetav ja kui tegu on ameti enda muudatustega, siis ⇐ ☒ konsulteerib ta kõikide sidusrühmadega vastavalt [ettepanekuga COM(2016) 863/2 uuesti sõnastatud määruse (EÜ) nr 713/2009] artiklile 15. ☒

~~3.4. Komisjon võib~~ Komisjonil on õigus ameti ettepanekuid arvestades võtta vastu artikli ~~556~~ kohaselt vastuvõetud võrgueeskirja muudatusi. Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu ⇐ ⇒ delegeeritud õigusaktidena ⇐ vastavalt artiklile 63. artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

~~4.5.~~ Kavandatud muudatuse kaalumine artiklis 63 ~~23 lõikes 2~~ ette nähtud korras piirdub üksnes kavandatud muudatusega seotud aspektide kaalumisega. Kõnealused muudatusettepanekud ei piira muude komisjoni poolt kavandatavate muudatuste tegemist.

↓ uus

1. Komisjon võib vastu võtta allpool loetletud valdkondi käsitlevaid siduvaid suuniseid.
2. Samuti võib komisjon suunisena vastu võtta delegeeritud õigusakti nendes valdkondades, kus sellise õigusakti väljatöötamine võiks põhineda ka artikli 55 lõike 1 kohasel võrgueeskirjade menetlusel.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~1.3. Vajaduse korral täpsustatakse vastavalt artiklites 13 ja 14 sätestatud põhimõtetele~~
 ⇒ Vastu võidakse võtta ⇐ põhivõrguettevõtjate vahelist hüvitamiskorda käsitlevad suunised ~~käsitlevates suunistes~~. ☒ Vastavalt artiklites ~~46~~⁴³ ja ~~16~~¹⁴ sätestatud põhimõtetele täpsustatakse kõnealustes suunistes ☒ järgmisi asjaolusid:

- (a) menetluse üksikasjad, millega määratakse kindlaks põhivõrguettevõtjad, kes peavad artikli ~~46~~⁴³ lõikega 2 ettenähtud korras maksma hüvitist piiriüleste ~~võimsusvoogude~~^{elektrivoogude} eest, kaasa arvatud jaotuse eest nende siseriiklike ülekandesüsteemide ~~käitajate~~^{põhivõrkude ettevõtjate}, millest piiriülesed vood pärinevad, ja nende põhivõrguettevõtjate vahel, milles kõnesolevad vood lõpevad;
- (b) artikli ~~46~~⁴³ lõike 3 teises lõigus ettenähtud korras rakendatava maksemenetluse üksikasjad, kaasa arvatud esimese ajavahemiku kindlaksmääramine, mille eest tuleb hüvitist maksta;
- (c) üksikasjad seoses meetoditega, mille abil tehakse nii koguse kui ~~võimsusvoode~~^{elektrivoo} tüübi järgi kindlaks ülekantavad piiriülesed ~~võimsusvoode~~^{elektrivood}, mille eest tuleb maksta hüvitust artikli ~~46~~⁴³ alusel, ning nende ~~võimsusvoogude~~^{elektrivoogude} suurus, mis on pärit üksikute liikmesriikide ~~ülekandesüsteemidest~~^{põhivõrkudest} ja/või lõpevad üksikute liikmesriikide ~~ülekandesüsteemides~~^{põhivõrkudes}, artikli ~~46~~⁴³ lõikega 5 ettenähtud korras;
- (d) üksikasjad seoses meetoditega, mille abil määratakse piiriüleste ~~võimsusvoogude~~^{elektrivoogude} ülekandmisest tulenevad kulud ja tulud artikli ~~46~~⁴³ lõikega 6 ettenähtud korras;
- (e) üksikasjad seoses sellega, kuidas põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitusmehhanismi raames käsitleda ~~võimsusvoogude~~^{elektrivooge}, mis pärinevad riikidest või lõpevad riikides, mis asuvad väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda, ning
- (f) alalisvooluvõrkude kaudu ühendatud siseriiklike ~~süsteemide~~^{võrkude} osalemine artikliga ~~46~~⁴³ ettenähtud korras.

~~2.4. Suunistes võib ühtlasi kindlaks määrata asjakohased eeskirjad, mille eesmärk on järk-järgult ühtlustada põhimõtteid, mille kohaselt kehtestatakse~~ ⇒ seoses ⇐ tootjate, ⇒ energia salvestamise ⇐ ja tarbijate (koormus) ~~tasude~~^{tasudega} vastavalt riiklikele ⇒ jaotus- ja ülekandetariifi ⇐ ~~süsteemidele~~^{tariifisüsteemidele} ⇒ ning ühendamist käsitlevale korrale ⇐, kaasa arvatud põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitusmehhanismi kajastumine riiklikes

võrgutasudes ning asjakohaste ja tõhusate asukohasignaali andmine artikliga ~~1614~~ kindlaksmääratud põhimõtete kohaselt.

Suunistega ⇨ võidakse näha ⇨ ~~näha~~ ette ühtlustatud asjakohaste ja tõhusate asukohasignaali andmine ⇨ liidu ⇨ ~~ühenduse~~ tasandil.

Kõnesolev ühtlustamine ei takista liikmesriike kohaldamast mehhanisme, mis tagavad, et tarbijate (koormus) makstavad võrgutasud on kogu liikmesriigi territooriumil võrreldavad.

~~3.5.~~ Vajaduse korral ⇨ võidakse ⇨ ~~täpsustatakse~~ suunistes, millega tagatakse käesoleva määruse eesmärgi saavutamiseks vajalik minimaalne ühtlustamistase, ⇨ täpsustada ⇨ ka järgmised asjaolud:

~~(g) üksikasjad teabe esitamise kohta vastavalt artiklis 15 sätestatud põhimõtetele;~~

~~a)~~ elektrienergiaga kauplemise eeskirjade üksikasjad;

~~b)~~ investeerimisstiimulite üksikasjad võrkudevahelise ühenduse võimsuse jaoks, sealhulgas asukohasignaale käsitlevate eeskirjade üksikasjad;

~~(h) artikli 8 lõikes 6 loetletud valdkondi käsitlevad üksikasjad;~~

~~Komisjon konsulteerib sel eesmärgil ameti ja Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustikuga.~~

~~4. Siseriiklike võrkude vaheliste ühenduste olemasoleva ülekandevõimsuse juhtimise ja jaotamise suunised on sätestatud I lisas.~~

↓ 347/2013 (kohandatud)

~~4a-6.~~ Komisjon võib võtta vastu suunised põhivõrguettevõtjate tegevuse kooskõlastamise rakendamise kohta liidu tasandil. Suunised peavad olema kooskõlas käesoleva määruse artiklis ~~556~~ osutatud võrgueeskirjadega ja rajanema neil ning käesoleva määruse artikli 27 lõike 1 punktis ~~g~~ ~~lõike 3 punktis a~~ osutatud vastuvõetud spetsifikatsioonidel ja ~~ameti arvamusel~~. Nimetatud suuniste vastuvõtmisel võtab komisjon arvesse erinevaid piirkondlikke ja riiklikke talitlusnõudeid.

Nimetatud suunised võetakse vastu kooskõlas artikli ~~2362~~ lõikes ~~32~~ osutatud kontrollimenetlusega.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇨ uus

~~75. Komisjon võib võtta vastu suunised käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 loetletud küsimuste kohta. Komisjon võib muuta käesoleva artikli lõikes 4 osutatud suuniseid artiklites 15 ja 16 ettenähtud põhimõtete kohaselt eelkõige selleks, et lisada üksikasjalikud suunised, mis hõlmavad kõiki praktikas kasutatavaid võimsuse jaotamise metodoloogiad, ning tagada ülekormuse juhtimise mehhanismide areng vastavalt siseturu eesmärkidele. Vajaduse korral näha kõnesolevate muudatuste raames ette võrgu kasutamise ja toimimise ühised minimaalsed ohutuseeskirjad ja talitlusnormid, nagu on nimetatud artikli 15 lõikes 2. Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~

Kui komisjon ~~võtab~~ suunised vastu ~~võtab~~ või ~~neid~~ muudab ~~neid~~, ⇒ konsulteerib ta ameti, Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustiku ja muude sidusrühmadega, kui see on asjakohane. ⇐

~~a) tagab ta, et suunised loovad käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks vajaliku minimaalse ühtlustamistaseme ega lähe nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale; ja~~

~~b) osutab ta meetmetele, mis ta on võtnud seoses vastavusega kõnesolevate suuniste eeskirjadele kolmandates riikides, mis moodustavad osa ühenduse elektrisüsteemist.~~

~~Komisjon tagab käesoleva artikli kohaseid suuniseid esmakordselt vastu võttes, et üks meetme eelnõu hõlmab vähemalt lõike 1 punktides a ja d ning lõikes 2 nimetatud küsimused.~~

Artikkel ~~58~~²⁴

Liikmesriikide õigus sätestada üksikasjalikumad meetmed

Käesolev määrus ei piira liikmesriikide õigusi säilitada või võtta meetmeid, mis sisaldavad üksikasjalikumaid tingimusi kui need, mis on sätestatud käesolevas määruses ~~või~~, artiklis ~~57~~⁴⁸ nimetatud suunistes ⇒ või artiklis 55 osutatud võrgueeskirjades, kui kõnealused meetmed ei ohusta liidu õigusaktide tulemuslikkust ⇐.

VIII peatükk

✠ Lõppsätted ✠

Artikkel ~~59~~⁴⁷

Uued võrkudevahelised ühendused

1. Alalisvooluvõrkude vaheliste uute ühenduste osas võib taotluse korral piiratud aja jooksul anda vabastuse ~~vabastada~~ käesoleva määruse artikli 17 lõike ~~24~~⁶ sätete ning [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ artiklite ~~6 ja 9~~⁴³ ning artikli ~~59~~⁶³ lõike ~~63~~⁷ ~~lõigete 6 ja 10~~ ja artikli 60 lõike 1 sätete kohaldamisest järgmistel tingimustel:
 - (a) investering peab soodustama konkurentsi elektriga varustamise alal;
 - (b) kõnealuse investeringuga seotud risk on nii suur, et ilma vabastuse saamiseta ei oleks võimalik investeerida;
 - (c) võrkudevahelise ühenduse omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes vähemalt oma õigusliku vormi poolest on erinev ~~süsteemihalduritest võrguettevõtjatest~~, kelle ~~süsteemi võrku~~ kõnealune ühendus ehitatakse;
 - (d) tasud nõutakse sisse kõnealuse võrkudevahelise ühenduse kasutajatelt;
 - (e) alates Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~19. detsembri 1996. aasta~~ direktiivi 96/92/EÜ⁴³ ~~(elektri siseturu ühiseeskirjade kohta)~~ artikli 19 kohasest turu osalisest avamisest ei ole üheltki tasukomponendilt sisse nõutud ühtegi osa ühenduse kapitali-

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/92/EÜ elektri siseturu ühiseeskirjade kohta (EÜT L 27, 30.1.1997, lk 20).

ega tegevuskuludest, mis on tehtud võrkudevahelise ühendusega seotud ülekanDESüsteemide~~põhi~~ või jaotusvõrkude kasutamiseks, ning

- (f) vabastus ei tohi kahjustada konkurentsi, elektrienergia siseturu tõrgeteta toimimist ega sellise reguleeritud võrgu tõhusat toimimist, millega võrkudevaheline ühendus on liidetud.
2. Lõiget 1 kohaldatakse erandjuhtudel ka vahelduvvooluvõrkude vaheliste ühenduste suhtes, kui kõnesolevad investeerimiskulud ja -riskid on eriti suured, võrreldes tavapäraste kulude ja riskidega, mis tekivad kahe naaberriigi ülekanDESüsteemide~~põhi~~võrkude ühendamisel vahelduvvooluvõrkude vahelise ühendusega.
3. Lõiget 1 kohaldatakse ka olemasolevate võrkudevaheliste ühenduste võimsuse märkimisväärse suurendamise suhtes.
4. Lõigete 1, 2 ja 3 alusel antud vabastust puudutava otsuse teevad asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused üksikjuhtumipõhiselt. Vabastus võib kehtida uue võrkudevahelise ühenduse või märkimisväärselt suurendatud võimsusega olemasoleva võrkudevahelise ühenduse kogu võimsuse või selle osa suhtes.

Kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil viimane asjaomane reguleeriv asutus vabastustaotluse kätte sai, võib amet esitada kõnealustele reguleerivatele asutustele nõuandva arvamuse, mis võib olla nende otsuse aluseks.

Vabastuse andmist otsustades kaalutakse iga üksikjuhtumi puhul eraldi, kas on vaja kehtestada erandi kestuse ja võrkudevahelisele ühendusele diskrimineerimiseta juurdepääsu tingimusi. Kõnealuste tingimuste üle otsustamisel võetakse eelkõige arvesse ehitatavat lisavõimsust või olemasoleva võimsuse muutmist, projekti prognoositavat tähtaega ja siseriiklikke olusid.

Enne vabastuse andmist lepivad asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused kokku võimsuse juhtimise ja jaotamise eeskirjad ning mehhanismid. Ülekandevõime piiratus~~Ülekoormuse~~ juhtimise eeskirjadesse lisatakse kohustus pakkuda kasutamata võimsust turule ning rajatise kasutajatel võimaldatakse omandatud võimsusega järelturul kaubelda. Lõike 1 punktides a, b ja f osutatud kriteeriumide hindamisel võetakse arvesse võimsuse jaotamise menetluse tulemusi.

Kui kõik asjaomased reguleerivad asutused on jõudnud kuue kuu jooksul kokkuleppele vabastuse andmise otsuse suhtes, teavitavad nad ametit oma otsusest.

Vabastuse andmise otsus, sealhulgas kõik käesoleva lõike teises lõigus osutatud tingimused, peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud ja need avaldatakse.

5. Amet teeb lõikes 4 osutatud otsuse
- (a) kui kõik asjaomased reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele kuue kuu jooksul kuupäevast, mil taotleti vabastust kõnealustest reguleerivatest asutusest viimasele, või
- (b) asjaomaste reguleerivate asutuste ühise taotluse alusel.
- Enne otsuse tegemist konsulteerib amet asjaomaste reguleerivate asutuste ja taotlejatega.
6. Olenemata lõigetest 4 ja 5 võivad liikmesriigid sätestada, et reguleeriv asutus või, vastavalt olukorrale, amet esitab oma arvamuse liikmesriigi asjakohasele asutusele,

kes teeb vabastuse taotluse kohta ametliku otsuse. Arvamus avaldatakse koos otsusega.

7. Reguleerivad asutused esitavad iga vabastustaotluse koopia teavitamise eesmärgil ametile ja komisjonile kohe pärast selle kättesaamist. Asjaomased reguleerivad asutused või amet (teavitavad asutused) teatavad otsusest viivitamata komisjonile, lisades kogu otsusega seotud asjakohase teabe. Komisjonile võib teabe esitada koondkujul, mis võimaldab tal teha põhjendatud otsuse. Eelkõige peab teave sisaldama järgmist:
- (a) üksikasjalikud põhjendused, mille alusel vabastus anti või selle andmisest keelduti, sealhulgas vabastuse vajalikkust õigustav finantsteave;
 - (b) analüüs mõju kohta, mida vabastuse andmine avaldab konkurentsile ja elektrienergia siseturu tõrgeteta toimimisele;
 - (c) põhjendused seoses ajavahemikuga ja kõnealuse võrkudevahelise ühenduse koguvõimsuse osaga, mille osas vabastus antakse, ning
 - (d) asjaomaste reguleerivate asutustega konsulteerimise tulemus.
8. Komisjon võib ⇒ 50 tööpäeva ⇐ kahe kuu jooksul alates lõikes 7 nimetatud teatise saamise päevast otsustada paluda teavitaval asutustel muuta vabastuse andmise otsust või see tühistada. Seda kahe kuu ⇒ 50 tööpäeva ⇐ pikkust ajavahemikku võib pikendada veel täiendavalt ⇒ 50 tööpäeva ⇐ kahe kuu võrra, kui komisjon taotleb lisateavet. ~~Kahakuuline~~Kõnealune lisatähtaeg algab täieliku teabe kättesaamisele järgnevast päevast. Esiolgu ~~kahekuulist~~ tähtaega võib ka pikendada, kui sellega nõustuvad nii komisjon kui ka teavitavad asutused.

Kui palutud teavet ei esitata taotluses ettenähtud tähtaja jooksul, loetakse teatis tagasivõetuks, välja arvatud juhul, kui enne selle tähtaja lõppu on seda aega komisjoni ja teavitavate asutuste nõusolekul pikendatud või kui teavitavad asutused on komisjonile teatanud nõuetekohaselt põhjendatud teadaandes, et nad käsitlevad teatist lõplikuna.

Teavitavad asutused täidavad komisjoni otsust vabastust käsitleva otsuse muutmise või tühistamise kohta ühe kuu jooksul ja teavitavad vastavalt komisjoni.

Komisjon tagab tundliku äriteabe konfidentsiaalsuse.

Komisjoni heakskiit vabastuse andmise otsusele aegub kaks aastat pärast heakskiidu andmist, kui võrkudevahelise ühenduse ehitamist ei ole veel alustatud, ja viis aastat pärast selle vastuvõtmist, kui selleks ajaks ei ole võrkudevahelist ühendust kasutusele võetud, välja arvatud juhul, kui komisjon otsustab ⇒ teavitavate asutuste põhjendatud taotluse alusel ⇐, et mis tahes viivitus on tingitud olulistest takistustest, mille üle isikul, kellele vabastus anti, puudub kontroll.

↓ uus

9. Kui asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused otsustavad lõike 1 kohaselt otsust muuta, siis teatavad nad kõnealusest otsusest viivitamata komisjonile, lisades kogu otsusega seotud asjakohase teabe. Lõikeid 1–8 kohaldatakse kõnealuse teatatud otsuse suhtes, arvestades olemasoleva vabastuse eripärasid.
10. Komisjon võib taotluse korral või omal algatusel alustada menetlust uuesti, kui:

- (a) osaliste õigustatud ootusi ja esialgse vabastusotsustega saavutatud majanduslikku tasakaalu arvesse võttes on olulisel määral muutunud asjaolud, millel otsus põhines;
- (b) asjaomaste ettevõtjate tegevus on vastuolus nende kohustustega või
- (c) otsus tehti poolte esitatud ebatäieliku, ebaõige või eksitava teabe alusel.

↓ 714/2009 (kohandatud)

⇒ uus

~~11.9. Komisjon võib~~ Komisjonil on õigus vastu võtta artikli 63 kohaseid delegeeritud õigusakte seoses suuniste vastuvõtmisega ~~suunised~~ käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmiseks ning kehtestada käesoleva artikli lõigete 4, 7, ~~ja~~ 8, 9 ja 10 kohaldamise korra. ~~Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt artikli 23 lõikes 2 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.~~

~~Artikkel 19~~

~~Reguleerivad asutused~~

~~Reguleerivad asutused tagavad oma toimingutes käesoleva määruse ja artikli 18 alusel vastuvõetud suuniste täitmise. Vajaduse korral teevad reguleerivad asutused käesoleva määruse eesmärkide täitmisel koostööd omavahel, komisjoni ja ametiga vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ IX peatükile.~~

~~Artikkel 60~~

Teabe andmine ja konfidentsiaalsus

1. Liikmesriigid ja reguleerivad asutused annavad nõude korral komisjonile kogu teabe, mis on vajalik ~~⇒~~ käesoleva määruse sätete täitmise tagamiseks ~~⇒ artikli 13 lõike 4 ja artikli 18 kohaldamiseks.~~

~~Reguleerivad asutused annavad eelkõige artikli 13 lõigete 4 ja 6 kohaldamisel korrapäraselt teavet siseriiklike põhivõrguettevõtjate tegelike kulude kohta ning esitavad andmed ja kogu asjakohase teabe seoses põhivõrguettevõtjate võrkudes olevate tegelike elektrivoogude ja võrgukuludega.~~

Komisjon peab määrama mõistliku tähtaja, mille jooksul teave tuleb edastada, võttes arvesse nõutava teabe keerukust ja teabevajaduse kiireloomulisust.

2. Kui asjaomane liikmesriik või reguleeriv asutus ei esita lõikes 1 osutatud teavet ~~käesoleva artikli~~ lõike 1 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul, võib komisjon nõuda kogu ~~⇒~~ käesoleva määruse sätete täitmise tagamiseks ~~⇒ artikli 13 lõike 4 ja artikli 18 kohaldamiseks~~ vajalikku teavet vahetult asjaomaselt ettevõtjalt.

Ettevõtjale teabenõude saatmisega samal ajal edastab komisjon nõude koopia reguleerivatele asutustele selles liikmesriigis, mille territooriumil asub ettevõtja juhatas.

3. Lõikes 1 osutatud teabenõudes märgib komisjon nõude õigusliku aluse, teabe esitamise tähtaja, nõude eesmärgi, samuti artikli ~~6122~~ lõikes 2 ettenähtud karistused ebaõige, ebatäieliku või eksitava teabe esitamise eest. Komisjon määrab mõistliku tähtaja, võttes arvesse nõutava teabe keerukust ning kiireloomulisust.
4. Nõutava teabe esitajateks on ettevõtjate omanikud või omanike esindajad ning juriidiliste isikute puhul neid seaduse või põhikirja alusel esindama volitatud isikud. Nõuetekohaselt volitatud advokaadid võivad esitada teavet oma klientide nimel, klient jääb täielikult vastutavaks selle eest, et ei esitataks ebatäielikku, ebaõiget või eksitavat teavet.
5. Kui ettevõtja ei esita nõutud teavet komisjoni poolt määratud tähtaja jooksul või annab puudulikku teavet, nõuab komisjon teabe esitamist oma otsusega. Otsuses täpsustatakse, mis teavet nõutakse, ja määratakse kindlaks asjakohane tähtaeg, mille jooksul see tuleb esitada. Selles märgitakse artikli ~~6122~~ lõikega 2 ettenähtud karistused. Otsuses teavitatakse ka õigusest anda otsus läbivaatamiseks Euroopa Liidu Ühenduste Kohtule.

Samal ajal saadab komisjon koopia oma otsusest selle liikmesriigi reguleerivatele asutustele, kelle territooriumil on isiku elukoht või ettevõtja asukoht.

6. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud teavet kasutatakse üksnes artikli 13 lõike 4 ja artikli 18 kohaldamisel ⇒ käesoleva määruse sätete täitmise tagamiseks ⇐.

Komisjon ei avalikusta käesoleva määruse alusel esitatud kohaselt omandatud teavet, mille suhtes kohaldatakse ametisaladuse hoidmise kohustust.

Artikkel ~~6122~~

Karistused

1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, kehtestavad liikmesriigid eeskirjad karistuste kohta, mida rakendatakse käesoleva määruse ⇒ , artikli 55 kohaselt vastuvõetud võrgueeskirjade ning artikli 57 kohaselt vastuvõetud suuniste ⇐ sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende sätete kohaldamise tagamiseks. Nimetatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad määruse (EÜ) nr 1228/2003 sätetele vastavatest eeskirjadest komisjonile 1. juuliks 2004 ja annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest. Nad teatavad komisjonile eeskirjadest, mis ei vasta määruse (EÜ) nr 1228/2003 sätetele 3. märtsiks 2011 ja annavad viivitamata teada nende edaspidistest muudatustest.
2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 1 % eelmise majandusaasta kogukäibest, kui nad tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu annavad ebaõiget, ebatäielikku või eksitavat teavet, vastates artikli ~~6020~~ lõike 3 alusel esitatud nõudele, või ei esita teavet tähtaja jooksul, mis on ette nähtud artikli ~~6020~~ lõike 5 esimese lõigu alusel vastuvõetud otsusega. Trahvisumma määramisel võtab komisjon arvesse esimeses lõigus ettenähtud nõuete täitmata jätmisega seotud rikkumise raskust.
3. Lõike 1 alusel sätestatud karistused ja lõike 2 alusel tehtud otsused ei ole kriminaalõigusliku iseloomuga.

↓ 714/2009

Artikkel ~~6223~~

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab ~~direktiivi 2009/72/EÜ~~ [ettepanekuga COM(2016) 864/2 uuesti sõnastatud direktiivi 2009/72/EÜ] artikli ~~6846~~ alusel loodud komitee.

~~2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.~~

↓ 347/2013

~~23. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011⁴⁴ (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes) artiklit 5.~~

↓ 714/2009

Artikkel ~~24~~

[Komisjoni aruanne](#)

~~Komisjon kontrollib käesoleva määruse rakendamist. Ta annab oma direktiivi 2009/72/EÜ artikli 47 lõike 6 alusel esitatud aruandes ülevaate käesoleva määruse kohaldamisel saadud kogemustest. Aruandes analüüsitakse eelkõige, kui suures ulatuses on käesoleva määrusega õnnestunud tagada piiriüleses elektrikaubanduses mittediskrimineerivad ja kulusid kajastavad võrgule juurdepääsu tingimused, mis aitavad kindlustada tarbijatele valikuvõimalused hästi toimival elektrienergia siseturul ja energiavarustuse pikaajalise kindluse, ning kui suures ulatuses on kasutusel tõhusad asukohasignaalid. Vajaduse korral lisatakse aruandele asjakohased ettepanekud ja/või soovitused.~~

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Artikkel 63

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 31 lõikes 3, artikli 46 lõikes 4, artikli 55 lõikes 1, artikli 56 lõigetes 1 ja 4 ning artikli 59 lõikes 11 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [OP: *please insert the date of entry into force of the this Regulation*].
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 31 lõikes 3, artikli 46 lõikes 4, artikli 55 lõikes 1, artikli 56 lõigetes 1 ja 4 ning artikli 59 lõikes 11 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon iga liikmesriigi määratud ekspertidega kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta paremat õigusloomet käsitlevas institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 31 lõike 3, artikli 46 lõike 4, artikli 55 lõike 1, artikli 56 lõigete 1 ja 4 ning artikli 59 lõike 11 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel ~~64~~²⁵

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr ~~714/2009~~ ^{1228/2003} tunnistatakse kehtetuks alates 3. märtsist 2011. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja loetakse vastavalt lisas II esitatud vastavustabelile.

Artikkel ~~6526~~

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates ~~3. märtsist 2011~~ 1. jaanuarist 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja